ЧАРІВНИК ЗЕМНОМОР'Я

Братам Кліфтону, Теду, Карлу присвячую

"Лише мовчання творить справжнє слово,

Першопричина Світла — темна Тінь,

Життя — у Смерті, Смерть — у юнакові,

Що яструбом летить у височінь."

Балада "Створення Її"

ВОЇНИ В ТУМАНІ

Острів Ґонт — це скелястий клапоть землі, що горою піднімається над розтерзаним та пошматованим бурями Північно-Східним морем і тягнеться майже милю. Ґонт віддавна славиться чаклунами. Чимало ґонтійців покинули рідні містечка, розкидані по високогір'ях, і порти, розташовані в темних і вузьких бухтах, та й подалися на службу до Володарів Архіпелагу. Деякі з них залишалися там магами чи ворожбитами. Інші мандрували островами Земномор'я у пошуках пригод. Кажуть, що найбільше доріг сходив і найбільшої слави зажив чоловік на прізвисько Яструб, котрому судилося стати Повелителем драконів та Архімагом. Про його життя розповідають балади "Гедові подвиги" та численні пісні. Однак ця розповідь про часи давніші, ніж його слава, і старіші, ніж присвячені йому пісні.

Він народився у відлюдному селищі Десять Вільх, яке загубилося високо у горах над Північною Долиною. Униз від нього східчастими схилами Долини збігають до моря лани та пасовища, а на вигинах річки

Ар примостились інші села. І тільки ліс височить над Десятьма Вільхами, піднімаючись пасмами вгору, аж до голих засніжених скель.

Ім'я Д'юні, як його звали у дитинстві, дала йому мати. Ім'я та життя — це все, що вона залишила по собі, бо померла, коли хлопчику не виповнилося навіть року. Батько — сільський коваль, що знався й на спижарстві[1], був похмурим мовчазним чоловіком. Шестеро старших братів Д'юні один за одним покинули дім, зайнявшись хто землеробством, хто — мореплавством, а хто й ковалював по інших містах Північної Долини. Отже, нікому було огорнути хлопця ласкою та теплом. Він зростав, наче дикий бур'ян, і вигнався у високого, меткого, галасливого та гордовитого хлопця із запальною вдачею. Разом із жменькою інших сільських дітей Д'юні випасав кіз на стрімких схилах над гірськими потічками, а змужнівши, роздмухував великий ковальський міх у кузні. Батько, за допомогою стусанів і різок, зробив собі із нього ковальчука.

Проте із Д'юні було мало користі. Він щоразу втікав і десь зникав, вештаючись лісовими хащами або купаючись у загатах холодної та швидкоплинної, як усі інші річки Ґонту, Ари. Часто він долав скелясті схили та круті підйоми, видираючись на гірські вершини, що височіли над лісами і звідки виднілося море — безмежний північний океан, де пишався найвеличніший із островів — Королівський.

У тому самому селищі мешкала сестра його покійної матері. Вона доглядала хлопчика, коли той був немовлям. Коли ж він підріс, то тітка перестала звертати на нього увагу. Проте вона справила неабиякий вплив на подальшу долю Д'юні. Коли хлопцеві виповнилося сім років, і той навіть гадки не мав про чари та магію, якими сповнений світ, Д'юні випадково побачив, як тітка, промовивши лише кілька незрозумілих слів, схожих на віршик, змусила козу слухняно зістрибнути із солом'яної стріхи на землю. Хлопця це дуже вразило, адже він ніколи не бачив, щоби слова мали таку владу.

Наступного дня на луці біля Високого Урвища, випасаючи кіз, Д'юні спробував і собі, заради забавки, вигукнути віршик, почутий напередодні від тітки, навіть не здогадуючись, що він означає:

Нот хірт малк ман

Холк хан мерт хан!

Несподівано, без зайвої метушні, геть усі кози обступили його. Д'юні розсміявся і знову вигукнув віршик, що давав таку дивовижну владу. Тварини, з'юрмившись і штовхаючись, підійшли ще ближче, до живого пронизуючи хлопця поглядами жовтих очей із чорними прямокутними зіницями. Раптом його пойняв жах від цих бездонних поглядів, міцних і гострих козячих рогів і дивовижної тиші навкруги. Він спробував звільнитися від цього наслання і дременув геть. Отара, тримаючись купи, побігла вслід. Так вони неслися, аж доки не примчали у село — тварини, збиті докупи, немовби їх міцно зв'язали, та хлопець, котрий волав не своїм голосом. Селяни повибігали з домівок, лаяли кіз і сміялися з Д'юні. Була серед них і тітка, однак вона не сміялась. Лише сказала щось тваринам, і ті, позбувшись чар, із меканням кинулися навтьоки.

— Пішли зі мною, — наказала жінка Д'юні.

Вона завела його у хатину, де жила самотою. Зазвичай жінка не дозволяла заходити сюди дітям, утім, вони і без того зі страхом обминали її домівку. Хатина була низькою, похмурою, і без вікон. Пахло тут засушеними травами, що звисали зі стелі — м'ятою, чебрецем, часником, деревієм, очеретом, царським слідом і дикою горобинкою. Тітка, схрестивши ноги, вмостилася біля вогнища. Крізь пасма чорного нечесаного волосся вона скоса позирала на хлопця. Згодом запитала, що він сказав козам і чи розуміє значення тих слів. Розпитавши про все, тітка виявила, що хоча хлопець не має зеленого поняття про магію,

проте у Д'юні є здібності, адже примудрився він якось зібрати кіз докупи і повести за собою.

Хоча хлопець був її небожем[2], але досі жінку зовсім не обходила його доля. Тепер вона подивилася на Д'юні іншими очима. Похвалила і сказала, що навчить заклинань, які сподобаються йому ще більше, наприклад, слів, що змушують слимака виповзати з мушлі, а сокола — спускатися з неба.

— Так, навчи мене цього! Навчи! — вигукнув хлопець, остаточно позбувшись страху, якого нагнали кози, і втішившись від похвали щодо його кмітливості.

— Але, — застерегла його чаклунка, — ніколи, ні перед ким не вимовляй тих слів, що я тебе навчу.

— Обіцяю!

Жінка усміхнулася з його запальності.

— От і добре. Але мені доведеться скріпити твою обіцянку. Ти мовчатимеш доти, доки я сама не вирішу зняти з тебе чари. Та навіть тоді, коли ти вже зможеш говорити, то все одно не скажеш зайвого. Не можна, щоб їх почув хтось чужий. Ми повинні тримати своє ремесло в таємниці.

— Гаразд, — погодився Д'юні, який зовсім не збирався ділитися з кимось таємницею. Йому подобалося знати і вміти те, чого не знали і не вміли інші.

Д'юні мовчки сів. Тітка закинула назад своє волосся, скрутивши його паском від сукні. Потім знову всілася на підлозі, схрестивши ноги, і кинула у багаття кілька жмень листя. Дим заполонив тьмяну хатину. Жінка заспівала, і в ній ніби ожив ще один голос, який то вищав, то

нижчав, а пісня лилася та лилася, заповнюючи кімнату, аж доки Д'юні вже не знав — сон це чи реальність. Біля нього з червоними від диму очима сидів старий чорний пес чаклунки, який ніколи не гавкав. Нарешті тітка заговорила до Д'юні незнайомою мовою, і він повторював услід за нею окремі слова та фрази. І на нього зійшли чари, що відняли дар слова.

— Говори! — наказала тітка, перевіряючи силу закляття.

Хлопець не міг говорити, він тільки засміявся.

Чаклунка злякалася сили, що таїлась у хлопчику, бо то було найсильніше її закляття, а він, перебуваючи під його владою, тільки сміявся. Тітка хотіла не просто запанувати над мовленням чи мовчанням Д'юні, а й зробити його своїм помічником у чаклунському ремеслі. Вона похлюпала на вогонь воду — і дим наповнив хатину. Коли він розвіявся, чаклунка дала хлопцеві напитися. Незабаром повітря очистилося і до Д'юні знову повернувся дар слова. Тепер чаклунка навчила його того істинного ймення, на яке лише і відгукувався сокіл.

Це був перший крок Д'юні на шляху магії, з якого він уже не зійде ніколи. Цей шлях приведе його до погоні за Тінню, яку він переслідуватиме на землі та в небі, сягаючи понурих кордонів Царства смерті. Проте зараз він робив лише перші кроки, і шлях той видавався безкінченою світлою дорогою.

Хлопець вимовив ім'я сокола, і дикий птах, почувши поклик, ринувся з висот і, наче ловчий сокіл якогось принца, сів на його зап'ясток. Тієї ж миті Д'юні захотілося знати якомога більше нових імен. Він попросив тітку назвати справжні імена яструба, скопи й орла. Згодом, щоби дізнатися слова влади над тваринами чи птахами, йому не раз доводилося робити те, до чого душа не лежала, але він слухняно виконував усе, про що просила тітка, вивчав усе, чого вона його навчала.

На Ґонті побутують приказки: "Слабкий, як відьмині чари" та "Страшний, як відьмині чари". Чаклунка з Десяти Вільх не служила чорним силам, не втручалася вона й у вищу магію і не укладала угод із Давніми, однак через своє невігластво часто досягала своїми чарами лихих і сумнівних результатів. Вона знала закляття на всі випадки, і постійно те й робила, що чаклувала та чарувала. Вона не мала уявлення про Рівновагу та Зразок, які відомі та яким служить кожен справжній маг і які дозволяють творити закляття лише тоді, коли того справді вимагають обставини. Чимало з її знань були не більше ніж маячнею та дурницями, до того ж, вона не відрізняла справжніх заклинань від фальшивих. Тітка знала таємницю багатьох прокльонів, тому насилати хвороби їй вдавалося значно легше, ніж їх лікувати. Як і будь-яка сільська чаклунка, вона могла приготувати любовне чар-зілля; однак були й зілля зовсім іншого призначення, які доводилося робити на догоду людським ревнощам і ненависті. Проте вона ретельно приховувала цей бік чаклунства від свого учня, бо прагнула навчити хлопця чесного ремесла.

Спочатку захоплення Д'юні чаклунством зводилося до дитячої насолоди, яку він отримував від влади над птахами і звірами, від того, що розуміє цих істот. Утім, і раніше він відчував цю насолоду. Часто бачачи хлопця на високогірному пасовищі поряд з якимсь хижим птахом, діти прозивали Д'юні Яструбом, і прізвисько те залишилося з ним, замінивши з часом ім'я.

Тітка безнастанно розповідала Д'юні, які славу, багатство та необмежену владу над людьми має чародій. Тому хлопця дедалі більше вабили знання, за допомогою яких він міг досягти цього. Д'юні вирізнявся кмітливістю і ловив усе на льоту. Тітка не могла ним нахвалитися, а сільські діти починали його побоюватися. Д'юні вже й сам повірив у свою майбутню велич. Отак із чаклункою він вивчав чарівні слова та закляття, аж поки йому не виповнилося дванадцять років. Тітка передала хлопцеві вже чималу частку знань — не багато, але достатньо для сільської чаклунки, і аж задосить як для дванадцятирічного хлопчини. Він уже знав усі таємниці, секрети та

цілющі властивості трав. Тітка навчила його привороту, як зцілювати тіло і душу, лікувати хвороби. Вона проспівала йому всі пісні, які сама колись почула від сліпих трубадурів; розповіла легенди та міфи про Великі Подвиги давнини; навчила всіх слів Істинної Мови, які колись дізналася від своєї наставниці. Від заклиначів погоди та мандрівних жонглерів, які подорожували Східним Лісом та містечками Північної Долини, хлопець навчився всіляких фокусів та створенню ілюзій.

У ті часи Карґадське королівство було могутньою державою. Вона складалася з чотирьох великих островів, які лежать між Північними і Східними широтами: Кареґо-Ат, Атуан, Ґур-ат-Ґур і Атніні. Мова, якою там розмовляли, не була схожа на жодну мову Архіпелагу чи інших земель; а населяли ці землі дикі люди — білошкірі, жорстокі та ласі до крові й запаху спалених міст. Якось вони налетіли великою армадою суден із червоними вітрилами на острів Торікели, а потім — на укріплений Торхевен. Тривожна звістка про зловісну подію, минаючи острови, досягла північного узбережжя Ґонту, проте володарі острова, заклопотані лише власним збагаченням, майже не звернули уваги на страждання інших. Згодом карґи пограбували та спустошили острів Співі, а його мешканців перетворили у рабів. Дотепер Співі лежить пусткою посеред моря.

Охоплені жагою завоювань, карґи ордою посунули на Ґонт, і їхній флот із тридцяти великих галер зайшов у Східний порт. Здолавши опір міщан, карґи захопили і спалили місто. Після цього, залишивши кораблі під охороною у гирлі Ари, вони рушили у Долину, залишаючи за собою мертву пустелю, знищуючи людей і худобу. Розсипавшись на зграї, карґи грабували скрізь, де тільки бажали. Біженці із тих місць рознесли страшну новину по гірських селищах. А невдовзі мешканці Десяти Вільх побачили на власні очі, як дим заволік небо на сході. Перед очима тих, хто вночі піднявся на Високе Урвище, постала задимлена та помережана червоними смугами вогню Долина: то палали ниви, не дочекавшись жнив, тліли руйновища селянських хатин, комор і стаєнь, горіли сади, де на палаючих гілках спікалися плоди.

Деякі селяни тікали у балки і ховалися в лісі, інші готувалися до двобою з ворогом, щоби захистити свої оселі, а треті не робили нічого, лише лементували. Тітка була поміж тих, хто рятувався втечею, і тепер вона самотувала у печері на схилі Капердінг, накладаючи закляття на вхід до неї. Батько Д'юні, коваль, залишився у селищі, не бажаючи покидати кузню та плавильню, де пропрацював п'ятдесят років. Усю ніч він провів за роботою, перековуючи весь наявний метал на наконечники для списів. Односельці допомагали йому, прив'язуючи вістря до держаків мотик і грабель. Часу на пробивання отворів для міцного кріплення не було. У селі не водилося іншої зброї, крім мисливських луків і коротких ножів: горяни з Ґонту не відзначалися войовничістю, тому їх знали не як воїнів, а як козокрадів, морських піратів і чаклунів.

Настав світанок. Як це часто траплялося осінніми ранками в горах, землю огорнув густий білий туман. Побіля будинків і хатинок, розкиданих по заплутаних вуличках Десяти Вільх, стояли селяни і чекали, тримаючи напоготові мисливські луки та щойно виготовлені списи, не знаючи, далеко карґи чи близько. Вони мовчки вдивлялись у туман, який ховав обриси предметів, відстань та небезпеку.

Був тут і Д'юні. Хлопець усю ніч працював за ковальським міхом, піднімаючи й опускаючи величезні рукави з козячої шерсті, що нагнітали у вогонь повітря. Руки так боліли і тремтіли від цієї роботи, що він заледве втримував списа. На серці було мулько від думок, що він, такий ще юний, може загинути, пронизаний карґським списом; що його можуть забрати у потойбічні землі, а він так і не спроможеться на власне ім'я, не стане мужчиною. Він навіть не здогадувався, яким би чином допомогти односельцям, і, поглянувши на свої худющі руки, вкриті краплями холодного туману, прийшов у відчай від власного безсилля, бо знав свою силу. Нею треба було тільки правильно скористатися, тому він перебирав усі закляття, які могли би знадобитися йому і землякам у бою з ворогом, або хоча обнадіяти. Проте для магії одного лише бажання мало — потрібне було ще й уміння.

Туман розвіювався у променях самотнього сонця, що вибилося в зеніт у блакитній безодні неба. Наостанок заклубочившись великими пасмами і довгими завитками, він зовсім зник — і селяни побачили загін карґів, що долав схил. З обладунків на воїнах були бронзові шоломи та лати, товсті шкіряні нагрудники і щити з дерева та бронзи, зі зброї — мечі та довгі карґські списи. Розтягнувшись уздовж стрімкого берега Ари безладною опереною та брязкітливою шерегою, вони вже наблизились так, що можна було розгледіти їхні білі обличчя і почути слова говірки, коли вони перемовлялися між собою. Цей загін, що був лише частинкою завойовницької ватаги, налічував близько сотні карґів. Не так уже й мало супроти вісімнадцяти сільських чоловіків та одного юнака.

І саме в цей час небезпека наче розбудила знання Д'юні. Побачивши, як клапті туману перетинають стежку, по якій ідуть карґи, хлопець пригадав закляття, що могло зараз стати у пригоді. Колись старий ворожбит із Долини, котрий шукав собі підмайстра, навчив його деяких речей. Одним із таких трюків було "плетиво туману", яке наче збирало весь туман докупи. За допомогою цього закляття можна було виплести доволі короткочасне марево, що могло сховати їх від ворогів, а згодом, протримавшись якусь часинку, щезло би геть. Хоча Д'юні і не був майстром у магії, зате йому не бракувало рішучості та сили, які б дозволили підпорядкувати закляття своїм інтересам. Він швидко і голосно вказав межі рідного селища, вимовив закляття, додав ще захисне заклинання, а насамкінець — проказав слова, що продовжували дію чарів.

Як тільки Д'юні все це зробив, до нього ззаду підійшов батько та заліпив такого ляща, що той мало не гепнувся на землю:

— Тихо, дурню! Стули пельку і сховайся, якщо не можеш битися!

Д'юні звівся на ноги. Він уже чув карґів, які були десь поряд із величезним тисовим деревом на краю селища, біля двору кожум'яки. Чітко лунали голоси завойовників, бряжчали їхні обладунки і зброя.

Однак їх самих не було ще видно. Усе селище поринало в дедалі густіший туман, навколо потемнішало, і невдовзі важко було розгледіти навіть випростану перед собою руку.

— Я заховав нас, — похмуро сказав Д'юні, у якого боліла голова від батькового стусана, та й заклинання відібрало в нього сили. — Я протримаю цей туман стільки, скільки зможу. Забирайте всіх і ведіть їх угору до Високого Урвища.

Коваль витріщився на свого сина, котрий бовванів примарою у цьому таємничому вогкому тумані. Він намагався осмислити те, що йому сказав син. Урешті, усвідомивши почуте, кинувся бігти. Біг без зайвого галасу, бо знав у селищі кожну загорожу та кожен поворот. Він переказував усім, хто траплявся на шляху, щоб вони тікали і хоронилися десь у надійних прихистках. Та от крізь сірий туман проблиснув червоний відсвіт. Це карґи підпалювали солом'яну стріху чиєїсь хати. Вони ще перебували на околиці села, чекаючи, поки туман розійдеться і відкриє їм шлях.

Кожум'яка, а це його хатину підпалили карґи, послав декількох хлопчаків, щоби вони пошастали перед носом у карґів, насміхаючись та глузуючи з них, а потім знову зникли у тумані, наче дим. Тим часом старші чоловіки, скрадаючись попідтинню та перебігаючи між хатами, зібралися на іншому краю села. Вони несподівано засипали градом стріл чужинців, котрі збилися тісною купою. Один із карґів, скорчившись, упав, наскрізь пробитий списом, що навіть не вихолонув після кузні. На інших також посипалася злива стріл, і карґи просто оскаженіли. Зайди кинулися, було, вперед, щоби порубати, посікти своїх нікчемних нападників, проте не знайшли нікого. Лише сповнений голосів туман клубочився навкруги та подекуди проступали доми і хатинки. Карґи йшли навмання, орієнтуючись на звуки, штрикаючи перед собою позазубрюваними та закривавленими списами. Вони з галасом проминули вуличку, так і не втямивши, де знаходяться. Селяни порозбігалися хто куди, залишивши зайд далеко позаду. Проте не всі виявилися спритними. Декілька чоловіків забарились, тому наразилися

на ворогів. Карґи протикали їх списами та рубали мечами, вигукуючи бойові гасла, імена білих Богобратів Атуану:

Вулуах! Атуах!

Деякі воїни зупинялися, відчуваючи, що земля під ногами стає нерівною, інші ж продовжували просуватися, шукаючи примарне селище. Вони прямували на невиразні, розпливчасті силуети, які зникали просто перед їхнім носом, а туман оживав від мерехтливих контурів, які виринали і зникали, розтікаючись навсібіч. То були селяни, які добре орієнтувались у знайомій місцевості. Проте карґи гадали, що здолають погано озброєних супротивників, і кидалися услід, намагаючись наздогнати примарні постаті. Але ті продовжували свій невагомий біг, розчиняючись у зникаючому тумані. Таким чином карґи переслідували їх аж до Високого Урвища, допоки раптом не вилітали зі страшенними зойками з туману під сліпуче сонце, і, наче важкі каменюки, падали вниз — у холодні гірські озера, розбиваючись насмерть. Ті, котрі відстали, залишалися цілими, зупинялися на гребені гори і прислухалися до того, що діється навкруг.

На схилі горба карґи збилися докупи, а примари й надалі не давали їм спокою. Несподівано з'являючись за спиною, вони кололи ворогів списом чи ножем і знову наче розчинялися. Тепер у серцях карґів запанував жах, і в цьому зловісному тумані вони вже шукали не селян, а один одного, а потім мовчки кинулися втікати. Чужинці бігли швидко, спотикаючись та падаючи, доки не вибралися із сірої непроникної запони і не побачили перед собою залиті яскравим вранішнім сонцем річку та балку за селом, без жодного натяку на туман. Тоді вони зупинилися й озирнулись. Позаду маячіла щільна стіна виткого, сірого мерехтіння, що перетинала стежку, приховуючи все, що знаходилося за нею. Незабаром звідти вигулькнуло ще декілька воїнів. Вони бігли, і так само спотикались, і списи гойдалися в них за плечима. І тоді всією ордою карґи поспішили вниз, подалі від зачарованого місця.

Проте коли вони добралися до Північної Долини, то досхочу втамували свою жагу бою, оскільки розкидані між Оварком і узбережжям міста Східного Лісу вирядили своїх мужчин проти завойовників Ґонту. Загін за загоном ґонтійці спускалися з гір — і через два дні відкинули карґів аж до Східного порту. Там чужинці побачили лише згарища, що залишилися від їхніх кораблів. Притиснуті до моря, вони мусили битися, доки не загинули всі, а приплив у гирлі Ари відмив від крові довколишні піски.

Того самого ранку в селищі Десять Вільх і на Високому Урвищі вогкий сивий туман певний час ще тримався, але згодом несподівано розтанув, розсіявся і зник. Люди здивовано озиралися навкруги, вдихаючи ранкову свіжість. Ось лежить убитий карґ із жовтавим, розпатланим і закривавленим волоссям. Ось — тіло мертвого сільського кожум'яки, вбитого в бою — смерть, гідна короля.

У нижній околиці селища ще догоряла підпалена карґами хатина. Селяни відразу ж кинулися гасити полум'я. На вулиці, біля величезного тиса, вони побачили самотнього Д'юні, ковалевого сина.

Хлопець був цілий і неушкоджений, але мав ошелешений вигляд і не промовив жодного слова. Люди зрозуміли, яку ціну заплатив він заради них. Вони привели Д'юні додому і пішли шукати знахарку, щоб вона покинула печеру, спустилась у село і зцілила хлопця, котрий врятував їм життя та майно — всіх і все, якщо не брати до уваги чотирьох односельців, убитих карґами, й одного згорілого будинку.

Д'юні не мав на тілі жодних ран, але не міг ні говорити, ні їсти, ні спати. Здавалося, що він не чує, коли до нього звертаються, та не бачить, коли до нього підходять. І не було в тих краях чаклуна, який спромігся би зняти з нього чари.

— Він витратив усю свою силу, — пояснила знахарка, безсила зцілити хлопця.

Поки він лежав отак, сліпий і німий, новина про хлопця, котрий накликав туман і за допомогою чарів відвадив карґських воїнів, прокотилася по всій Північній Долині, досягла Східного Лісу та через найдальші гірські селища докотилася до великого ґонтського порту. І сталося так, що на п'ятий день після бойовиська в гирлі Ари до Десяти Вільх завітав мандрівець. То був чоловік не молодий і не старий, загорнений у плащ та з непокритою головою. Його рука легко тримала важкого і довгого дубового ціпка. Він не прийшов за течією Ари, як більшість прибульців, а спустився з лісів, що росли на схилах гір побіля селища. Сільські пліткарки відразу ж розгледіли в ньому чародія, а коли він сказав їм, що знається на травах і вміє лікувати, то відразу ж повели його у хатину коваля. Виставивши за двері всіх, крім хлопця, його батька та тітки, незнайомець схилився над ліжком Д'юні. Гість тільки те й зробив, що поклав руку на хлопцеве чоло і торкнувся його губ.

Д'юні поволі сів, роззираючись навкруги. Через деякий час він заговорив, сила та голод враз повернулися до нього. Хлопцеві дали трохи попити й попоїсти, і він знову ліг, ні на мить не відводячи від чужинця зацікавлених чорних очей.

— Ти, мабуть, не простий чоловік, — сказав незнайомцю коваль.

— Цей хлопець також буде не простим чоловіком, — відповів той. — Переказ про його подвиг з туманом дійшов до моєї оселі в Ре-Альбі. Я прийшов сюди, щоби дати йому ім'я, якщо є правдою те, що він не переступив ще порогу зрілості.

— Брате, — зашепотіла знахарка ковалеві на вухо, — присягаюся, це, мабуть, Маг Ре-Альбійський, Оґіон Мовчазний, той самий, котрий зупинив землетрус...

— Добродію, — сказав коваль, якого важко було збити з пантелику гучними іменами, — цього місяця моєму синові виповниться тринадцять

літ, але ми хочемо відкласти його Посвячення до зими, до свята Сонцестояння.

— Хлопцеві чимшвидше потрібно дати ім'я, — заперечив маг, — бо воно йому необхідне. Зараз на мене чекають справи, але я повернуся сюди тоді, коли ви скажете, і з вашої згоди заберу його з собою. Якщо він виправдає сподівання, я залишу його підмайстром, або ж подбаю, щоби він здобув освіту, гідну його здібностей: тримати у пітьмі розум природженого мага — справа небезпечна.

Оґіон говорив спокійно і впевнено, говорив так, що навіть не вельми метикуватий коваль зрозумів усе до останнього слова.

У день, коли хлопцеві виповнилося тринадцять років, а він припав на початок осені, Оґіон після мандрів ґонтськими горами повернувся у селище, і Д'юні пройшов церемонію Посвячення. На березі холодної гірської річки, у міжгір'ї, поміж жовтизни та багрецю дерев, хлопець голим увійшов у крижані води Ари. Тієї самої миті хмари заступили сонце, і плетиво тіней замиготіло навколо нього. Здригаючись від холоду, Д'юні повільно попрямував крижаною стрімкою водою до протилежного берега. Коли він сягнув землі, Оґіон подав йому руку і, стиснувши долоню, прошептав йому його Істинне ім'я: Гед.

Так Д'юні отримав справжнє ім'я від дуже великого і мудрого мага.

Свято було в розпалі. Селяни веселилися, вгощаючись розмаїтими наїдками та пивом, а трубадур, котрого запросили з Долини, наспівував балади із "Подвигів Повелителя драконів".

Врешті Оґіон тихо промовив:

— Ходімо, хлопче. Попрощайся із односельцями, і хай вони собі святкують.

Гед зібрав свої пожитки, що складалися з бронзового ножа, викутого батьком, шкіряної куртки, яку вдова кожум'яки підігнала під його зріст, і вільхового ціпка, якого йому заворожила тітка. І це було все, якщо не брати до уваги сорочки та штанів. Він попрощався з людьми, крім яких нікого у світі не знав, — своїми односельцями. Обвів поглядом селище — жменьку хат, розкидану і зусібіч оточену гірськими вершинами та жвавими потічками, і рушив із новим наставником угору по стрімкій стежці, крізь яскраві барви і тіні осені.

"ТІНЬ"

Гед сподівався, що, ставши учнем чародія, відразу ж візьметься за опанування таємниць і мистецтва магії, почне розуміти мову звірів та перешіптування листя в лісі, навчиться приборкувати вітри та пере-

творюватися за допомогою заклять у що тільки душа забажає. Гед навіть уявляв, як він зі своїм учителем біжать разом, перетворившись в оленів, чи линуть на орлиних крилах понад гірськими вершинами до Ре-Альбі.

Але все виявилося зовсім не так. Вони йшли пішки, спочатку вниз, у Долину, потім, обходячи гору, повернули на південний захід. Ночували в невеличких сільцях, а то й просто неба, як мандрівні фокусники, лудильники чи волоцюги. Ніяких чарівних місць вони не бачили. Вони не проникли в царину таїн. Усе йшло своїм звичаєм. Дубовий ціпок чаклуна, на який Гед спочатку поглядав із благоговійним жахом, виявився нічим іншим, як міцним кийком для мандрів. Збігло три дні дороги, потім промайнуло ще чотири, та Гед не почув від Оґіона жодного закляття, чародій не навчив його жодного слова, жодної руни.

Оґіон був дуже тихий, сумирний і миролюбний чоловік, і невдовзі Гед втратив усе своє благоговіння перед ним, а ще через день чи два вже осмілів настільки, що зважився запитати свого наставника:

— Коли розпочнеться моє навчання, шановний?

— Воно вже розпочалося, — відповів Оґіон.

Запанувала тиша. Гед ледве стримувався від того, щоб не бовкнути щось зайве. Проте не показати свого здивування він не зміг:

— Але я геть нічого не навчився за цей час!

— Бо ти не розумієш моєї науки, — відповів маг, продовжуючи іти твердим замашним кроком по стежці, що пролягала через високий перевал між Оварком і Вісом.

Оґіон, як і більшість ґонтійців, мав смагляве, аж до мідно-брунатного, лице, був худорлявим, жилавим і невтомним, як хорт. Він мало говорив, мало їв і ще менше спав. Мав надзвичайно гострі зір і слух, і часто на його обличчі несподівано з'являлася якась незвичайна зосередженість, наче він до чогось прислухався.

Гед промовчав, тому що важко відповідати магові.

— Ти хочеш вивчити якомога більше заклинань, — озвався згодом Оґіон, прямуючи вперед. — Ти й так зачерпнув забагато води з цієї криниці, зачекай. Змужніння — це терпіння. А майстерність — це у дев'ять разів більше терпіння. Що це за трава он там, біля стежки?

— Жовтоцвіт.

— А ця?

— Не знаю.

— Її називають чотирилисником.

Оґіон зупинився і встромив обкутого міддю ціпка в землю, вказуючи на маленьку билинку.

Гед уважніше роздивився рослину, відірвав сухий стручок, і нарешті запитав, оскільки Оґіон нічого не говорив:

— Яке її призначення, Наставнику?

— Ніяке, наскільки я знаю.

Вони вирушили далі, і Гед, трохи потримавши стручок у руці, жбурнув його геть.

— Коли ти можеш упізнати чотирилисник о будь-якій порі року за запахом, листям, квітками, коренем і за насінням, ти зрозумієш його сутність. А це більше, ніж його призначення. Зрештою, яке твоє призначення? Або моє? А яка користь із Ґонтської гори чи з Потаємного моря? — запитав Оґіон. Пройшовши близько півмилі, він додав: — Щоби чути, потрібно мовчати.

Гед спохмурнів. Йому не подобалося, коли його пошивали в дурні. Він притлумив свої почуття, намагаючись бути слухняним, щоб Оґіон нарешті згодився його чогось навчити. Він так палко прагнув знань, так хотів бути могутнім. Однак Гедові уже починало здаватися, що він навчився би значно більшого, подорожуючи з яким-небудь чаклуном чи звичайним знахарем. Отож, коли вони, обійшовши гору, проминули Віс і заглибилися у первісні ліси, він дедалі частіше задумувався над тим, чому Оґіона вважають великим магом. Коли пускався дощ, чародій не вдавався навіть до тих заклинань, які знав кожен приборкувач погоди, щоби відігнати грозу. У краях, де чаклуни траплялися часто, як, приміром, на Ґонті чи островах Ґирлищ, ви можете побачити, як хмари, гнані закляттями різних ворожбитів, повільно тиняються з одного місця в інше, аж доки вітер не відганяє їх у море, де вони, не контрольовані нічиєю волею, тихо проливаються дощем. Натомість Оґіон дозволяв

дощеві йти там, де він мав іти. Чародій просто знаходив розлогу ялицю і лягав під нею, щоби сховатися від негоди. Гед так само тулився в мокрих кущах і думав, який сенс мати силу, коли ти надто мудрий, щоби нею скористатися, і шкодував, що не став учнем того старого заклинача вітрів з Долини, де він, принаймні, спав би сухим. Жодної зі своїх думок Д'юні не висловлював уголос, а його наставник лише посміхався і засинав під дощем.

Коли вершини гір укрилися першим снігом, мандрівники дісталися до Ре-Альбі. Це місто примостилося на гребені перевалу, і його назва у перекладі з ґардійської означала "Соколине Гніздо". Звідти можна було розгледіти внизу вежі порту, глибоку бухту, кораблі, що заходили у гавань, а ще далі за протокою ледь мріли оповиті блакитною імлою гори найсхіднішого острова Архіпелагу — Оранеї.

Невеликий дерев'яний будинок Оґіона хоч і мав усередині добротний камін замість ями для вогнища, чимось нагадував непоказні житла Десяти Вільх, і складався лише з однієї кімнати та прибудованого до бічної стіни хлівця для кіз. У кімнаті була маленька ніша, де спав Гед. Над його солом'яним лежаком знаходилося вікно з видом моря. Майже всю зиму віконниці були зачинені через сильні північно-західні вітри. У теплих сутінках цієї оселі Гед провів цілу зиму, слухаючи, як тихо падає сніг, як періщить дощ чи завиває вітер. Увесь цей час він навчався читати та писати шістсот рун ґардійської мови. Магії у ґардійській мові було не більше, ніж у будь-якій іншій мові жителів Архіпелагу, проте вона вела свій родовід від Прамови, у якій усі речі мали лише Істинні імена. Шлях до розуміння Прамови починався з рун, створених ще тоді, коли острови Земномор'я тільки постали з морської безодні. І Гед був щасливий від того, що вивчає їх, тому що без знання рун йому ніколи не стати майстром своєї справи.

За весь цей час у житті Геда не трапилося нічого магічного чи дивовижного. Упродовж усієї зими він тільки перегортав важкі сторінки Книги Рун та вслухався у шамотіння снігу чи крапотіння дощу за вікном. Коли Оґіон повертався після мандрівок засніженими лісами а чи з хліва,

де порався біля кіз, він, струсивши сніг із одягу, нечутно всідався біля вогнища. І тоді бездонне, але сторожке мовчання мага повнило кімнату, аж поки хлопцеві не здавалося, що він забув, як звучать слова. А коли Оґіон нарешті озивався до нього, здавалося, ніби він щойно вигадав мову. Та й слова, які він говорив, були найзвичайнісінькими, вони означали лише необхідні речі — хліб і воду, погоду і сон.

Із настанням весни, ранньої та сонячної, Оґіон часто посилав Геда збирати трави на схилах Ре-Альбі. Хлопець, цілими днями полишений на самого себе, бродив біля переповнених дощами рік, мандрував зеленими лісами та сонячними луками. Гед любив ці прогулянки і блукав до ночі, хоча не забував і про трави. Він видивлявся їх, коли дерся схилами, коли блукав лісами, коли переходив убрід струмки, коли щось вивчав і запам'ятовував. Він ніколи не приходив додому з порожніми руками, а завжди щось приносив. Якось Гед натрапив на галявину між двома струмками, де густо росли "білотрунки". Вони надзвичайно рідкісні і тому їх особливо цінують цілителі. Наступного дня він знову прийшов сюди, проте, як виявилося, його випередили: раніше за нього сюди прийшла дівчина, донька старого Володаря Ре-Альбі. Вона підійшла до нього і приязно привіталась:

— Я знаю тебе. Ти — Яструб, учень нашого мага. Розкажи мені про чаклунство!

Хлопець втупився у білі квіти, що торкалися мережаного подолу сукні дівчини. Ніяковіючи, шаріючи і затинаючись, він бовкнув якусь нісенітницю. Однак дівчина продовжувала розмову, наче була знайома з Гедом віддавна. Говорила відверто, охоче і безтурботно. Її невимушена поведінка помаленько вивела його із заціпеніння.

Дівчина була його ровесницею, з довгим і прямим волоссям, що чорним водоспадом спадало їй на спину, та з білою, майже прозорою шкірою. Подейкували, що її мати походила з острова Оскіль, а чи ще із дальших країв. Гедові дівчина не сподобалась і видалася дуже негарною. Однак, незрозуміло чому, йому закортіло викликати її

захоплення чи здивувати чимось. І чим довше вони розмовляли, тим дужче йому цього хотілося. Розговоривши хлопця, дівчина витягла з нього всю історію про дивовижу з туманом, який змусив утікати карґських воїнів. Слухала зачудовано, захоплено, проте утрималася від гучних похвал. Невдовзі вона повернула на інші теми.

— Ти вмієш прикликати птахів і звірів? — запитала дівчина.

— Авжеж, — відповів Гед.

Він знав, що на кручах, що височать над лугом, є соколине гніздо, і прикликав птаха, назвавши його істинне ім'я. Сокіл прилетів, але на руку не сів. Присутність дівчини завадила йому наблизитись. Птах пронизливо крикнув, ляснув повітря широкими смугастими крилами і злинув у височінь.

— Як ти називаєш те чаклунство, що змушує сокола летіти до тебе?

— Закляття Заклику.

— Ти й душі мертвих міг би закликати сюди?

Гед подумав, що вона глузує з нього, можливо, тому, що сокіл не зовсім підкорився його волі. Глузувати із себе він їй дозволити не міг, тому впевнено відповів:

— Зміг би, якби захотів!

— То, мабуть, дуже важко і страшенно небезпечно — прикликати душі, правда?

— Що важко, то так. А от чи небезпечно? — і хлопець знизав плечима.

Цього разу Гед був майже впевнений, що вона захоплено дивиться на нього.

— А ти вмієш готувати любовний чарунок?

— У цьому немає нічого складного.

— Авжеж, — згодилася дівчина, — будь-яка сільська ворожка з цим упорається. А тобі відомі закляття Перевтілень? Ти можеш змінити свою подобу, як це вміють чародії?

Він знову не був упевнений, глузує вона з нього чи ні, тому відповів:

— Зможу, якщо захочу.

Дівчина знову почала благати Геда, щоб той перекинувся у кого-небудь — яструба, буйвола, вогонь чи дерево... Щоби якось відволікти її, Гед прошептав потаємні слова, які використовував у таких випадках Оґіон, проте через якусь мить дівчина продовжувала свої вмовляння. Гед уже й сам не вірив у те, чим хвалився, тому пішов додому, сказавши, що на нього чекає чародій.

Наступного дня він залишився вдома, проте через день знову подався на галявину, переконуючи себе, що йому доконче потрібно назбирати отих рідкісних білих квіток. Дівчина була там. Вони бродили босоніж по росяній траві, зриваючи важкі суцвіття білотрунку. Сяяло весняне сонце, і дівчина щебетала так само весело та невимушено, як і будь-яка пастушка з його села. Вона знову розпитувала про чаклунство і з широко розплющеними очима слухала все, що розповідав Гед, а він знову задавався. Коли дівчина вкотре запитала, чи може Гед перекинутись у кого-небудь, а він вкотре відмовився, то вона поглянула на нього і, відкинувши назад чорні коси, запитала:

— Ти що, боїшся?

— Не боюся.

Вона ледь зневажливо посміхнулася і сказала:

— Мабуть, ти занадто молодий.

Такого Гед уже не міг стерпіти. Хлопець не сказав нічого, проте вирішив, що неодмінно покаже їй свою силу. Він повернувся додому, призначивши зустріч завтра на галявині. Оґіона в будинку не було. Тож хлопець підійшов просто до книжкової полиці і зняв два томи Книги Мудрості, які Оґіон навіть не розкривав при ньому.

Гед почав шукати закляття Перевтілення. Проте йому було важко читати руни, він не завжди розумів прочитане, тому не знайшов шуканого. Книги були дуже давніми, адже Оґіон успадкував їх від Хелета-Провидця, свого наставника, а Хелет — від свого, мага Перрегальського, і ця вервечка сягала часів, коли тільки починали створювати перші легенди. Незвичайні то були письмена, написані дрібним почерком уздовж і впоперек сторінок, руками різних людей, котрі вже давно перетворились у тлін. Однак дещо із прочитаного Гедові все ж вдавалося розібрати. Ні на мить не йшла у нього з голови глузлива посмішка дівчини. От він зупинився на сторінці, де були закляття, якими викликають душі мертвих.

Хлопець читав, розбираючи символ за символом, руну за руною, немов прикипівши поглядом до книги. Він не міг відірватися від неї, аж поки не прочитав усього закляття. Поступово його охопив жах.

Коли Гед відірвав погляд від книжки, то побачив, що він знаходиться у цілковитій темряві, вже й сам зробившись частиною пітьми. Глянувши на розкриті сторінки, Гед не міг розгледіти ні слова. Його охопив ще більший жах, він наче впав у якесь заціпеніння, тим часом як тіло його лихоманило. Згодом, оглянувшись, він помітив, що біля зачинених дверей причаївся чорний, наче сама пітьма, і безформний згусток тіні.

Здавалося, що це щось тягнеться до Геда, і шамотить, і тихесенько кличе його, от тільки цих слів хлопець не розумів.

Зненацька двері розчинилися навстіж. У кімнату ввійшов високий і міцний чоловік, огорнений яскравим сяйвом. Він голосно, різко і нестримно щось проказав. Пітьма та шепіт почали зникати, аж поки не розвіялися геть.

Жах відпустив Геда, проте він злякався ще більше, коли побачив, що цим чоловіком був маг Оґіон, і це його дубовий ціпок пломенів білим сяйвом.

Маг мовчки пройшов повз Геда, запалив лампу і поставив книги на полицю. Тоді повернувся до хлопця і промовив:

— Запам'ятай, ніколи не проказуй цього закляття, щоби не завдати шкоди власному життю! Це заради нього ти відкрив книгу?

— Ні, наставнику, — промимрив хлопець, і, червоніючи від сорому, розповів Оґіонові, що шукав і навіщо.

— Ти забув, що я говорив тобі? Мати цієї дівчини, дружина Володаря, — чаклунка.

Оґіон насправді колись казав про це Гедові. Тільки хлопець не надав його словам великої ваги, хоч і знав, що учитель без серйозних підстав ніколи нічого не каже.

— Дівчина сама вже наполовину відьма. І хто знає, чи не мати послала її до тебе, щоби розговорити. Може, це вона сама розкрила книжку саме на тій сторінці, з якої ти читав. Сили, яким вона служить, — це сили, над якими я не владний. Не відаю її думок, але знаю, що добра вона мені не зичить. А тепер слухай, Геде! Чи задумувався ти хоч раз над тим, що кожна сила оточена небезпекою, як світло — пітьмою?

Магія — то не іграшка, якою ми бавимося задля власної втіхи чи марнославства. Подумай — кожне слово, кожна магічна дія приховує або Добро, або Зло. Перш ніж щось сказати чи зробити, ти мусиш знати, яку ціну за це доведеться заплатити!

Не в змозі більше терпіти сором, Гед вигукнув:

— Але яким чином я дізнаюся про це, коли ви нічого не навчаєте! Відколи я з вами живу, я нічого не робив і нічого не бачив...

— Зате тепер ти вже щось бачив, — мовив маг. — Там, біля дверей, у пітьмі, коли я зайшов у дім.

Гед промовчав.

Оґіон став навколішки і почав розводити вогонь у каміні — в хаті було холодно. Потім, стоячи навколішках, він промовив своїм тихим голосом:

— Геде, мій юний яструбе, ти не прив'язаний до мене і ти не наймався мені прислужувати. Не ти прийшов до мене, а я відшукав тебе. Ти надто юний для такого вибору, проте його ніхто, крім тебе, не зробить. Якщо ти хочеш, я пошлю тебе на острів Роук, де навчають мистецтва Високої Магії. І ти без зайвого клопоту засвоїш ту науку, бо маєш величезну силу. Сподіваюся, що навіть більшу, ніж твоя гординя. Я залишив би тебе побіля себе, бо маю те, чого тобі бракує, але не хочу силувати тебе. Тож вибирай: Ре-Альбі чи Роук.

Збитий з пантелику Гед стояв мовчки. Він прихилився до цього чоловіка, котрий зцілив його одним дотиком руки і котрий ніколи не сварився. Він любив Оґіона, але не здогадувався про це аж дотепер. Гед поглянув на дубовий ціпок мага, притулений у кутку, пригадав, як він пломенисто сяяв, випалюючи з пітьми Зло, і йому закортіло залишитися з Оґіоном, бродити лісами, навчатися мистецтву мовчання. Проте у

ньому нуртували й інші, непогамовані прагнення — слави, діяльності. Навчання під орудою Оґіона видавалося йому безмежно довгим; а щоби стати справжнім Майстром, на це піде ціла вічність... Натомість він, змагаючись наввипередки з вітрами, може завиграшки дістатися через Потаємне море до Роука, острова Мудреців, де повітря пронизане чарами, і де, осяяний дивами, походжає Архімаг.

— Наставнику, — озвався хлопець, — я вибираю Роук.

Через кілька днів сонячним весняним ранком вони з Оґіоном прямували схилами до найбільшого ґонтського порту, що знаходився за п'ятнадцять миль від Ре-Альбі. Біля міської брами, яку прикрашали дві кам'яні колони у вигляді драконів, стояла варта. Лиш угледівши мага, вартові впали навколішки й оголили мечі. Вони знали Оґіона і віддавали йому шану не стільки скоряючись наказові Володаря, скільки з власної волі. Десять років тому Оґіон врятував Ре-Альбі від землетрусу, який міг би зрівняти місто із землею та перегородити прохід у гавань між Сторожовими скелями. Чародій тоді говорив із горою Ґонт, наче заспокоював перелякану тварину, і таким чином вгамував двигтіння у надрах перевалу. Коли вартові схилили коліна перед його мовчазним наставником, Гед згадав усе почуте про цю подію. Він боязко поглянув на Оґіона, однак обличчя мага, котрий зупинив землетрус, було таким самим спокійним, як завжди.

Вони зайшли у гавань. Старшина порту привітав Оґіона, поцікавившись, чим може прислужитися. Маг пояснив, що учневі потрібно добратися на острів Роук, і старшина відразу ж назвав корабель, що лаштувався пливти до Потаємного моря і міг узяти Геда на борт.

— На судні немає заклинача погоди і капітан охоче візьме хлопця приборкувачем вітрів, — сказав старшина, — якщо він вміє це робити.

— Він трохи дає раду з туманом і хмарами, але не з морськими вітрами, — відказав маг, поклавши руку Гедові на плече. — Яструбе, не пробуй жартувати з морем або з морськими вітрами. Вони ще не відкрили тобі своїх таємниць. — А як називається корабель? — звернувся він до старшини.

— "Тінь". З Андрадських островів. Везе хутро та слонову кістку і тримає курс на Ґорт. Непогане судно, Майстре!

Обличчя мага спохмурніло, коли він почув назву корабля.

— Що ж, так тому і бути. Передай, Яструбе, цю записку Архімагу Роукської школи. І попутного тобі вітру. Прощавай!

Таким було прощання мага зі своїм учнем... Крутнувшись, Оґіон швидко попрямував вуличкою, подалі від пристаней, а Гед оторопіло дивився йому вслід.

— Ходімо, хлопче, — мовив старшина і повів його вниз до причалу, де лаштувалася відпливати "Тінь".

Видається дивним, що на острові завбільшки у п'ятдесят миль, у гірському селищі, що одвіку височить понад морем, міг вирости хлопчина, котрий жодного разу в житті не сідав у човен і ніколи не обмочив навіть ніг у солоній морській воді. Однак то була правда. Плугатар, чабан, мисливець чи ремісник, — одним словом, жителі Долини, — дивляться на море, як на плакучу калиточку для солі: рідку, непостійну, рухливу, що не має жодного стосунку до них. Селище, яке лежить у двох днях ходьби від їхнього житла, — це вже чужа земля, а острів, до якого треба плисти цілий день, — лише мара, примарні пагорби, оточені зусібіч водою, а не та тверда земля, якою вони ходять.

Тож Геда, котрий ніколи не покидав гір, порт Ґонт водночас лякав і дивував своїми величними будинками та витесаними з каменю вежами,

береговою лінією з пірсами, доками, бухтами та пристанями; морською гаванню, в якій біля причалів погойдувалися кораблі, де на березі лежали витягнуті та перевернуті догори дном для ремонту галери та човни, а вдалині на рейді бовваніли заякорені судна зі згорнутими вітрилами та задраєними отворами для весел. Повсюди перегукувалися незнайомими говірками моряки; між барилами, ящиками, сувоями тросів і купами весел снували портові вантажники з важкими ношами; а бородаті купці в отороченому хутром одязі тихо перемовлялися, пробираючись між слизькими каменюками край берега. Рибалки вивантажували свій вилов, бондарі вибивали залізні обручі, корабельники раз у раз гупали молотами, продавці молюсків наспівно пропонували свій товар, а корабельні шкіпери гучними голосами порядкували на своїх кораблях — і за всім оцим гармидером мовчки купалась у сонці простора бухта. У цілковитому сум'ятті Гед плентався за старшиною порту до широкого доку, де була пришвартована "Тінь". Нарешті вони зійшли на борт і його показали капітану.

Старшина перемовився кількома словами з капітаном і той згодився взяти Геда на острів Роук, адже за хлопця особисто просив маг Оґіон. Капітан "Тіні" був кремезним здорованом, одягненим у червоний, обшитий хутром пелаві плащ, як зазвичай одягалися всі андрадейські купці. Він навіть не поглянув на Геда, лише запитав владним голосом:

— Хлопче, ти вмієш заклинати погоду?

— Умію.

— Викликати вітер зможеш?

Гедові довелося сказати: "Ні".

Капітан відправив його шукати місця подалі і не плутатися під ногами.

На борт уже підіймалися веслярі. Корабель збирався знятися з рейду завидна, щоб із настанням відпливу на світанку вирушити в дорогу. Знайти місце було непросто, проте Гед влаштувався на кормі, на складених, перев'язаних і накритих тюках, і причаївся, спостерігаючи за тим, що коїлося навкруги. Веслярі — здоровані із дужими руками та міцними м'язами — стрибали просто на борт. Вантажники з гуркотом викочували барильця води і ставили їх під лавами для гребців.

Форштевень[3] судна було вирізано у формі давнього андрадейського Змія. Зроблений на совість, корабель, здавалося, не зважав на вантаж, витанцьовуючи на дрібних хвильках. Стерновий зайняв своє місце праворуч ахтерштевня[4], чекаючи наказів капітана, котрий стояв на містку. Нарешті шкіпер гучним голосом віддав наказ і "Тінь" відчалила. Пара веслових човнів, важко розтинаючи морську гладінь, вивели її з гавані. Потім пролунав рев капітана:

— Весла на воду!

Борти враз наїжачилися веслами, по п'ятнадцять із кожного борту. Гребці нахилили свої дужі спини, а юнга, котрий стояв над капітанським містком, глухо забив у барабан. Корабель понісся легко, ніби чайка, і гомін та метушня міста вмить зосталися позаду. Судно вийшло в тихі води бухти, над якою білів пік гори Ґонт. Здавалося, що він навис над морем. У мілководді протоки, під захистом південної Сторожової скелі, підняли якір і корабель поринув у ніч.

Із сімдесяти членів команди деякі, як Гед, були зовсім юними, щоправда, всі вже пройшли обряд посвячення. Вони часто кликали Геда до себе обідати, і загалом були приязні з ним, хоч інколи й не обходилося без кпинів чи грубуватих жартів. Через те, що він походив із Ґонту, вони охрестили його Козопасом. Проте більшого собі не дозволяли, оскільки зростом і силою Гед не пас задніх, за словом у кишеню не ліз і відповідав жартом на жарт так само легко, як і на будь-яке добре слово. Тож він припав їм до душі і вже з першого вечора став дотримуватися їхнього розпорядку, з належною старанністю

опановуючи їхнє ремесло. Капітана це цілком влаштовувало, оскільки місць для пасажирів-дармоїдів на кораблі не було.

На тій галері, переповненій людьми, вантажем та корабельною оснасткою, і для команди місця було обмаль, не кажучи вже про подорожніх. Та хіба Гед вимагав для себе особливих зручностей? Першу ніч він провів між тюками шкур із північних островів. Хлопець милувався весняними зорями над гаванню, жовтими вогнями далекого прибережного міста. Він заснув щасливим і щасливим прокинувся. Перед світанком розпочався відплив. Підняли якір, і корабель повільно пішов на веслах між Сторожовими скелями. Як тільки світанкове сонце забагрянило гору Ґонт, матроси підняли високе вітрило і "Тінь" понеслася на південь через Ґонтійське море.

Гнані легким вітерцем, вони пройшли між островами Барніск і Торхевен, а на другий день перед ними замаячів Хавнор — великий острів, серце і центр Архіпелагу. Три дні вони любувалися зеленими пагорбами Хавнору, поки корабель, не наближаючись до берега, обходив його східне узбережжя. І мине ще багато літ, перш ніж Гед ступить на цю землю і побачить білі вежі величезного Хавнору — найголовнішого порту і центрального міста їхнього світу.

Одну ніч вони провели в Кембермуті, північному порту острова Вей, а наступну — у невеличкому містечку біля виходу із Фелквейської затоки. Через день проминули північний мис острова Оу і вийшли до Ебавнорської протоки. Там вони згорнули вітрила і взялися за весла, ані на мить не втрачаючи землю з очей, лавіруючи поміж іншими кораблями — великими та малими, торговими та вантажними, тими, що після багаторічних мандрів повертались із Закрайніх широт, везучи дивовижний товар, і тими, що, наче горобці, стрибали Потаємним морем від одного острова до іншого. Зрештою, повернувши на південь, "Тінь" проминула Хавнор і пройшла між островами Арк та Ілієн, забудованими вежами та терасами, а далі, крізь дощ та шалений вітер, почала прокладати шлях через неспокійне море до острова Роук.

Уночі, коли вітер подужчав до штормового, довелося прибрати вітрило та щоглу і цілісінький наступний день іти на веслах. Довге судно впевнено трималося на хвилях, велично знімаючись над стихією. Згідно компаса, корабель тримав курс на південний захід, проте ніхто напевне не знав, у яких водах вони знаходяться. Стерновий на кормі, крім непроникної стіни дощу, не бачив нічого. Гед чув, як моряки подейкували про мілководдя на північ від Роука і про небезпечні Борейські гори на сході, а деякі взагалі доводили, що вони збились із курсу і знаходяться у відкритому морі на південь від острова Камері. Вітер дужчав, шматуючи гребені величезних хвиль на летючі клапті піни, а вони продовжували гребти на південний захід, гнані ходовим вітром. Гребці змінювали один одного все частіше. Важко доводилось усім. Гед гріб нарівні з усіма, як він робив це відтоді, коли "Тінь" залишила Ґонт. Відпочиваючи, гребці вичерпували воду з корабля, на який важко падали хвилі, заливаючи корму. Холодний і колький дощ шмагав крижаними струменями спини веслярів. А над усім цим вертепом крізь ревіння бурі, ніби пульсуюче серце, лунав звук барабана.

Несподівано до Геда підійшов чоловік і направив його до капітана. Дощ потоками стікав по дощовику шкіпера, проте він уперто не покидав свого містка, наче це була пивна бочка. Побачивши Геда, він закричав крізь буревій:

— Хлопче, вгамуй цей вітер!

— Не можу, капітане!

— А з залізом можеш чаклувати?

Йшлося про те, чи зможе Гед змусити стрілку компаса вказувати їм дорогу до Роука, незалежно від того, де зараз знаходиться північ. Це мистецтво — одна з таємниць. Хлопцеві знову довелося віднікуватись.

— Що ж, гаразд, — перекриваючи бурю, проревів капітан, — тоді тобі доведеться шукати інший корабель, який доставить тебе до Роука з острова Ґорт. Бо Роук, мабуть, західніше від нас, і тільки чари змогли би провести нас по такому морю. Мусимо повертати на південь.

Гедові це не припало до душі, бо хлопець уже наслухався матроських історій про Ґорт, у якому процвітають чорні промисли і де викрадають людей із тим, щоби продати у рабство на острови Південних широт. Повернувшись на веслярську лаву, хлопець став гребти поряд з напарником, кремезним андрадським юнаком, слухати, як вибиває барабан, і дивитися, як гасне і спалахує на вітрі ліхтар на кормі — жалюгідна краплина світла у залитій дощем пітьмі. Наскільки дозволяв важкий ритм веслування, Гед невідривно дивився на захід. Коли корабель укотре знісся на гребінь хвилі, крізь дощову запону він несподівано вгледів поміж хмар проблиск світла. Спочатку йому здалося, що це останній сонячний промінь на заході, однак світло було світлим і яскравим. Попри те, що його напарник того світла не побачив, Гед закричав на все судно. Стерновий, який уважно вдивлявся у небо щоразу, коли корабель здіймався на хвилях, також запримітив сяйво, проте йому здалося, що то було просто сонце, яке заходить. Тоді Гед попросив, щоб його підмінили, а сам пробрався до стернового містка. Вхопившись за різьблену фігуру на носі корабля, він закричав капітанові:

— Капітане! Оте світло на заході — це і є острів Роук!

— Я не бачу ніякого світла, — відказав шкіпер.

Та він ще й рота стулити не встиг, як Гед, махнувши рукою, показав на захід, і всі побачили чистий світлий спалах над бурхливим морем.

Не заради свого пасажира, а щоби врятувати корабель від бурі, капітан негайно наказав стерничому взяти курс на світло — на захід. Однак Геда попередив:

— Хлопче, ти говориш впевнено, наче морський чародій, але присягаюся, якщо це виявиться неправдою, я викину тебе за борт, тоді добиратимешся до Роука вплав!

Тепер їм доводилося гребти не за вітром, а проти нього, і це було нелегко. Хвилі, б'ючи в борт корабля, раз у раз збивали його з курсу: хитавиця була жахливою, воду доводилося вичерпувати безупинно. При цьому гребці пильнували, щоби не випасти за борт. Штормові хмари закрили небо і все навколо огорнула майже безпросвітна темрява. Час від часу на заході змигував промінчик, і тоді корабель виправляв курс. Нарешті вітер трохи вщух, а світла попереду побільшало. Вони гребли і гребли, аж поки після чергового удару веслами не вирвалися з пелени дощу, і корабель не опинився у царстві тиші та спокою. Над ними у небі догорав захід сонця, за помережаною баранцями хвиль затокою зеленів округлий пагорб, а біля його підніжжя, на березі, лежало місто, де на якорі мирно спочивали кораблі.

Керманич, налягаючи на довге весло, закричав:

— Капітане! То насправді земля чи марево?

— Тримай на землю, ти, безмозкий бовдуре! А ви, нікчемні сини рабів, давайте гребіть! Це Твільська бухта і Роукський пагорб, якщо якийсь йолоп цього не бачить! Гребіть!

Отак, під биття барабану, стомлено налягаючи на весла, вони увійшли у затоку. Тут панувала така тиша, що згори, з міста, вчувалися людські голоси, подзвін, і лише віддалеки доносився штормовий рев і гуркіт.

Небо зусібіч було затягнене грозовими хмарами, які не досягали острова. Над Роуком у чистому та безхмарному небі одна за одною спалахували зорі.

ШКОЛА ЧАРОДІЇВ

Цю ніч Гед провів на борту "Тіні", а вранці попрощався зі своїми морськими побратимами. Коли хлопець сходив на берег, йому услід неслися щонайкращі побажання. Твіль був невеличким містечком. Уздовж його небагатьох вузьких і стрімких вуличок тісно скупчились високі будинки. Гедові, проте, здавалося, що він потрапив у велике місто. Не знаючи дороги, він запитав першого перехожого, як знайти Архімага Роукської школи.

— Мудрому не треба запитувати, а дурень розпитує марно, — відповів перехожий, зміряв хлопця швидким поглядом, і пішов собі далі.

Гед попрямував вуличкою вгору і вийшов на площу, з трьох сторін оточену будинками з гостроверхими шиферними дахами, а з четвертої — величезною кам'яницею, схожою на середньовічну фортецю чи замок, із високою стіною на площу. Наверху цієї стіни знаходилися маленькі віконечка, що височіли над дахами міських будинків. Унизу, на майдані, до стіни притулилося декілька крамарських яток, між якими туди-сюди снували люди. Гед запитав у бабусі з кошиком мідій, чи не знає вона, де знаходиться Архімаг школи, на що старенька відповіла:

— Ти ніколи не знайдеш Архімага там, де він є насправді, та інколи зможеш знайти його там, де його немає, — і жінка заходилася далі гучно пропонувати свій товар.

Біля рогу стіни Гед побачив дерев'яні дверцята, підійшов до них і сильно постукав. Двері відчинив дідок. Хлопець запитав:

— Скажіть мені, де Архімаг школи, але без жодних загадок, заради Бога! У мене до нього лист від мага Ре-Альбійського, Оґіона!

— Це школа, — відповів лагідно дідок. — А я — воротар. Заходь, якщо зможеш.

Гед зробив крок, і йому здалося, що він зайшов у двері. Проте виявилося, що він, як і раніше, стоїть на бруківці знадвору. Хлопець знову ступив уперед і знову залишився перед дверима.

Воротар доброзичливо спостерігав за ним.

Гед не розгубився, він скоріше розлютився. Йому все більше здавалося, що з нього кепкують. Словами і жестами хлопець створив закляття на відчинення дверей, якого колись навчився у тітки. З-поміж усіх відомих йому заклять це вдавалося Гедові найкраще, і тепер він створив його не гірше, ніж будь-коли. Однак це були лише чари сільської ворожки, і вони не подужали тих могутніх сил, що охороняли вхід.

Після невдалої спроби зайти Гед певний час стояв на бруківці. Врешті-решт, поглянувши на старого, котрий чекав по той бік дверей, неохоче зізнався:

— Я не можу зайти, допоможіть мені.

— Назви своє ім'я, — мовив воротар.

Гед трохи завагався, адже людина ніколи не вимовляє вголос просто так своє ім'я, хіба що тоді, коли її життю загрожує смертельна небезпека.

— Я — Гед, — голосно мовив він.

Зробивши крок, хлопець увійшов у відчинені двері. І тут йому здалося, що хоча площа позаду була осяяна сонцем, услід за ним майнула ледь помітна тінь.

Коли він озирнувся, то побачив також, що вхідні двері зроблені не зі звичайного дерева, як йому видалося раніше, а зі слонової кістки. Причому, із суцільного шматка, без жодних швів. Згодом він дізнався, що їх вирізали із зуба Великого Дракона. Крізь них тьмяно просвічувалося знадвору сонячне світло, а на одвірках красувалось вирізьблене тисячолисте Дерево Життя.

— Ласкаво просимо у цей дім, хлопче, — сказав воротар і мовчки провів його нескінченними залами та коридорами у внутрішній двір, що ховався у незбагненних закутках будівлі.

Двір був вимощений бруківкою, вгорі височіло безкрає небо, а на газоні під молодими деревцями у сонячному промінні мінливо вигравав фонтан. Деякий час Гед залишався сам. Він мовчки стояв і серце його тривожно калатало. Хлопець відчував, що навколо нього кипить якась незрима та копітка робота невідомих і могутніх сил. І несподівано для себе він осягнув у цьому загадковому місці чиюсь незриму присутність. Потаємний голос підказував, що це місце вибудуване не лише з каменю, а й з магії, яка сильніша за камінь. Гед знаходився у самому центрі Обителі Мудреців, а над ним — тільки небо.

Несподівано він побачив чоловіка в білому, що стояв у другому кінці двору й дивився на нього крізь струмені фонтану. Їхні погляди зустрілись, і в цю мить у гіллі дерев голосно заспівала пташка. На своє здивування Гед розумів і той пташиний спів, і шепіт води, що дзюрчала у фонтані, і чому хмари в небі змінюють свою форму; він знав, звідки прилетів і де втишиться вітерець, що тихо шурхотів у листі дерев. Хлопцеві здалося, що й сам він є лише словом, промовленим сонячним сяйвом.

Ця мить промайнула, і Гед, як і навколишній світ, стали такими, як і раніше. Гед ступив уперед і схилив коліна перед Архімагом, подаючи листа від Оґіона. Архімаг Немерле, наставник Роукської школи, приязно привітав хлопця. Він був дуже старим, казали, що найстарішим з-поміж усіх у Земномор'ї. Його голос нагадував пташиний спів, а волосся,

борода й одяг були такими білосніжними, що здавалося, ніби час вимив із цього чоловіка все важке і темне, як океан за сотню літ вимиває шматок дуба.

— Мої очі втомились, і я не прочитаю, що написав твій наставник, — сказав він своїм переливчастим голосом. — Прочитай мені листа, синку.

Гед слухняно почав чигати послання, написане ґардійськими рунами. Ось що було у ньому:

"Володарю Немерле!

Я посилаю вам хлопця, і якщо посприяє вітер, він стане найвеличнішим з усіх магів Ґонту ".

Оґіон підписав лист не Істинним ім'ям, якого Гед поки що не знав, а лише власною руною, що означала зімкнуті вуста, тобто Мовчазний.

— Тебе прислав той, хто тримає на прив'язі землетрус, і це ще приємніше. Молодий Оґіон став дорогим мені відтоді, як прийшов сюди з Ґонту. А тепер, юначе, розкажи мені про моря та дива своєї мандрівки.

— Чудова подорож, Володарю, якби тільки не шторм.

— Який корабель доставив тебе сюди?

— "Тінь" — торгове судно з Андраду.

— Чия воля привела тебе сюди?

— Власна.

Архімаг поглянув на Геда, відвернувся й забурмотів незнайомою мовою, наче дідуган, чий глузд заблукав десь між роками та островами. Однак маг вплітав у те бурмотіння вже знайомі слова із пташиної пісні та із шепотіння води у фонтані. Він не ворожив і не заклинав, одначе у його голосі відчувалася така сила, яка вразила Геда до самої глибини душі.

Через мить він побачив себе — самісінького серед незнайомого, неозорого, порожнього місця, сповненого рухливих тіней. Водночас Гед усвідомлював, що стоїть на залитому сонцем дворі і слухає дзюркотіння фонтана.

Великий чорний крук, птах із острова Оскіль, вийшов на кам'яну терасу і заходився ходити туди-сюди по газону. Чорніший від смоли, з гостролезим дзьобом й очима, схожими на самоцвіти, птах сягнув ряси Архімага, і застиг, подивившись скоса на Геда. Потім тричі дзьобнув білий ціпок, на який спирався Немерле, і старий чародій перестав бурмотіти та посміхнувся.

— Побігай, пограйся, хлопче, — сказав, ніби до малої дитини, чародій.

Гед знову схилив голову перед ним, а коли звів її, Архімаг уже пішов. Лише крук стояв і поглядав на нього, виставивши дзьоба так, ніби ще раз хотів дзьобнути зниклий ціпок.

Потім птах заговорив, і Гедові знову здалося, що то мова острова Оскіль:

— Тер-р-ренон усбук! — каркнув він. — Тер-р-ренон усбук ор-р-рек! — і зник звідси так само несподівано, як і з'явився.

Гед розмірковував, куди б йому звідси податися, коли раптом під аркою побачив високого юнака, котрий, схиливши голову, поважно привітав його.

— Мене звати Бурштин, я син Енвіта, з уділу Фольґ, що на острові Хавнор. Сьогодні я до ваших послуг, покажу Обитель Мудреців і, якщо зможу, відповім на ваші запитання. Як мені вас називати, добродію?

Гедові, горянину з глухого селища, якому ніколи не доводилося бувати навіть у товаристві купецьких синів, не кажучи вже про нащадків вельмож, здалося, що хлопець отим своїм "до послуг" і "добродієм" глузує з нього, а його уклін — не більш як кривляння.

Хлопець різко відповів:

— Мене називають Яструбом!

Бурштин трохи зачекав, немов сподіваючись шанобливішої відповіді, але, не почувши більше нічого, випростався і відвернувся. Він був десь на два чи три роки старший від Геда, дуже високий, і тримався з неймовірною грацією. "Немов танцівник,"— подумав Гед.

Юнак був зодітий у сірий плащ із відкинутим каптуром. Перше, що він показав Гедові, була шатовня, де Гед, як учень школи, знайшов собі необхідний одяг. Він вибрав темно-сірий плащ, і Бурштин промовив:

— Ось тепер ти — один із нас.

Бурштин зазвичай розмовляв з людьми ледь посміхаючись, однак Гед у цій ввічливій посмішці вбачав приховане глузування.

— Хіба одяг чародія робить його чародієм? — запитав він похмуро.

— Ні, — відповів юнак. — Але я чув, що манери роблять людину людиною. Тепер куди бажаєте?

— Куди скажеш. Я цього місця не знаю.

Бурштин повів його коридорами Обителі Мудреців униз, показуючи відкриті дворики, розкішні зали, з-поміж яких особливо вражала зала Великого коминка, де у святкові дні збиралися всі учні. Гед побачив бібліотеку, де зберігалися сповнені найнеможливіших премудрощів фоліанти та старезні томиська, змережані рунами. Потім Бурштин привів свого підопічного нагору, у вежі та мансарди, де в невеличких келіях спали учні та Наставники. Гедова кімната знаходилась у Південній вежі, з її вікна виднілися стрімкі дахи Твіля, а ще далі — море. Як і в інших кімнатах, у ній не було жодних меблів, якщо не брати до уваги набитого соломою матраца.

— Живемо ми тут дуже просто, — сказав Бурштин. — Та, гадаю, ти не заперечуватимеш проти цього.

— Я до цього звик. — І, намагаючись довести занадто ввічливому юнакові, що його не проведеш, Гед додав: — А тобі, напевно, спочатку довелося довго звикати?!

Бурштин поглянув на Геда, і його погляд промовляв без слів: "Що ти можеш знати про те, до чого я, син Володаря землі Фольґ з острова Хавнор, звик, чи не звик?" Уголос він тільки сказав:

— Ходімо далі.

Ударили в гонг, і вони спустились у трапезну, де пообідали разом із сотнею інших юнаків. Тут кожен сам набирав їжу в тарілки, часом перекидаючись жартами з кухарями крізь кухонне віконце, біля якого апетитно парувало, а потім сідав, де заманеться за Довгу Кафедру.

— Кажуть, що байдуже, скільки людей сяде за цю кафедру, — пояснив Гедові Бурштин, — за нею завжди знайдеться вільне місце.

І, справді, тут вистачало місця і галасливим гуртам хлопчаків, котрі апетитно наминали обід, весело перемовляючись між собою, і старшим юнакам, котрі мовчки, парами чи поодинці, сиділи із серйозними, замисленими обличчями, у сірих плащах, що до шиї були застібнуті на срібні пряжки. Бурштин із Гедом всілися біля кремезного хлопця на ймення Ветч, який мало говорив, проте швидко поглинав наїдки. Його акцент свідчив про те, що він — вихідець із Східних широт. Шкіра у нього була темною, майже чорно-брунатною, а не мідно-смаглявою, як у більшості мешканців Архіпелагу, чи у Геда або Бурштина. Ветч був простим хлопцем, і його манери були не надто вишуканими. Він пробурчав щось про якість обіду, а тоді повернувся до Геда і промовив:

— Принаймні, це не ілюзія, яких тут вистачає. Воно хоч пристає до ребер.

Гед не зрозумів, що хлопець хотів сказати, але відчув до нього симпатію і був радий, коли після обіду той приєднався до них.

Задля ознайомлення Геда з містом вони втрьох пішли на прогулянку. Нечисленні та куці вулички Твіля кумедно звивалися і в'юнилися між гостроверхими будинками, тому заблукати тут було простіше простого. Це було незвичайне місто, і люди в ньому також були незвичайні: рибалки, робітники та ремісники, як і будь-де, але вони настільки звикли до чар, які постійно зустрічалися на цьому острові Мудреців, що вже й самі здавалися майже чарівниками. Вони розмовляли, у чому Гед уже встиг переконатися, загадками, і ніхто з них навіть би оком не змигнув, якби, приміром, хлопець перетворився на рибу чи якийсь будинок злинув у небо. Вони знали, що все це школярські витівки, і продовжували би, наче нічого не трапилося, човгати кам'яною бруківкою чи нарізати баранину.

Гед і його супутники вийшли крізь двері задньої стіни, проминули сади Обителі Мудреців та дерев'яний міст через швидкоплинну річку Твільбурн і попрямували на північ, де на рівнинах розкинулися пасовища та ліси. Підіймаючись звивистою стежкою вгору, вони проминули діброву, в якій, незважаючи на яскраве сонце навкруги, панував напівморок. Неподалік була ще одна діброва, але Гед, хоч і дуже намагався, все ж не міг розгледіти там дерев. Йому весь час здавалося, що стежка, якою вони йшли, от-от приведе туди, проте вони навіть не наближалася до того місця. Ветч помітив його здивування і пояснив:

— Це Примарний сад. Ми не можемо в нього зайти, поки що...

Під палючим сонцем на лузі цвіли жовті квіти.

— Іскрівки, — сказав Бурштин. — Вони ростуть у тих місцях, де у давнину вітер зронив попіл від спалених селищ Ілієна. Це було у ті часи, коли Ерет-Акбе відстояв Внутрішні острови перед Повелителем вогню.

Ветч дмухнув на суху голівку квітки, і насінини, схожі на полум'яні іскорки сонця, легко полинули за вітром. Стежка повела їх угору, обминаючи великий, зелений від трави пагорб, на якому не росло жодного дерева. Саме його бачив Гед із корабля, коли "Тінь" зайшла у зачаровані води острова Роук. Піднявшись на схил, Бурштин зупинився:

— Вдома, на Хавнорі, не раз чув про ґонтську магію, і мене ще відтоді цікавило, чи насправді це так. Зараз серед нас є ґонтієць, і ми знаходимося на схилі Роукського пагорба, чиє коріння сягає центру землі. Тут набувають сили всі закляття. Здивуй нас, Яструбе! Покажи, на що ти здатний.

Гед, захоплений зненацька, зніяковів.

— Не поспішай, Бурштине, — втрутився прямодушний Ветч. — Дай хлопцеві трохи призвичаїтися до нашого життя.

— Він має силу, інакше би воротар його не пропустив. То чому б не продемонструвати її зараз? Ну то як, Яструбе?

— У мене є і сила, і майстерність, — відповів Гед. — Але що ти хочеш від мене?

— Звісно ж, ілюзій, фокусів чи міражів. Ось поглянь!

Бурштин промовив кілька незнайомих слів, підняв палець і вказав ним у землю, і на тому місці, серед зеленої трави, проточилася цівка води, потім поширшала, поки не перетворилась на струмок, що ринув схилом униз. Гед занурив туди руку — вона стала мокрою; він сьорбнув води — і відчув її прохолоду. Проте вода не тамувала спраги, бо була лише маною. Бурштин промовив ще одне слово і вода перестала текти, а під палючим сонцем знову заколихалася суха трава.

— Твоя черга, Ветче, — мовив він з холодною посмішкою.

Ветч почухав потилицю і похмуро поглянув на нього. Однак узяв жменьку землі і почав монотонно над нею співати, розминаючи, стискаючи, припліскуючи та надаючи форми. І раптом з'явилася маленька істота, схожа на джмеля чи волохату муху, яка трохи подзижчала і полетіла геть, розчинившись над пагорбом у повітрі.

Гед тільки вражено дивився. Що він знав, окрім примітивного селянського чаклунства, заклять для збору отари кіз, пересування важких предметів, лагодження посуду та лікування бородавок?!

— Я не займаюсь такими фокусами, — відказав він.

Ветчу цього цілком вистачило, і він уже намірився іти, однак Бурштин наполягав на своєму:

— Чому ж? — поцікавився він.

— Магія — не гра. Ми, ґонтійці, не користуємось нею для втіхи чи вихваляння, — поважно відповів Гед.

— А з якою ж тоді метою ви нею займаєтеся? — допитувався Бурштин. — Задля грошей?

— Ні!.. — сказав Гед.

Хлопець не міг вигадати чогось кращого, щоби приховати необізнаність і порятувати свою гідність. Однак Бурштин весело засміявся й повів їх далі навколо Роукського пагорба. Гед, подумки звинувачуючи Бурштина у всіх смертних гріхах, з роз'ятреним серцем понуро плентався услід.

Вночі, загорнувшись у плащ, хлопець лежав у холодній і темній кам'яній келії, оповитій непроникною тишею Обителі Мудреців. Його охопили важкі та невідступні думки, які, очевидно, були відгомоном усіх заклять і чарів, що будь-коли творились у цьому незвичному місці. Хлопця оточувала пітьма, жах переповнював його серце. Він шкодував уже, що потрапив у Роук, а не деінде. Аж тут у двері постукав Ветч, він зайшов і запитав, чи можна трохи поговорити з Гедом. Над його головою миготіла невеличка блакитна кулька чарівного вогника, освітлюючи дорогу.

Розпитавши Геда про Ґонт, він заходився захоплено розповідати про свою батьківщину — острови Східних широт, про те, як дим від домашніх вогнищ тихими вечорами стелиться над морем, перебираючись із острівця на острівець. Називалися острови дуже кумедно: Корп, Коп, Холп, Венвей, Веміш, Іфіш, Копіш і Снеґ. Ветч пальцем виводив їхні обриси на кам'яній долівці, щоби показати Гедові, де вони знаходяться. Лінії, наче накреслені срібною паличкою, світилися і через хвилину згасали. У школі Ветч навчався уже три роки і незабаром мав стати чаклуном. Отже, демонструючи зразки простої магії, він не задумувався над тим, що робить, як пташка не замислюється над тим,

як вона літає. Проте Ветч мав і значно видатніший талант, якого не навчають ніде — талант доброти. І з цієї ночі Ветч завжди ставився до Геда дружньо та приязно, і хлопцеві не залишалося нічого іншого, як відповідати йому взаємністю.

Водночас Ветч дружив і з Бурштином, котрий у день їхнього знайомства зробив із Геда посміховисько там, на Роукському пагорбі. Гед не забував того випадку. І Бурштин, здавалося, пам'ятав його теж, хоча завжди розмовляв із ним ввічливо, посміхаючись. Гед поклявся довести Бурштину і всім решта, для кого той був ватажком, чого варта сила Яструба — не зараз, а колись. Бо нікому з них, незважаючи на всі їхні хитромудрі витівки, не доводилося чарами рятувати селище від ворогів. І ні про кого з них Великий Маг Оґіон не писав, що він стане найвеличнішим чаклуном Ґонту. Ніхто не насміхатиметься з нього, він не дозволить принижувати свою гідність!

Втішаючи себе такими марнославними думками, Гед усі свої сили та волю віддавав навчанню: урокам і вправам, яких навчали зодіті у сірі плащі Майстри Роукської школи, влучно прозвані "Великою Дев'яткою".

Щодня він декілька годин присвячував заняттям із Майстром-Менестрелем, вивчаючи давні пісні про подвиги видатних героїв, балади із "Законів мудрості", починаючи із найдавнішої у світі пісні — балади "Створення Її".

Усю весну та початок літа вони провели у Роукській бухті, на човні, схожому на видовжену кішку. Там вони навчалися розмовляти з вітрами, приборкувати хвилі та піднімати чарівний вітер. Гед разом з іншими учнями під керівництвом Майстра-Вітровода вправлявся у цьому складному мистецтві. Часто Гедові аж паморочилось у голові від переливчастого гудіння вітру, що крутив човном або зіштовхував його з іншим. Інколи їх накривала величезна хвиля, і всі, хто знаходилися у човні, несподівано опинялись у воді.

У непогожі дні вони займалися на березі спокійнішими заняттями. Тоді Майстер-Знахар роз'яснював властивості рослин і їхні секрети, а Майстер-Ілюзорник навчав спритності рук, жонглюванню і простим перетворенням. Гед був здібним учнем, і не збігло навіть місяця, як він випередив тих, хто провчився на Роуці вже цілий рік. Особливо легко йому вдавалося створювати ілюзії, складалося враження, начебто він народився разом із цим талантом, і тепер лише все пригадує. Майстер-Ілюзорник був доброзичливим і безтурботним старцем, котрий захоплювався витонченістю та красою свого мистецтва. І невдовзі Гед перестав відчувати благоговійний острах перед ним, і просто запитував про те чи інше закляття. Майстер, посміхаючись, завжди показував усе, про що хлопець хотів дізнатись. Якось, знаходячись у Світлиці Ілюзій і замисливши присоромити Бурштина, Гед запитав у Майстра:

— Учителю, усі дива зі створення ілюзій багато в чому схожі; знаючи одне, ти знаєш усі інші. Та як тільки ослабне дія слів, то зникне і предмет, який видавався реальним. Якщо я перетворю камінець у діамант, — що він і зробив, махнувши рукою та промовивши належне закляття, — то що мені потрібно здійснити, аби цей діамант залишився діамантом назавжди? Як зробити чари вічними?

Майстер-Ілюзорник поглянув на камінь, що ніби коштовний трофей із драконових скарбів виблискував у Геда на долоні, пробурмотів єдине слово — "Тоук" — і на долоні виявився дикий камінь, а не самоцвіт. Маг узяв його і зважив у руці.

— Це — граніт, його назва Істинною мовою — "тоук", — сказав він, лагідно поглянувши на Геда. — Шматочок каменю, з якого створено острів Роук. Мізерна часточка суходолу, на якому живуть люди. Він — це він, незмінна частина Всесвіту. Створивши ілюзію, ти можеш надати йому вигляду діаманта, квітки, мухи, ока чи полум'я...

Він вимовляв ці назви, і граніт змінював одну форму на іншу, аж поки знову не став каменем.

— Усе це тільки ілюзії. Вони впливають лише на відчуття людини, змушуючи її сприймати, бачити, чути та відчувати зміну предмета. Для того, щоби перетворити камінь у самоцвіт, необхідно змінити його справжню назву. І здійснити це, мій сину, навіть із таким крихітним шматочком світу, означає змінити світ. Зробити це можна, звичайно. Це чудово вміє Майстер-Перетворень, і ти також навчишся цього, коли прийде час і ти будеш готовий. Проте ніхто не має права змінити жодного предмета на землі — ні камінчика, ні зернятка, ні піщинки, доки не знатиме напевне, добро чи зло спричинять його дії. Наш світ перебуває у рівновазі — Еквілібрумі. Перетворення та привороти чаклуна можуть порушити світову рівновагу. Тому вони приховують багато небезпек. Будь-які дії повинні підпорядковуватися знанням і слугувати необхідності, тому що запалена свічка неодмінно створює тінь...

Він знову перевів свій погляд на камінець.

— Знаєш, дикий камінь — також непогана річ, — мовив він розважливіше. — Якби всі острови Земномор'я були зроблені з діамантів, непереливки нам було б. Радій ілюзіям, синку, і дай змогу каменю залишатися каменем.

Він усміхнувся, але Гедові це не сподобалось. Адже він звернувся до мага з надією, що Майстер допоможе осягнути таємницю, а той, як і Оґіон, почав відбуватися балачками про рівновагу, небезпеку та пітьму. Але, напевне, міркував далі хлопець, справжній чародій, котрий перейшов від дитячих забавок з ілюзіями до високого мистецтва Закляття та Перетворення, вже може робити те, що йому подобається, підтримуючи при цьому оту Рівновагу та власним сяйвом відганяючи пітьму.

У коридорі він зустрів Бурштина, котрий, відколи у школі почали розхвалювати Геда, розмовляв з ним, може, і приязніше, але ще насмішкуватіше.

— Щось ти похмурий, Яструбе, — сказав він цього разу, — не даються чари-бари?

Як завжди, намагаючись не поступитися Бурштину, Гед відповів, удавши, що не помічає іронії:

— Мене вже нудить від фокусів та ілюзій, спроможних потішати лише лінивих вельмож, котрі вмирають від нудьги у своїх фортецях і вотчинах, — сказав він. — Єдине, чого мене навчили на Роуці, — це створювати чарівні вогники та трохи керувати вітрами. Інше — маячня.

— Навіть маячня буває небезпечною, якщо її застосовує дурисвіт, — відповів Бурштин.

Після цих слів Геда ніби ляснули по обличчю, і він з викликом підступив до Бурштина. Але той лише посміхнувся, немовби й не хотів нікого ображати, як завжди, з холодною вишуканістю вклонився та пішов геть.

Зі сповненим ненавистю серцем Гед, заклякши на місці, дивився услід Бурштину. У цю мить він заприсягнувся колись таки подолати свого суперника у справжньому двобої, а не в творенні простих ілюзій. Він нікому не дозволить так зверхньо, пихато та зневажливо ставитися до себе, він ще покаже, хто він такий, і вкаже Бурштину його місце.

Зараз Гед навіть не замислювався над тим, чому Бурштин його не любить. Проте чітко усвідомлював сам, за що він ненавидить юнака. Решта учнів швидко зрозуміли, що їм важко зрівнятися з Гедом у будь-яких заняттях, і тому — хто щиро, а хто — заздрісно, казали про нього:

— Він народився чаклуном, ми ніколи не зможемо перевершити його.

Лише Бурштин жодного разу не похвалив його, і водночас ніколи й не уникав його, а тільки зверхньо споглядав, ледь усміхаючись.

Отже, Бурштин був єдиним суперником Геда, котрого той хотів присоромити. Гед не помічав, ба не хотів помічати, що в цьому суперництві, до якого припав душею і яке плекав як вияв шанолюбства, таїлося щось небезпечне — пітьма, від якої завбачливо застерігав його Майстер-Ілюзорник.

Коли Гед був урівноважений і йому не застилав очі сліпий гнів, він чудово розумів, що не може бути суперником Бурштину чи будь-якому старшому учневі, і тоді знову продовжував наполегливо працювати і набиратися знань...

Наприкінці літа занять у школі поменшало, тому залишався вільний час, який учні витрачали на різноманітні конкурси та перегони на зачарованих човнах у бухті. Змагання із магічних вправ вони проводили у дворі Обителі Мудреців, а довгими вечорами на схилах пагорбів, у гаях розпочинала біготнечу та гру у піжмурки, і доходило до того, що не можна було зрозуміти, хто ховався, а хто шукав, бо всі учасники гри робилися невидимцями, із чарівними вогниками шмигаючи поміж деревами, перегукуючись, сміючись і наздоганяючи один одного.

Коли прийшла осінь, вони з новими зусиллями взялися за заняття, поповнюючи свої знання магії. Отож, сповнені вражень і див, перші місяці на острові Роук для Геда промайнули непомітно.

Узимку все було інакше. Геда та ще сімох учнів послали до найвіддаленішого північного мису острова Роук, де знаходилась Одинока Вежа. Там самітником замешкував Майстер-Істинномовець, з дивним ім'ям Куремкармерук, яке не перекладалось жодною мовою. Вежа похмуро здіймалася над північними кручами, і на багато миль від неї не було жодного заселеного містечка, села чи бодай хутора. Над зимовим морем клубочилися свинцеві хмари, а у самій Вежі на високому стільці врочисто сидів Куремкармерук та складав нескінченні переліки імен. Учні повинні були їх вивчити до опівночі, коли чарівне чорнило зникало і пергамент знову ставав незайманим. У Вежі панували напівморок, холод і вічна тиша, яку порушував тільки скрип пера

Майстра та ще вряди-годи зітхання учня, котрий поспішав завчити назви кожного мису, вершини, бухти, затоки, протоки, мілини, єрика[5], рифу чи скелі на узбережжі Лоску чи іншого невеличкого острівця в Пельнському морі. Коли хто-небудь із учнів скаржився, Майстер міг мовчки подовжити список, а міг сказати: "Той, хто хоче панувати над морями, мусить знати справжню назву кожної краплинки води в них".

Інколи Гед також зітхав, але не скаржився. Він розумів, що у цій невиразній каламуті слів Істинної Мови приховуються справжні імена всіх навіть найкрихітніших місцин, предметів та істот, приховується, наче скарб на дні висохлої криниці, та могутність, якою він марив. Магія і полягає в тому, щоби називати речі їхніми справжніми іменами. Про це ще першого вечора у Вежі сказав їм Куремкармерук. Цих слів він більше не повторював, проте Гед їх не забував:

— Не один із всемогутніх магів, — сказав він, — усе своє життя присвятив пошуку назви одного-однісінького предмета, одного-однісінького загубленого чи прихованого слова Істинної Мови. Та все ж перелікам імен ще не видно кінця, вони й до кінця світу не будуть закінчені. Прислухайтесь — і ви збагнете, чому це так. У нашому світі під сонцем, і в іншому світі, де сонця немає, існує багато такого, що не має нічого спільного ні з людьми, ні з людською мовою. Є сили, які значно могутніші від наших. Однак справжніми чародіями можна вважати лише тих, хто, крім ґардійської мови Земномор'я, опанував ще й Істинну Мову, від якої вона бере свій початок. Цією мовою ще й зараз розмовляють дракони, за допомогою слів цієї мови Сеґой створив острови Земномор'я, вона зустрічається в наших піснях і баладах, нею ми творимо закляття та чари. Її слова, невидимі та невпізнанні, загубилися між ґардійськими словами. Морську піну ми називаємо "сук'ян", і слово це походить від двох інших слів Прамови: "сук" — перо та "іньян" — море. "Пір'я морів" — це і є піна. Проте ви ніколи не зачаруєте піну, назвавши її словом "сук'ян", для цього потрібно скористатися її справжньою назвою з Істинної Мови — "есса". Будь-який ворожбит знає кілька слів Істинної Мови, а справжній маг знає їх досить багато. Проте насправді їх безліч: деякі слова розчинились у пітьмі віків, інші завжди були таємницею,

окремі слова знають лише дракони та Одвічні Сили Землі, а є й такі, котрих не знає і не знатиме жодна жива істота. І немає такої людини, яка б могла знати їх усі, тому що Істинна Мова не має меж. У цьому й уся справа. Наприклад, ми називаємо море чудовим словом "іньян". Однак Потаємне море має ще одну назву Істинною Мовою. Оскільки ніщо і ніхто не може мати двох істинних імен, тому "іньян" може означати — "всі моря, за винятком Потаємного". Хоча, втім, його справжня назва зовсім інша, бо у світі існує безмежна кількість морів, бухт, рифів, скель тощо, і кожне з них має власні імена. Отже, якщо якийсь маг надумає накласти закляття на бурю чи втихомирити океан, він має вкласти у своє закляття не тільки слово "іньян", а й назву кожної крапельки усіх морів і кожного прибережного камінця на просторах Архіпелагу аж до найдальших Меж, доки вистачить наймень. Таким чином, та сила, що дає нам магічну владу, її й обмежує. Магові підвладне лише те, що знаходиться поряд із ним, те, що він може назвати повним і точним іменем. І це слушно. Якби не існувало застережних меж, то будь-яке необдумане закляття добрих чарівників чи лихі умисли злих неодмінно змінили б те, чого змінювати не можна, не порушивши Рівноваги. Море б тоді вийшло із берегів і залило острови, де на нас і без того постійно чигає небезпека, і передвічна тиша поглинула б усі голоси та Істинні найменння безповоротно.

Гед довго думав над цими словами, і вони міцно засіли в його голові. Однак важливість отих занять не применшувала цілорічної рутини у Вежі. Наприкінці року Куремкармерук сказав Гедові:

— Ти непогано почав.

І жодного слова більше. Чародії кажуть лише правду, тож правдою було і те, що всі знання в царині імен, які важкою працею здобув Гед упродовж року, були лише початком того життєвого шляху, на який він ступив. Йому дозволили залишити Одиноку Вежу раніше, ніж іншим, бо він досяг успіхів у вивченні Істинної Мови значно швидше, але це була єдина нагорода за його старанність.

На початку зими Гед безлюдними стежками вирушив одинцем на південь острова. Коли на землю сходила ніч і пускався дощ, він не промовляв жодних заклять, аби його припинити, адже погодою на острові Роук розпоряджався Майстер-Вітровод, і на нього слід було зважати. Хлопець знайшов притулок під розлогим деревом і ліг, загорнувшись у дощовик. Він згадав свого старого учителя Оґіона, котрий, можливо, ще не повернувся із чергової мандрівки горами Ґонту, і котрий також, можливо, ночує десь під голими деревами та дощем, що стіною обступив його. Ці думки, як і будь-які спогади про Оґіона, завжди привносили у його душу спокій, тому Гед крізь напівдрімоту посміхнувся. Умиротворений, він заснув у сповненій шепотінням дощу холодній пітьмі. На світанку дощ припинився, і Гед, прокинувшись, побачив, що між складочками його плаща примостилося, згорнувшись клубочком, невеличке звірятко. Хлопець здивувався, побачивши його, бо то була дуже рідкісна тварина — отек.

Ці звірята зустрічаються тільки на чотирьох південних островах Архіпелагу — на Роуку, Енсмері, Поді та Ваторті. Вони маленькі та лискучі, з широкою мордочкою, темно-коричневим чи смугастим хутром і великими яскравими очима. В отеків гострі зуби і дика вдача, тож приручити їх майже неможливо. Отеки не мають звички кричати чи перегукуватися, інколи здається, що вони взагалі безголосі. Гед погладив звірятко, воно прокинулося та позіхнуло, показавши маленького брунатного язичка і біленькі зубки, і навіть не злякалося.

— Отек, — промовив хлопець, а тоді, згадавши істинне ім'я отека Прамовою, сказав: — Хойґу! Ти хочеш піти зі мною?

Отек вмостився на хлопцевій долоні і заходився вилизувати своє хутро.

Гед прилаштував його собі на плече, між зборками каптура, і вони пішли далі. Упродовж дня отек кілька разів зістрибував з плеча і втікав до лісу, однак щоразу повертався до Геда, і врешті приніс упольовану мишу. Геда це розважило, він усміхнувся і сказав звіряті з'їсти мишу

самому. Треба було поспішати, вночі розпочиналося свято Сонцестояння. І ось крізь вологі сутінки, минувши Роукський пагорб, він побачив чарівні вогники, що вигравали на даху Обителі Мудреців. Коли Гед увійшов у освітлену яскравими вогнями залу школи, його привітали Майстри і друзі.

Гедові здалося, що він повернувся з далеких мандрів додому, адже, якщо подумати, рідної домівки він не мав. Хлопець був щасливий зустріти знайомі радісні обличчя, а найбільше він зрадів Ветчу, котрий, широко усміхаючись, поспішив назустріч. Годі описати, як він цілий рік сумував за другом. Цієї осені Ветча посвятили в чаклуни і він більше не вважався учнем школи, та це не завадило їм відразу ж заговорити. Гедові здалося, що в першу годину їхньої зустрічі він сказав більше слів, ніж в Одинокій Вежі за цілий рік.

Коли вони всілися за довгий стіл, встановлений з нагоди свята у залі Великого коминка, отек примостився у Геда на плечі, у зборках плаща. Ветчу сподобалося звірятко і він навіть захотів погладити маленьку істоту, але отек вишкірив свої гострющі зуби. Хлопець засміявся.

— Знаєш, Яструбе, кажуть, що з тим, кого люблять дикі звірі, людськими голосами говоритимуть Одвічні Сили.

— Подейкують, що на Ґонті чаклуни часто приручають тварин, схожих на себе, — сказав Бурштин, котрий сидів побіля Ветча. — Наш володар Немерле має прирученого крука, а з пісень відомо, що Рудий Маг Аркський водив на золотому ланцюгу дикого вепра. Та щось мені ні разу не доводилося чути про чародія, котрий би носив щура у своєму каптурі!

Усі засміялися з дотепу, і Гед сміявся разом з усіма. То була весела ніч, і радість переповнювала його груди, і йому було приємно святкувати у компанії товаришів. І все ж таки жарт Бурштина, як і завжди, зачепив його гордість.

Того вечора в Обителі гостював володар острова Оу, котрий також був знаменитим чарівником. Колись він учився в Архімага, а тепер інколи навідувався на Роук на свято Зими, чи на Довгий Танець улітку. Поряд з ним сиділа дружина, юна, стрункa, вродлива, наче намальована жінка. Її чорні коси вінчала діадема з опалів. Нечасто траплялося, щоби жінці було дозволено сидіти у цій залі, і дехто із Майстрів осудливо позирав на неї. Однак молодь не зводила з красуні очей.

— Заради такої кралі, — зізнався Ветч, — я б які завгодно чари навів...— Він посміхнувся і зітхнув.

— Вона лише жінка, — відповів Гед.

— Принцеса Ельфаран теж була тільки жінкою, — заперечив Ветч, — а через неї загинув великий Маг Хавнорський, весь Енлад став пусткою, а острів Солея зник у морській безодні.

— Старі казочки, — промовив Гед, однак і собі почав поглядати на володарку Оу, намагаючись зрозуміти, чи насправді буває така фатальна краса, як розповідають давні легенди.

Майстер-Менестрель заспівав баладу "Подвиг юного короля", і незабаром увесь зал дружно підхопив зимовий хорал.

Перед самим закінченням гостини настала невелика пауза. Бурштин підвівся і підійшов до каміна, де сиділи Майстри та гості, і щось сказав володарці Оу. Жінка всміхнулася, і на її чорному, як вороняче крило, волоссі зблиснули опали. Бурштин був уже цілком дорослим чоловіком — високий, вродливий, у плащі, застібнутому під шиєю на срібну пряжку. Цього року юнак став чаклуном, і пряжка засвідчувала це. Зі згоди Майстрів Бурштин створив для жінки диво: з кам'яної підлоги виросло біле дерево. Його гілля простягнулося до стелі, і всі гілки, до найменшої галузки, наче крихітними сонцями, вкрилися сяйливими золотими яблуками — це було саме Дерево Життя. Несподівано з-поміж

листя випурхнула біла пташка з хвостом, наче снігова віхола, а золоті яблука, розтанувши, перетворилися у насінини, схожі на кришталеві краплини. З тихим дзвоном, схожим на стук дощу у шибки, вони падали вниз, і світлицю відразу сповнили солодкі пахощі, а дерево гойднулося, на ньому розпустилися листочки рожевого вогню і розквітли білі, схожі на зірки, квіти. Відтак ілюзія зникла. Володарка Оу від захоплення скрикнула, і на знак поваги схилила перед юним чародієм голову.

— Поїдемо з нами, житимеш в Оу-Токне. Чи можна йому поїхати з нами, мій володарю? — по-дитячому скоромовкою запитала жінка у свого поважного чоловіка.

Однак Бурштин відповів швидше:

— Коли я навчуся майстерності, гідної моїх Учителів і достойної ваших похвал, моя Повелителько, тоді я радісно пристану на ваше запрошення і вічно слугуватиму вам.

Слова Бурштина потішили всіх, окрім Геда. Він разом з іншими хвалив його майстерність, та про себе думав: "Я зробив би краще". І в його душі кипіла невтішна заздрість, яка затьмарила всю радість від того вечора.

ТІНЬ НА ВОЛІ

Тієї весни Гед рідко бачився з Ветчем і Бурштином, бо вони вже стали чаклунами і з ними займався Майстер-Формотворець у таємничому та недоступному Примарному саду, який залишався загадкою для кожного учня до кінця навчання. Гед продовжував осягати магічні ремесла в Обителі Мудреців, він навчався заклинати вітри та бурі, знаходити загублені предмети та заплутувати сліди; він студіював цілющі властивості трав і їхнє застосування; засвоював химерні мистецтва заклиначів і знахарів, — все, що потрібно знати чарівнику, котрий уже чаклує, але ще не має чарівного ціпка. А

вечорами Гед сидів над книжкою у своїй келії під світлом чарівного вогника та вивчав давні руни та руни Її, якими творять Великі Заклятття. За що б він не брався, все давалося йому легко, і серед учнів пішов поголос, нібито Майстри вважають ґонтійця найздібнішим учнем з-поміж усіх, хто коли-небудь навчався у школі. А про отека подейкували, ніби це прихований дух, який нашіптує слова мудрості Гедові на вуха; пліткували, що коли тільки-но Гед прибув до школи, крук Архімага голосно привітав його як майбутнього Архімага. Чи так воно було, чи ні, проте цьому вірили; чи любили хлопця, чи ні — невідомо. Проте більшість учнів обожнювали Геда і визнавали його за ватажка, особливо під час веселих ігор довгими весняними вечорами, коли на нього інколи находили нестримні веселощі. Однак більшість часу він був зайнятий навчанням, тримався гідно, незалежно і трохи осторонь від інших. Крім Ветча, він ні з ким із шкільних товаришів не дружив, утім, Гед ніколи і не відчував потреби в друзях.

Йому було п'ятнадцять років. Це замало, щоб опанувати Високі Мистецтва, стати чародієм і отримати чарівний ціпок. Однак Гед так швидко засвоював усі тонкощі мистецтва ілюзій, що Майстер-Перетворець, сам ще досить молодий чоловік, почав займатися з ним окремо від інших учнів, навчаючи справжніх заклять формотворення. Він пояснив, як, називаючи предмет по-іншому, змінити його, перетворивши на деякий час у бажаний. Він розповів, як ця зміна впливає на природу навколишніх предметів. Він застерігав від небезпек, які криються у таких змінах, а особливо тоді, коли чародій перевтілюється сам, ризикуючи потрапити в пастку власних заклинань. Мало-помалу, пересвідчившись у здібностях хлопця, Майстер не тільки розповідав йому про ці таємниці, а й навчав їх — спочатку найлегших, а згодом і складних перетворень із Високого Мистецтва, і, врешті-решт, дав ознайомитися із "Книгою Змін". Він зробив це без відома Архімага, і це було необачно з його боку, хоча він і не хотів заподіяти нічого злого.

Займався з Гедом і Майстер-Приворотник, поважний, суворий, навчений життям і мудрий мудрістю свого високого мистецтва, якого він навчав інших. Майстер-Приворотник навчав зовсім не ілюзій, а

справжньої магії, яка прикликала світло, тепло, силу магнітного притягання, яка могла змінити вагу, форму, колір, звук. Ця магія видобувала із незбагненних безодень Усесвіту могутні невичерпні сили, які непідвладні жодним закляттям. Учні вже вміли трохи керувати вітрами та бурями, однак саме Майстер-Приворотник вперше показав їм, чому справжній чародій вдається до цих заклять дуже обережно, лише у випадку доконечної потреби, тому що закликати такі могутні сили Землі — означає змінювати і саму землю, частиною якої є кожен із них.

— Дощ над Роуком може спричинитися до посухи на Оскілі, — говорив Наставник, — а штиль у Східних широтах — штормом і лихом у Західних. Потрібно чітко уявляти мету заклинань.

Щодо чар, з допомогою яких викликають живих людей, душі померлих чи невидимі сили, — про всі ті закляття, що засвідчують вершинну майстерність Майстра-Приворотника, то він у своїх розмовах лише натякав на них. Гед декілька разів сам заводив розмову про це, та учитель лише мовчав, пильно дивлячись йому у вічі, поки хлопець не бентежився і не замовкав.

Інколи на заняттях Майстра-Приворотника Геду робилося моторошно навіть при вимовлянні найпростіших заклять. На деяких сторінках "Книги Змін" він читав руни, які видавалися йому знайомими, хоча він не пам'ятав, у якій книжці йому доводилося бачити їх раніше. Час від часу він зустрічав там слова та фрази, які йому не хотілося вимовляти. Вони на якусь мить пробуджували в ньому лише непевні згадки про сутінки та тіні, що тягнулися до нього з тьмяного кутка у темній кімнаті з замкненими дверима. Гед квапливо відганяв ці спогади і продовжував займатись. "Ці миті страху та пітьми, — заспокоював він себе, — лише відгомони мого невігластва. Чим більше я знатиму, тим менше буду боятися, доки не стану справжнім магом, і тоді страх назовсім залишить мене".

У липні вся школа знову зібралася в Обителі Мудреців святкувати Місячну Ніч і Довгий Танець, які цього літа збігалися, що траплялося

один раз у п'ятдесят два роки, і тому їх святкували дві ночі підряд. У першу ніч, найкоротшу в році, з місяцем уповні, на вузеньких вуличках Твіля палали смолоскипи та гриміли барабани, поля острова Роук повнилися ніжними мелодіями флейт, а над плесом Роукської бухти лилися протяглі пісні. Зі сходом сонця роукські трубадури затягли довгу баладу "Подвиг Ерет-Акбе", у якій ішлося про побудову білих веж Хавнору, про подорож лицаря Ерет-Акбе через весь Архіпелаг до Західних широт, де у Відкритому морі він зустрів дракона Орма і зітнувся з ним. Лицар загинув, здолавши ворога, і тепер його прах та обладунки упереміш з кістками дракона спочивають на берегах пустельного острова Селідор, а меч пишається на вершині найвищої вежі Хавнору. Він ще й до сьогодні палає кривавим сяйвом, коли сонце заходить за Потаємне море. Як тільки баладу доспівали, чоловіки та жінки, міщани та селяни, учні та Майстри під гуркотіння барабанів, ніжний спів флейт і надсадний вереск волинок, укутані в сутінки та пилюгу доріг і стежок, що збігали до морського узбережжя, — усі пішли у Довгий Танець. Люди танцювали всю ніч, і, посріблені місяцем, заходили просто у море, де музика розчинялась у шемранні бурунів. Коли на сході почало сіріти, люди нарешті покинули морське узбережжя, супроводжувані ніжними переливами флейт... Так само святкували ту ніч на всіх островах Архіпелагу — в такому самому танці, під звуки такої самої мелодії, що наче об'єднувала розділені морем землі.

Коли Довгий Танець закінчився, усі відсипалися цілий день, а ввечері знову зібралися, щоби продовжити свято за спільним столом. Декілька учнів, серед яких були вже посвячені у маги, усамітнились в одному із внутрішніх двориків Мудреців, щоби відзначити цей день у вужчому колі. Тут були Ветч, Гед, Бурштин та ще кілька хлопців, яких ненадовго відпустили з Одинокої Вежі, бо навіть Куремкармерук облишив свої справи заради свята. Вони їли, пили, сміялися та розважалися, створюючи різні дива, які цілком могли би стати окрасою королівського двору. Наприклад, один учень осяяв двір сотнею чарівних зірочок, які, палаючи, мов самоцвіти, химерно переплітались і миготіли у просвітках між справжніми зірками на фоні нічного неба. Двоє інших хлопців грали

в кеглі, що підскакували та відлітали геть, коли до них наближалися зелені осяйні м'ячі. Ветч висів у повітрі, схрестивши ноги та смакуючи смажене курча. Якийсь хлопець, промовивши закляття, спробував опустити його на землю, однак Ветч підлетів вище, щоби його не дістали ніякі чари. Час від часу він жбурляв униз обсмоктану кістку, яка миттю перетворювалася у сову, й, ухкаючи, літала між переплетеними чарівними зірочками. Гед шпурляв по совах стріли, які робив із хлібної м'якушки. Падаючи на землю, птахи і стріли знову ставали кістками та крихтами, оскільки чари розвіювалися. Гед також спробував повисіти у повітрі разом із Ветчем, однак він неправильно наклав закляття і, щоб утриматися над землею, тільки махав руками. Всі реготали щоразу, коли він злітав і падав додолу. Гед навмисне вдавав із себе незграбу, сміючись із усіма, бо дві довгі ночі танців, музики та чародійства під місячним сяйвом налаштовували його на шалений настрій і він був готовий до будь-яких несподіванок.

Нарешті він легко спустився на землю біля самісінького Бурштина, і той, як завжди, з посмішкою на вустах, уїдливо промовив:

— Яструбок, що не літає...

— А хіба Бурштин — коштовний камінь? — відрізав Гед і також посміхнувся. — О, Діаманте серед чаклунів, о, Перлино хавнорська, засяй для нас!

Учень, що змушував танцювати чарівні зірочки, послав одну із них Бурштину. Зірочка, виблискуючи, закрутилася над головою хлопця. Бурштин, утративши звичні впевненість і спокій, відкинув вогник геть і загасив його єдиним рухом.

— Обридли мені дитячий гамір і дурисвітські витівки, — заявив він.

— Ти стаєш дідуганом, — зауважив зверху Ветч.

— Якщо ти шукаєш тиші та сутінків, — додав інший хлопець, — то міг би знайти місце у Вежі.

— Так чого ж ти хочеш, Бурштине? — запитав його Гед.

— Я хочу бути в товаристві рівних собі, — відповів Бурштин. — Ходімо, Ветче, облиш дітей із їхніми забавками.

Гед повернувся до Бурштина.

— Чим же такі видатні молоді чаклуни і чого бракує тим, хто лише вчиться на них? — запитав він.

Говорив він спокійно, проте інші учні враз замовкли, бо у словах хлопців звучала взаємна і неприхована злість, зрима, наче лезо, видобуте з піхов.

— ...магічної сили, — відповів Бурштин.

— Я позмагаюся з тобою силою, якщо ти цього хочеш.

— Ти викликаєш мене на поєдинок?

— Так.

Ветч ледь не впав на землю і рішуче став між ними.

— Магічні поєдинки в Обителі заборонені. І ви це чудово знаєте. Перестаньте сваритися!

Ні Гед, ні Бурштин нічого не відповіли, бо знали закон острова Роук, як знали й те, що Ветч був сповнений любові, а вони — ненависті. Проте застереження не охолоджувало їхньої люті. Відвернувшись убік, наче

для того, щоби щось сказати Ветчу, Бурштин із холодною посмішкою промовив:

— Гадаю, тобі краще ще раз нагадати твоєму другові-козопасу про закон, який захищає його. Він занадто впертий. Невже він справді думає, що я прийму його виклик? Виклик, кинутий хлопчиськом, від котрого тхне цапом, котрий не знає навіть Першого Перетворення?

— Бурштине, — мовив Гед, — звідки тобі відомо, що я знаю і чого не знаю?

І, не промовивши жодного слова, Гед несподівано зник, а на місці, де він стояв, бив крильми великий сокіл із гачкуватим дзьобом. Через якийсь час, освітлений мерехтливим полум'ям смолоскипа, з'явився Гед, як раніше, похмуро дивлячись на Бурштина. Той вражено відсахнувся, але потім знизав плечима і процідив:

— Ілюзія.

Інші заціпеніли, бурмочучи собі щось під ніс.

— Це була не ілюзія, — заперечив Ветч. — Це було справжнісіньке перетворення. Досить, Бурштине, послухай...

— Цього було достатньо, щоби довести, як за спиною Майстра він нишком зазирнув у "Книгу Змін". Ну так що ж? Давай, Козопасе. Мені подобається, як ти готуєш собі пастку. Чим більше ти доводитимеш, що не гірший за мене, тим більше переконуватимешся у протилежному.

При цих словах Ветч відвернувся від Бурштина і пошепки сказав Гедові:

— Яструбе, будь людиною, облиш це негайно! Ходімо зі мною...

Гед поглянув на свого друга й усміхнувся.

— Приглянь за моїм Хойґом, — попросив він товариша.

Гед віддав Ветчеві маленького отека, який, як завше, сидів на його плечі. Хоча звірятко нікому з чужих не дозволяло до себе доторкатися, однак зараз пішло до Ветча і теж умостилося в нього на плечі, не зводячи з господаря великих яскравих очей.

— Ну, — з таким самим спокоєм озвався Гед до свого суперника, — що ти збираєшся робити, Бурштине, щоби переконати себе у власній вищості?

— Мені не потрібно нічого робити, Козопасе. Однак я піду на це. Я дам тобі шанс, бо заздрість точить тебе, наче хробак яблуко. Давай-но випустимо цього хробака. Колись на Роукському пагорбі ти хвалився, що ґонтійці не бавляться в дитячі забавки. Ходімо зараз туди і ти покажеш нам, у що ж вони граються. Можливо, тоді я теж покажу тобі трохи магії.

— Дуже хочеться це побачити, — відповів Гед.

Молодші учні, що звикли бачити, як Гед спалахує, наче свічка, за будь-якого натяку на глузування, тепер дивувалися його спокою. І тільки Ветч відчував страх. Він ще раз спробував утрутитися, проте Бурштин зупинив його:

— Ветче, тримай свої побоювання подалі. А як ти, Козопасе, використаєш той шанс, що я тобі даю? Може, покажеш фокус? Наприклад, вогняну кулю? Або скажеш закляття, що виліковує кіз від корости?

— А що б ти хотів побачити?

Бурштин лише знизав плечима.

— Мені буде достатньо, якщо ти викличеш душу мерця!

— І викличу.

— Не викличеш, — Бурштин втупив у Геда погляд, і його звичне презирство раптом заступила лють. — Не викличеш. Ти не зможеш. Ти лише хвалишся і хвалишся...

— Присягаюся своїм ім'ям, що я це зроблю!

На якусь мить усі завмерли.

Вирвавшись від Ветча, котрий щосили намагався його затримати, Гед, не озираючись, пішов із двору. Чарівні вогники, що танцювали над головами учнів, згасли й опустилися долі. Повагавшись мить, Бурштин подався услід за Гедом. Зрештою, і всі інші рушили на пагорб, мовчазні, налякані та зацікавлені.

* * *

Лише юнаки піднялись на вершину пагорба Роук, як відчули, що його корені дуже глибокі, глибші, ніж море, і що вони тягнуться аж до самісіньких надр землі, туди, де в її вогненних надрах нуртують Одвічні Сили. Усі зупинилися на східному схилі. Панувала безшелесна тиша. Над пагорбом, над його чорною травою, над ними самими непорушно застигли зорі. Місяць ще не з'явився — і непроглядну темінь літньої ночі ще більше підкреслювала темінь роукських схилів. Ці схили, які за своє існування бачили стільки дивовиж, гнітили їх, лягаючи на душу важким тягарем.

Гед відійшов на кілька кроків убік, повернувся і сказав чітким голосом:

— Бурштине! Чий дух викликати?

— Викликай будь-чий. Однаково жоден тебе не послухається, — голос Бурштина тремтів, можливо, від гніву.

Гед, удаючи ніжність, іронічно запитав:

— Невже ти боїшся?

Якщо Бурштин щось і відповів, Гед однаково нічого не чув. Йому було вже байдуже. Не варто нікому заздрити. Тут, на роукському пагорбі, лють і ненависть зникли без сліду, а на їхнє місце прийшла надзвичайна впевненість у собі. Він знав, що саме цієї ночі, на цій темній вершині чарівного пагорба, його сила зросла і переповнила його. Хлопець ледве стримував її, щоб вона не перелилася через край. Тепер він чітко усвідомлював, що Бурштин йому ніякий не суперник, що він не спроможний дорівнятися до нього, що він лише посланий долею, аби саме цієї ночі здійснилося те, що має здійснитися. Гед відчував під ногами коріння пагорба, яке тяглося кудись у пітьму, а в небі над головою бачив холодні, далекі вогники зірок. А над простором, обмеженим пітьмою та зірками, панував він. Гед стояв у центрі світу.

— Не бійся, — сказав він, усміхнувшись. — Я викликатиму дух жінки. А тобі ж не личить боятися жіноцтва. Я викличу прекрасну Ельфаран, про яку співають у "Подвигах Енлада".

— Але ж вона померла тисячу років тому, її тлін спочиває в глибинах Ейського моря. І хтозна, може, такої жінки ніколи й не було...

— Хіба мертві зважають на відстані й літа? Чи, може, брешуть нам пісні? — запитав Гед із ледь відчутною іронією, а відтак додав: — Стеж за тим, що з'являтиметься між моїми руками...

Величним, урочистим жестом він повільно випростав руки і промовив слова закляття, викликаючи душу мертвої Ельфаран. Якось, понад два роки тому, Гед потемки вичитав ці руни в Оґіоновій книжці. Відтоді йому

не доводилося їх бачити. І от тепер, як і тоді, у густій нічній пітьмі, Гед немовби знову читав зі сторінки, розгорнутої перед ним у темряві. Одначе тепер він розумів те, що читає, всотуючи кожне слово, і бачив знаки, що вказували на те, як це належить промовляти вголос, відтворювали послідовність магічних жестів і рухів.

Решта хлопців, як заціпенілі, мовчки спостерігали за тим, що відбувалось. Але невдовзі вони почали дрібно тремтіти, слабкі та безпорадні перед силою Великого закляття. Голос Геда і досі лунав тихо, але тепер він якось змінився: у його глибинах начебто бриніла музика, що відлунювала у словах, яких жоден із присутніх не відав. Гед замовк. І тоді з трави, завиваючи, вирвався вітер. Гед упав навколішки і заволав не своїм голосом, відтак долілиць прикипів до землі, наче намагаючись обійняти її розведеними руками, як велетенський оберемок. Коли ж підвівся, то тримав у руках якийсь темний клубок — такий важкий, що Гед аж тремтів від натуги, спинаючись на ноги. У чорному різнотрав'ї, що буяло на схилах пагорба, знову застогнав вітер. Якщо зірки й жевріли у небесах, то тепер їх уже ніхто не бачив.

Слова закляття з шипінням і сичанням зривалися з уст Геда, аж нараз він голосно і виразно вигукнув:

— Ельфаран!

І повторив:

— Ельфаран!

Безформний клубок мороку, що його він щойно тримав у руках, почав розпорошуватися і розлітатися на клапті. І зненацька між долонями Геда засяяло бліде веретено, сплетене зі світла — тьмяний овал, що снувався з-під землі, спинаючись до здійнятих угору рук Геда. На мить у світлі з'явився людський силует. То була висока жінка, яка озиралася через плече. Її обличчя було прекрасне, сумне і затьмарене

страхом. Відтак обриси незнайомки через мить розтанули, і яскравий жовтий овал спалахнув між долонями, поступово перетворюючись на широкий отвір у пітьмі між землею та ніччю, зі стогоном роздираючи сувій світу. Через той вилом вирвалося сліпуче світло. А разом із ним покрадьки сковзнула якась невиразна бридка тінь, — нараз вона шугнула Гедові просто в обличчя. З жахом відсахнувшись від потвори, Гед хрипко скрикнув. Крихітний отек, який незворушно спостерігав за всім, що коїлося, з Ветчевого плеча, раптом також заверещав, як навіжений, і кинувся на невидимого ворога.

Гед, борсаючись в обіймах тіні, упав на землю. А яскравий пролом у нічній пітьмі над його головою дедалі більшав. Учні, які спостерігали за Гедом, злякалися й кинулися врозтіч, а Бурштин припав до землі, ховаючи очі від жахливого світла. Тож лише Ветч відважився прийти другові на допомогу. І саме він добре розгледів потвору, котра увіп'ялася в Гедове тіло. Страшна істота була завбільшки, як немовля, хоча раз-у-раз пульсувала, то зменшуючись, то збільшуючись у розмірах. Тінь не мала ні голови, ні лиця — лише чотири лапи з кігтями, які хижо шматували Гедову плоть. Ветч волав від жаху, і все ж спробував голіруч відтягнути бестію від Геда. Але щойно він торкнувся її тьмяних обрисів, як заціпенів, не в змозі бодай поворухнутися. Поступово сліпуче світло згасало, і діра у тканині світотвору поволі стулила свої розірвані краї. Поряд зажебонів тихий, ніби шепіт листя на дереві чи дзюрчання маленького водограю, голос.

Знову засяяли зорі, зійшов місяць, посрібливши траву на схилах пагорба. Рівновага між світлом і темрявою відновилася у тихому плині ночі. Тінь-потвора зникла. А Гед непорушно лежав горілиць, піднявши руки до неба, немов і досі вичакловував когось із пітьми. На його обличчі чорно запеклася кров, сорочка також просякла нею. Крихітний отек дрібно тремтів, ховаючись у траві. А над Гедом у плащі, що блідо іскрився у місячному світлі, стояв старий чоловік. То був Архімаг Немерле.

Срібно виблискуючи у місячному промінні, його патериця зупинилася над грудьми Геда. Маг м'яко торкнувся до грудей хлопця, потім до його вуст. Гед судомно ворухнувся, розтулив губи і став пожадливо ковтати повітря. Старий Архімаг, ледве тримаючись на ногах, схилив голову й відвів патерицю убік. Тоді поставив ціпок на землю й важко на нього сперся.

До Ветча знову повернулася здатність рухатися. Огледівшись довкола, він зауважив у натовпі постать двох чарівників — Майстра-Приворотника і Майстра-Перетворця. Серйозна магія ніколи не лишається поза увагою таких поважних чаклунів. Тож коли десь коїться щось особливо небезпечне, вони негайно опиняються там, де це необхідно. Зараз вони прибули, щоби допомогти Архімагові. А Ветч разом з іншими учнями поніс Геда до Майстра-Знахаря.

Решту тієї ночі Майстер-Приворотник провів, пильнуючи схили роукського пагорба. Однак там, де вночі було розпанахано сувій світотвору, вже нічого не відбувалося, і жодна Тінь не нипала у місячному світлі, намагаючись віднайти шпарину, щоби повернутися у потойбічний світ. Вочевидь, вона втекла від Немерле, зневаживши суворі закляття, що замикають і захищають острів Роук, а відтак причаїлася десь у реальному світі. Тепер Тінь ховалася десь на землі, і якби тієї ночі Гед помер, вона б неодмінно подалася за ним у потойбіччя — туди, звідки й прийшла, через зроблену хлопцем шпарину. Тож саме тому Приворотник охороняв Роукський пагорб, аби Гед залишився серед живих. І юнак, зрештою, вижив.

Його поклали в окремому покої, і Майстер-Знахар оглянув рани на обличчі, шиї, плечах Геда. Глибокі, рвані та страшні, вони безупину сочилися чорною кров'ю, і жодні чари (навіть загорнуте в павутиння листя періоту) не могли спинити кровотечу. Гед лежав, нічого не чуючи і не бачачи, лихоманка пожирала його, наче сухий хмиз, що спалахує від вогню, і жодне закляття не могло згасити те полум'я.

Неподалік, у відкритому дворі біля водограю, так само непорушно лежав Архімаг. Але він був геть холодним, дуже холодним, живими залишалися тільки очі, яких він не зводив зі сріблястої від місячного сяйва води та з мерехтливого листя на нічних деревах. Ті, хто в ту мить був біля нього, навіть не намагалися лікувати старого мага. Вряди-годи вони пошепки перемовлялися між собою, а тоді знову звертали уважні погляди на свого наставника.

Архімаг лежав непорушно. Його орлиний профіль, високе чоло та біле, як молоко, волосся осявав місяць. Для того, щоб опанувати некероване закляття і відігнати від Геда страхітливу Тінь, Немерле пожертвував своєю чарівною силою, а відтак його покинули й фізичні сили. Він помирав. Проте Архімаг, котрий не раз уже блукав безживними крутосхилами потойбіччя, покидаючи цей світ, певна річ, не йшов наосліп, а ясно бачив свій шлях. Поглядом Немерле сягав у височінь, крізь листя дерев, але його друзі не знали, що саме він бачить: земні зорі, які вже зникали з досвітнього неба, чи ті зірки, які вічно сяють над пагорбами, що не знають світанків. Невідомо куди зник оскільський крук, що впродовж тридцяти років був улюбленцем Немерле.

— Він летить попереду, — сказав Майстер-Формотворець, який не відходив від смертного одра Архімага.

Починався теплий і ясний день. В Обителі Мудреців і на вулицях Твіля панувала тиша, і жоден звук не порушував безгоміння, лише опівдні гучно озвалися дзвони у Вежі Менестрелів.

Наступного дня у затінку темних дерев Примарного саду зібралася "Велика Дев'ятка", щоб обрати нового Архімага Земномор'я. Одначе навіть там Майстри звели кругом себе дев'ять стін тиші, щоби жодна душа, жодна ворожа сила не могли втрутитися в їхню розмову і вплинути на вибір. Архімагом обрали Ґеншера Бейського з острова Вей. А відтак негайно спорядили корабель, який рушив через Потаємне море, щоби доставити новообраного Архімага на Роук. Майстер-Вітровод стояв

на кормі, напинаючи вітрила чарівним вітром. Корабель швидко відплив із гавані і невдовзі зник за обрієм.

Але Гед не мав навіть гадки про все це. Чотири спекотні літні тижні минули у забутті: він не промовив жодного слова, нічого не чув і не бачив, лише часом стогнав або ж ревів, наче дикий звір. Утім, терпіння та вмілі руки Майстра-Знахаря, зрештою, далися взнаки — рани почали гоїтися, відтак минулася й лихоманка. Поступово до Геда повернувся слух, хоча він надалі продовжував мовчати. Одного погожого осіннього дня Майстер-Знахар відчинив віконниці у кімнаті, де лежав Гед. Від тієї страшної ночі на роукському пагорбі перед очима хлопця стояла темрява. Тепер його засліпило яскраве денне світло — він побачив сонце, що сяяло в небі. Гед затулив руками понівечене обличчя й заплакав...

Навіть узимку хлопець говорив іще затинаючись, насилу вимовляючи слова, і Знахар тримав слабого у себе, намагаючись поступово відновити його духовні та фізичні сили. Лише рано навесні Майстер дозволив Гедові вийти надвір, передусім пославши його присягнути на вірність Архімагові Ґеншеру, оскільки через хворобу хлопець не брав участі у загальній церемонії.

Під час недуги жодному з Гедових приятелів не дозволяли відвідувати хворого, тому тепер, коли юнак простував шкільними коридорами, дехто здивовано запитував: "А хто це?" Раніше Гед був спритним, гнучким і сильним. Тепер же — скалічений, кульгавий, зі спотвореним білими шрамами обличчям — він уникав усіх, кого знав і кого не знав, прямуючи до внутрішнього дворика, де колись біля фонтану зустрів Архімага Немерле. Тепер там само чекав на нього Ґеншер.

Архімаг, як і більшість вейських острів'ян, мав дуже темну шкіру. Відповідно до свого сану, Ґеншер був у білих шатах. Його чорні очі ховалися під густими бровами. Гед став навколішки і смиренно присягнув Архімагові. Той якусь хвилю мовчав, наче щось обмірковуючи.

— Я знаю, що ти накоїв, — сказав нарешті Архімаг, — але не знаю, ким ти став. Зараз я не можу прийняти твоєї присяги.

Гед звівся з колін і схопився рукою за стовбур молодого деревця, що росло біля фонтану. Ще й досі йому було важко добирати слова:

— Мені належить покинути Роук, володарю?

— А ти хочеш цього?

— Ні.

— Чого ж ти хочеш?

— Залишитися. Вчитися. Знищити... оте зло...

— Це виявилося не під силу самому Немерле. Ні, я гадаю, що тобі не варто покидати Роук, адже тільки тут ти у безпеці. Ніщо не захистить тебе, крім магічної сили Майстрів, яка оберігає цей острів і змушує зло триматися подалі. Якщо ти залишиш зараз острів, то потвора, яку ти пустив у світ, умить відшукає тебе, проникне у твою душу і підкорить своїй владі. Ти станеш перевертнем, слухняною лялькою в руках зла. Тому тобі варто залишитися тут, набратися мудрості та знань, щоб захиститися від цього породження мороку, якщо це взагалі можливо. Тепер Тінь постійно чигатиме на тебе. Скажи мені, чи бачив ти її після тієї ночі?

— У снах, володарю — Гед помовчав, а далі, долаючи сором і біль, продовжив: — Я не знаю, пане, що за потвора з'явилася на мій заклик, і чому вона кинулася на мене...

— Я теж цього не знаю, адже Тінь не має імені. Ти був необережним і викликав її з мороку та пітьми, тому тепер Тінь має владу над тобою. Вона — лише відображення твоєї самовпевненості й невігластва. Це твоя

власна Тінь. А хіба вона має ім'я? Ти від народження наділений великою силою, але застосував її марно, промовляючи закляття, над яким не мав влади, не знаючи, як це позначиться на Рівновазі світла і темряви, життя та смерті, добра та зла. Тобою керували зарозумілість і ненависть. Тож нема нічого дивного в тому, що сталася біда. Ти викликав дух із потойбіччя. Але разом із ним у наш світ проникла Сила Небуття. Вона свавільно прийшла звідти, де ніщо не має Істинного імені. Породжена злом, вона жадає творити зло, тому неодмінно захоче використати тебе у своєму лиходійстві.

Ледве тримаючись на ногах, приголомшений Гед промовив:

— Краще б мені було загинути...

— Хто ти такий, аби вирішувати це? Ти, за кого віддав своє життя Немерле!.. Тут, в Обителі Мудреців, ти принаймні у безпеці. Тому тобі належить жити і навчатися далі. Кажуть, що досі ти був здібним учнем. Тож продовжуй займатися своєю справою. І будь старанним. Це все, на що ти зараз здатний.

Сказавши це, Ґеншер закінчив розмову і несподівано зник, як це зазвичай роблять усі маги. Водограй іскрився у сонячному промінні, і Гед, милуючись його мінливими струменями і слухаючи спів води, задумався про Немерле. Колись саме в цьому дворі він відчув себе словом, вимовленим сонцем. Тепер своє слово промовила пітьма, і було несила змусити її замовкнути.

Покинувши дворик, Гед подався до своєї старої кімнати, яку залишили для нього у північній Вежі. Там він і самотував, доки не вдарив гонг, що сповіщав про вечерю. За Довгою Кафедрою хлопець сидів осібно, не піднімаючи голови, не озиваючись навіть до тих, хто намагався приязно привітатися з ним. Відтак за кілька днів йому дали спокій. Та й сам він прагнув якомога більше залишатися на самоті, бо страшенно боявся несамохіть заподіяти зло, — чи то словом, а чи ділом.

Ні Ветча, ні Бурштина вже не було у школі. Та Гед і не намагався зустрітися з ними. Ті учні, серед яких він колись вважався найкращим, уже давно випередили його у навчанні. Тепер Гед учився з молодшими учнями. Проте навіть серед них він був непомітним — слова і заклинання зривалися з його уст невпевнено, Гед затинався, його руки тремтіли, навіть найпростіші чари були для нього надто складним завданням.

Восени він знову мав вирушити до Одинокої Вежі — на черговий вишкіл до Майстра-Істинномовця. Колись ці заняття не подобалися йому, тепер же навпаки — приносили втіху. Адже він прагнув тиші та спокою, а ще знань, але таких, щоб не було потреби вдаватися до заклинань і використовувати силу, яка — і він це знав — все ще таїлася у ньому.

Увечері напередодні походу до Одинокої Вежі у Гедову кімнату зайшов гість у коричневому дорожньому плащі. У правиці він тримав дубову палицю із залізним наконечником. Побачивши патерицю чаклуна, Гед підвівся.

— Яструбе...— тихо звернувся до нього незнайомець.

Голос видався Гедові знайомим: стриманий, спокійний, як завжди, перед ним стояв Ветч. Його темне, дещо грубувате обличчя тепер змужніло, подорослішало, але посмішка зовсім не змінилася. На плечі у Ветча принишкло маленьке смугасте звірятко з блискучими очима.

— Він жив у мене, доки ти хворів, а тепер навіть шкода з ним розлучатися. Та ще прикріше прощатися з тобою, Яструбе, одначе я мушу їхати додому. Іди, Хойґу! Іди до справжнього господаря!

Ветч погладив отека й пустив звірятко на підлогу. Хойґ підбіг до ліжка, вмостився на ньому і почав умиватися швидким коричневим язичком, схожим на невеличкий сухий листочок. Ветч засміявся, але Гед

не спромігся навіть посміхнутися. Він низько схилив голову, щоби сховати своє обличчя, і тільки мовчки гладив отека по спині.

— Я гадав, що ти вже не навідаєшся до мене, Ветче, — видушив із себе Гед, зовсім не збираючись докоряти другові.

Але Ветч відповів:

— Я не міг прийти до тебе. Мене не пускав Майстер-Знахар. Крім того, я всеньку зиму провів у Примарному саду — доки не отримав чарівної патериці. Слухай-но: коли ти теж отримаєш свою чарівну патерицю, приїжджай до мене на острів Іфіш. Я чекатиму тебе. Наші невеличкі міста завжди раді гостям, а чаклунів там приймають з особливою пошаною.

— Отримаю патерицю... — промимрив Гед, стенувши плечима і намагаючись посміхнутися.

Ветч уважно поглянув на Геда. Але не так, як колись, а по-новому. І хоча любові у його очах не поменшало, однак це вже був погляд зрілої людини і мудрого мага. Він приязно підбадьорив друга:

— Тебе ж не триматимуть на острові вічно...

— Ну... я сподівався залишитися тут і допомагати Майстрові-Істинномовцю в Одинокій Вежі. Я міг би стати одним із тих, хто серед старовинних книг і туманних зірок шукає загублені Істинні Імена... Можливо, що лише так я більше нікому не заподію лиха...

— Може й так, — озвався Ветч. — Я не віщун, проте бачу трохи далі, ніж ти. І мені ввижаються не схимницькі келії з папірусами, а далекі моря, величні вежі заморських міст, вогнедишні дракони і ще багато чого з того, що бачить яструб, ширяючи у високому небі.

— А що ти бачиш у моєму минулому? — запитав Гед, підводячись з ліжка, й у світлі вогнів, що освітлювали кімнату, впала на стіну його тінь. Але за мить, він знову відвів погляд убік, затинаючись, промовив: — А куди власне, сам зібрався, чим плануєш займатися?

— Я їду додому, щоби побачитися зі своїми братами та сестрою. Я тобі про них розповідав. Ну, а потім, либонь, стану чарівником десь на невеличкому острові... Коли я залишав домівку, моя сестра була ще зовсім малою, а незабаром її вже наречуть Істинним ім'ям. Тільки подумати!.. Ах, друже, я б говорив із тобою і говорив, але час підганяє — мій корабель вирушає ввечері, а вже почався відплив. Яструбе, якщо коли-небудь твій шлях стелитиметься біля Східних широт, навідайся до мене. А якщо я буду тобі потрібен, поклич мене моїм іменем: Естаріол.

Почувши це, Гед уперше підняв своє понівечене обличчя і поглядом зустрівся з очима друга.

— Естаріоле, — озвався він, — моє ім'я — Гед.

Потім вони попрощались. Ветч кам'яними коридорами Дому рушив до виходу і невдовзі назавжди покинув острів Роук.

Коли Гед залишився сам, він спершу навіть не міг поворухнутися, приголомшений і глибоко зворушений тим неоціненним дарунком, який залишив йому Ветч, відкривши своє справжнє ім'я. Адже ніхто не знає Істинного імені людини, окрім неї самої та того, хто дав їй це ім'я. Іноді цю таємницю можна довірити дуже близькій людині — братові, дружині чи другові. Однак і найближчі ніколи не повинні вживати його таємне ім'я при сторонніх. Прилюдно вони, як і всі інші, послуговуватимуться повсякденним ім'ям або прізвиськом: Яструб, Ветч, Оґіон (це, до речі, означає "ялинова шишка"). Якщо навіть прості люди приховують свої справжні імена, довіряючи їх лише найближчим, то що вже казати про чарівників, які постійно наражаються на небезпеку з боку темних сил. Вони мусили бути особливо обережними до свого імені. Той, хто знає

Істинне ім'я людини, по суті, тримає в руках усе її життя. Тож дарунок Ветча був не лише свідченням щирої дружби, а й доказом непохитної віри у майбутнє Геда.

Обитель Мудреців поринула у тишу. Гед сів на ліжко і погасив чарівний вогник, який, гаснучи, наповнив кімнату ледь відчутним болотяним духом. Юнак погладив отека, який зручно вмостився у нього на колінах, і спав так, ніби ніколи і не полишав цього місця. Хлопець згадав, що завтра минає чергова річниця його Посвячення, яке здійснив Оґіон. Відтоді збігло вже чотири роки. Гед пригадав крижану воду гірського джерела, через яке він ішов убрід, оголений і безіменний. Далі його думка полинула до тих прозорих затонів у річці Ар, де він любив купатися, до рідного селища, що ховалося під лісистими скелястими кручами гори Ґонт; згадав ранкові тіні на закурених вулицях Десяти Вільх, язики полум'я, що танцюють опівдні взимку у горні батькової кузні, похмуру та наповнену п'янкими ароматами трав хатину тітки з важким від диму і заклять повітрям. Він так давно вже не згадував про це!.. А сьогодні, коли йому виповнилося сімнадцять, усі події минулих літ ожили перед очима. Усі ті місця, де він побував за своє коротке, але вже скалічене життя, за одну мить промайнули в голові, сплітаючись в єдине ціле. І зараз, після стількох гірких, змарнованих літ, Гед нарешті знову зрозумів, хто він такий і де знаходиться. Але куди ж поведе його життєвий шлях далі? Цього він не знав і знати не хотів, боявся дізнатися.

Наступного ранку юнак пішки вирушив через увесь острів до Одинокої Вежі. Отек, як завжди, зручно вмостився у нього на плечі. Цього разу Гедові довелося добиратися не два, а три дні; і коли нарешті вдалині забовваніла Вежа, що височіла на самому північному мисі, над пінявими бурунами моря, то хлопець ледь не падав з ніг від утоми. У самій Вежі, як і колись, було темно і холодно. Куремкармерук так само сидів на своєму високому стільці, складаючи нескінченні переліки імен. Він кинув на Геда швидкий погляд і, не вітаючись, наче той і не полишав Одинокої Вежі, звелів:

— Іди спати. Хто втомлений, той дурний. А завтра візьмеш "Книгу Звершень" і вивчатимеш звідти імена Творців.

Наприкінці зими Гед повернувся в Обитель Мудреців і був посвячений у чаклуни. Цього разу Архімаг Ґеншер прийняв його присягу. Відтоді Гед почав вивчати Високі Мистецтва магії й набагато складніші закляття. Це було вже не просте маротворення, а справжня магія — все те, що потрібно знати, щоб отримати чарівну патерицю. Злигодні та хвороби, які занапастили його у той злощасний вечір, з плином часу минулися, і Гедові руки знову здобули давню спритність. І все ж тепер він уже не був таким тямовитим, як колись, бо знав ціну страхові. І хоча, вимовляючи навіть найнебезпечніші закляття Творення та Перетворення, Гед не зауважував жодних лихих наслідків, проте в глибині душі він розумів, що марно й сподіватися на щасливе завершення пригоди з Тінню. Навіть попри те, що деколи йому здавалося, ніби потвора, яку він пустив у цей світ, втратила силу або знайшла спосіб повернутися назад, у темряву, — принаймні вона більше не тривожила його сон.

Від Майстрів та зі старовинних книг юнак дізнався все, що міг, про бестій, схожих на визволену ним потвору. Втім, відомостей про них було не надто багато — здебільшого, лише невиразні натяки. Тінь не була ні привидом, ані виплодом Одвічних Сил Землі. І все ж вона напевне мала щось спільне і з тим, і з іншим. У книзі "Про сутність драконів", яку Гед студіював особливо ретельно, була розповідь про одного напівзабутого Повелителя драконів, котрий потрапив під владу невідомої Одвічної Сили — Каменя-речника, який і досі лежить десь у далекій північній землі. "Перебуваючи під владою каменя, — розповідала книга, — чоловік той викликав душу небіжчика із потойбічного світу, проте з волі Каменя закляття було спотворене, і разом з душею мерця у світ прийшла потвора, яка зжерла душу Повелителя, прибрала його подобу і ходила по землі, знищуючи людей". Однак у тій книзі не розповідалося, що то була за потвора і чим закінчилась уся ця історія. Майстри теж не могли сказати про це нічого певного. Архімаг вважав, що потвора прийшла з

небуття, Майстер-Перетворець — що з тієї частини світу, де панує Хаос. Майстер-Приворотник відповів просто: "Я не знаю".

Приворотник часто навідувався до Геда, коли той хворів. Зазвичай був похмурий і суворий, але тепер Гед знав, що Майстер має добре серце, і щиро полюбив його.

— Я нічого не знаю про цю потвору, — сказав Майстер, — мені відомо лише те, що тільки одна могутня сила та єдиний неповторний голос були здатні викликати її сюди, тож можливо, що і голос, і сила належать саме тобі. Але чому це так і що це означає — я не відаю. Це ти маєш з'ясувати сам. Мусиш або розкрити таємницю, або померти... Можливо, навіть гірше, ніж померти... — Він говорив тихо, дивлячись спідлоба на Геда. — Ти, як звичайний хлопчисько, думав, що магові підвладне все. Колись і я був таким. І всі ми. Насправді ж коли людина набуває сили та знань, вона усвідомлює, що її життєвий шлях стає дедалі вужчим, допоки зовсім не перестане його бачити, і тоді вона робить лише те, що мусить.

Коли Гедові виповнилося вісімнадцять років, Архімаг послав його до Майстра-Формотворця у Примарний сад. Про те, чого там навчають, не заведено багато балакати. Подейкують, що в Саду не промовляють жодних заклинань, а дерева там іноді видимі, а часом зникають. До того ж вони не тримаються одного місця, та й сам Сад щоразу перебуває в різних куточках острова. А ще кажуть, що тамтешні дерева наділені мудрістю, і сам Майстер-Формотворець пізнає від них найвище мистецтво магії. І якщо дерева колись загинуть, то з ними помре і його мудрість. І тоді оскаженіють морські води і затоплять острови Земномор'я, які Сеґой ще в сиву давнину підняв з глибин океану. Відтак усі землі, де зараз живуть люди і дракони, зникнуть. Одначе то були лише чутки, а загалом чаклуни не люблять про це говорити.

Минуло кілька місяців і нарешті одного весняного дня Гед повернувся в Обитель Мудреців, навіть не уявляючи, чим займатиметься далі. Біля шкільної брами, там, де починається стежка, що біжить

полями до вершини роукського пагорба, на нього чекав старий чоловік. Гед не відразу впізнав його. Але за якусь мить, напруживши пам'ять, він пригадав воротаря, котрий зустрічав його на порозі Обителі п'ять років тому.

Старий, посміхнувшись, привітався, назвавши хлопця по імені, а відтак запитав:

— Ти знаєш, хто я?

Гед якраз думав про те, що зазвичай завжди йдеться про "Велику Дев'ятку" з острова Роук, хоча сам він знав тільки вісьмох Майстрів: Вітровода, Ілюзорника, Знахаря, Менестреля, Перетворця, Приворотника, Формотворця й Істинномовця. Либонь, Дев'ятим мав би бути Архімаг. Але ж у виборах нового Архімага беруть участь дев'ять Учителів.

— Я думаю, що Ви — Майстер-Воротар, — сказав Гед.

— Так, Геде. П'ять років тому ти здобув право увійти в Обитель Мудреців, назвавши своє ім'я. Тепер ти зможеш вийти звідси й отримаєш свободу, якщо назвеш моє справжнє ім'я, — посміхаючись, промовив старий.

Гед мовчав. Він знав тисячі способів, щоби дізнатись імена предметів і людей. Ці знання були частиною тієї освіти, яку він здобував на острові Роук, і без них жодна магія не мала сенсу. Але дізнатися Істинне ім'я мага, Майстра — то зовсім інша справа. Ім'я чарівника приховане ретельніше, ніж лігво дракона. Відрізнити його від інших слів важче, ніж одного оселедця від іншого серед незліченного косяка у глибокому морі. Чарами цієї таємниці не вивідати, бо вони щоразу наражатимуться на ще могутніші захисні чари, а витончені хитрощі — на ще досконаліші. Не допоможуть жодні підступи, а хто вдається до сили, щоб дізнатися правду, той, зрештою, і сам стає жертвою власного насильства.

— Ви стережете занадто вузькі двері, Майстре, — нарешті промовив Гед. — Я гадаю, що мені доведеться ще довгенько посидіти тут просто неба й добряче попостити, аж доки я не схудну настільки, щоби прослизнути в ці двері.

— Що ж, сиди, скільки хочеш, — посміхаючись, відповів Воротар.

Гед відійшов трохи вбік і сів під вільхою на березі Твільбурна, відпустивши отека погратися біля води, полюючи на раків, якими аж кишіла ріка. Весна була в розпалі. Сонце котилося до обрію. У вікнах Обителі Мудреців спалахували ліхтарі та чарівні вогники, а внизу, біля підніжжя пагорба, на вуличках Твіля вже панувала темрява. Над дахами будинків ухкали сови, понад річкою у присмерковому небі нечутно мигтіли кажани, а Гед усе сидів і думав, як би йому — силою, хитрощами чи чарами — дізнатись ім'я Воротаря. Та що більше він думав, то нездійсненнішим видавалося йому це завдання — принаймні, магія, яку він вивчав протягом п'яти років, була тут безсилою. Хлопець ліг на галявині просто неба і заснув під зорями. Отек спав у нього в кишені. Коли зійшло сонце, Гед швидким кроком підійшов до брами і постукав. Вартівник відчинив йому.

— Майстре, — сказав Гед, — я не маю такої магічної сили, щоби дізнатися ваше ім'я, але я готовий стати вашим учнем або служкою — на ваш розсуд. Можливо, тоді мені поталанить і колись, зрештою, трапиться нагода запитати у вас про одну-єдину річ...

— Що ти хочеш дізнатися? Запитуй.

— Скажіть мені Ваше Істинне ймення.

Воротар усміхнувся і назвав своє ім'я. Гед повторив його і востаннє увійшов в Обитель. А коли він знову покинув її, на ньому був важкий темно-синій плащ — дарунок мешканців містечка Лоу-Торнінґ, де Гедові судилося бути чаклуном. У правиці він тримав чарівну патерицю,

вирізану з тиса і підбиту бронзою. Палиця була така ж заввишки, як і сам Гед. Воротар побажав хлопцеві щасливої дороги і відчинив перед ним двері, зінкрустовані драконовим рогом та слоновою кістю.

Стрімкими вуличками Твіля Гед рушив до корабля, який уже чекав на нього, погойдуючись в осяяних ранковим промінням хвилях.

ДРАКОН З ОСТРОВА ПЕНДОР

На захід від острова Роук, між двома великими островами Хоск і Енсмер, розпорошені численні острови, які з давніх-давен називають просто Дев'яносто островів. Острів Серд розташований найближче до Роука, а найвіддаленішим вважається Сепіш, оточений водами Пельнського моря. Втім, ніхто достеменно не знає, скільки тих островів є насправді. Адже якщо лічити тільки ті з них, де є прісноводні джерела, то виходить лише сімдесят, а якщо вважати островом кожен клапоть землі, то й після ста їх не злічити. Крім того, кількість островів залежить від припливів та відпливів. Деколи під час припливу таких острівців утворюється аж три, але коли спінені хвилі Потаємного моря відступають від берегів, то на тому місці залишається тільки один острів. Але, незважаючи на бурхливі припливи і відпливи, кожна дитина тут, ледве навчившись ходити, вже має свого човника та вміє веслувати. Тутешні жінки нерідко човнами перебираються через протоку з острова на острів, щоби випити чашку чаю з приятельками. Небагаті купці просто з човнів нахваляють копійчаний крам, веслуючи у ритм своїх голосів. Усі дороги у цьому краю проходять по солоній воді. Де-не-де їх перегороджують сіті, що, перетинаючи протоки, тягнуться від однієї хатини до іншої. Таким робом тут ловлять маленьку рибу туманку. З неї витоплюють жир, що складає основу добробуту мешканців Дев'яноста островів. Тут мало мостів і жодного великого міста, зате сила-силенна селянських та рибальських селищ. Зазвичай кільканадцять сусідніх острівців об'єднуються й утворюють щось на кшталт громади. Однією з таких громад і був Лоу-Торнінґ — група островів на крайньому заході Потаємного моря. А далі, на захід від Лоу-Торнінґа, простирався

безмежний океан. Щоправда, неподалік був іще один острів Архіпелагу — Пендор, але його вже давно захопив дракон.

Острів'яни для нового чаклуна приготували будинок — на схилі пагорба, серед зелених ячмінних полів. Від західних вітрів дім був захищений садом, дерева в цю пору року буяли рясним червоним цвітом. З порога будинку було видно солом'яні стріхи хатин, розкиданих серед садів і дібров. А далі виднілися інші острови з такими самими стріхами, полями та пагорбами. Між островами яскравими синіми стрічками звивалися протоки. Нове житло Геда, хоч і вбоге — без вікон, із земляною долівкою, — все ж було кращим, ніж халупа, у якій він народився. Мешканці Лоу-Торнінґа, охоплені благоговійним страхом перед молодим чаклуном, що прибув з Роука, ніяковіючи, перепрошували за скромність оселі.

— У нас зовсім немає каменю, з якого будують житло, — сказав один із них.

— Багачів серед нас немає, але зате ми бодай не голодуємо, — зауважив другий.

Третій додав:

— Принаймні тут буде сухо, пане, бо я таки добре постарався, щоби стріха не протікала!

Але для Геда цей будиночок був не гірший від палацу. Він щиро подякував старійшинам громади. Відтак вони — всі вісімнадцять чоловік — задоволені подалися додому — кожен у власному човні до власного острівця, щоби розповісти сусідам-рибалкам і їхнім дружинам, що новий чаклун — дивакуватий хлопець, трохи похмурий і маломовний, але, здається, справедливий і не пихатий.

Зрештою, Гед і не мав чим особливо пишатися. Зазвичай чарівники з острова Роук ідуть на службу до багатих вельмож або селяться у великих містах. Натомість прості рибалки Лоу-Торнінґа могли дозволити собі утримувати хіба що знахарку чи недолугого ворожбита, котрі здатні лише захищати оберегами рибальські неводи та човни, а принагідно — лікувати людей і тварин від найпростіших болячок. Але кілька років тому у старого дракона з острова Пендор з'явилося потомство. Подейкували, що вже дев'ять молодих драконів звили собі гнізда у зруйнованих вежах колишніх пендорських володарів. Тепер вони тягають свої, вкриті лускою черева по мармурових сходах і зруйнованих галереях замку. Але невдовзі настане час, коли змужнілі дракони, зголоднівши на мертвому острові, нападатимуть на сусідні землі. Чотирьох із них уже бачили в небі над південно-західним узбережжям Хоска і хоча вони поки що не приземлялися, та згори їм було добре видно кошари для овець, клуні та людські оселі. Дракони здатні обходитися без їжі дуже довго, але коли вже зголодніють, то ніяк не можуть наїстися. Саме тому жителі Лоу-Торнінґа уклінно благали, щоби з острова Роук їм прислали справжнього чаклуна для захисту від драконів. І Архімаг вирішив, що побоювання острів'ян є небезпідставними...

— У тих краях ти не здобудеш ні слави, ні статків. А можливо навіть, що й ризикувати тобі не доведеться, — сказав Архімаг Гедові, коли вручав йому чарівну патерицю. — То як, поїдеш туди?

— Поїду, — відповів Гед, і не лише тому, що пам'ятав про необхідність покори Верховному Магові.

Після тієї ночі на роукському пагорбі його нехіть до слави та усього показного стала настільки сильною, наскільки великою була раніше його марнославність. Тепер Гед постійно сумнівався у своїх здібностях і боявся їх застосовувати. Одначе згадка про драконів одразу ж зацікавила його. На Ґонті вже кількасот років не було драконів. Так само й до острова Роук жоден із них навіть не наближався. Не те, щоб їх зовсім ніхто не бачив, загалом драконячий дух тут майже вивітрився: по суті, ці дивовижні істоти тепер жили лише у переказах, про них

оповідали казки та співали пісні. А самі вони перевелися та й квит! У школі Гед прочитав про драконів усе, що можна було знайти в старовинних книгах. Та одне діло книги, і зовсім інше — зустріч із драконом віч-на-віч. Тож молодий чаклун ані на мить не завагався, коли щиро відповів Ґеншеру:

— Я поїду.

Архімаг хитнув головою на знак згоди. Проте в його погляді читався неспокій.

— Скажи мені, — озвався нарешті він, — ти боїшся покинути Роук? Чи, може, тільки й чекаєш нагоди, щоб залишити острів?

— І те, і друге, Володарю.

Ґеншер знову кивнув.

— Не знаю, чи правильно я роблю, відпускаючи тебе звідси, — сказав він дуже тихо. — Я не бачу твого майбутнього. Твій шлях ховається у пітьмі. А десь у північних краях на тебе чигає щось незбагненне і смертельно небезпечне. Цей виплід зла походить з твого минулого і зазіхає на твоє майбутнє. Але я нічого не бачу, все вкриває темрява. Коли сюди прийшли прохачі з Лоу-Торнінґа, я відразу ж згадав про тебе, бо той острів здається мені тихим місцем, де ти зміг би спокійно жити й набиратися сил. Але я не знаю, чи існує зараз на землі тихе та безпечне місце для тебе. Я не хочу посилати тебе у безвість, у пітьму...

Попервах будиночок серед квітучих дерев та й сам острів, на якому він мирно жив, здавалися Гедові тихим раєм. Не раз він пильно вдивлявся у небо на заході, намагаючись вловити чаклунським слухом бодай найтихіше шемрання лускатих крил, проте дракони поки що не тривожили острів'ян Лоу-Торнінґа. Тож Гед рибалив просто з берега і доглядав свій крихітний садочок. Інколи, сидячи під розлогими кронами

дерев і насолоджуючись пахощами літа, він цілими днями обдумував одну-єдину сторінку, рядок чи слово з книг Мудрості, які були у нього на острові. А отек спав поруч або полював на мишей поміж трав і квітів. А ще Гед лікував мешканців Лоу-Торнінґа, передбачав погоду, приборкував бурі та вітри — завжди, коли до нього зверталися острів'яни. Йому ніколи не спадало на думку, що могутньому магові не личить виконувати такі примітивні прохання. Адже й тітка його була простою сільською чаклункою, та й люди, серед яких він виріс, були ще біднішими, ніж тут, на Лоу-Торнінґу. Зрештою, острів'яни турбували його рідко: почасти тому, що він був справжнім чаклуном з острова Мудреців, а почасти — через його мовчазну вдачу та понівечене обличчя. Було в Гедові щось таке, що, попри його молодість, змушувало людей ніяковіти.

І все ж Гед зумів знайти собі друга — Печварі, котрий був човнярем і жив на сусідньому острівці. Вони познайомилися, коли якось Гед, ідучи біля пристані, зупинився, щоби подивитися, як чоловік майструє човна. Зауваживши це, Печварі посміхнувся, подивився на чаклуна і сказав:

— Я робив цей човен цілий місяць. А вам, шановний, либонь, вистачило б і хвилини й одного чарівного слова, щоб упоратися з такою роботою, еге ж?

— Вистачило б, — погодився Гед, — а проте наступної хвилини, якби я весь час не шепотів закляття, човен, напевне, пішов би на дно. Хоча, якщо хочете... — він раптом зупинився.

— Що хочу, пане?

— Взагалі-то, вашому суденцю нічого не бракує. Але, якщо хочете, я міг би зробити так, щоб цей човен ніколи не протікав і завжди повертався з моря додому.

Він говорив це з належною повагою, щоби не образити вправного майстра. Однак обличчя Печварі аж засяяло від утіхи.

— Цей човник я зробив для свого сина, шановний. І якщо ви накладете на нього чари, то я довіку буду вашим боржником.

Печварі вибрався на берег і вдячно потиснув Гедові руку.

Згодом вони часто працювали разом. Гед за допомогою магії робив дерев'яні суденця Печварі ще кращими і міцнішими. Вони майстрували нові човни, лагодили старі. До того ж, Гед переймав у Печварі мистецтво керувати човном без застосування магії, адже на острові Роук цього не навчають.

Нерідко Гед, Печварі та його малий син Іоет на великих або й малих човнах, під вітрилами чи на веслах виходили у відкрите море — аж поки Гед не став справжнім "морським вовком", а дружба між ним і Печварі не викликала більше жодних сумнівів.

Та якось восени син човняра дуже захворів. Мати привезла з острова Теск знахарку, яка лікувала людей травами. Але цього разу вона не змогла нічим зарадити, тож незабаром холодної штормової ночі у двері Гедові загримав важкими кулаками Печварі, благаючи друга-чаклуна врятувати дитину. Вони щодуху побігли до човна і, борючись із хвилями, погребли крізь пітьму і дощ до хатини Печварі. Зайшовши в дім, Гед побачив хлопчика, котрий простягнувся на сіннику, мовчки схилену над ним матір і знахарку, котра, обкурюючи хату цілющим корінням, наспівувала тужливий нагійський гімн. То були, на її думку, — найкращі ліки. Одначе саме вона прошепотіла Гедові на вухо:

— Шановний пане чародію, здається мені, що у хлопчика червона пропасниця і цієї ночі він помре.

Коли Гед став навколішки і доторкнувся до чола хлопчика, то зрозумів, що стара знахарка не помилилася і на мить аж відсахнувся. За час, який він провів у ліжку, лікуючись після двобою на пагорбі, Гед дізнався від Майстра-Знахаря багато різних лікарських премудростей. А

найголовнішим був припис: "Загоюй рани і лікуй хвороби, але якщо помирає душа, відпусти її".

Мати, зауваживши його різкий відрух, зрозуміла все без слів і тужно заголосила з відчаю. Печварі нахилився до неї, примовляючи:

— Жінко, не плач! Яструб врятує нашого сина. Чарівник переможе смерть.

Відчувши, як сильно вірить у нього Печварі, Гед просто не міг його розчарувати — і хоча він не сумнівався в діагнозі, поставленому хлопчикові, проте наважився бодай спробувати подолати лихоманку. Гед сказав:

— Я зроблю все, що в моїх силах...

Гед заходився обмивати хлопчика холодною дощовою водою, яку батьки раз у раз міняли — дощівки було вдосталь, бо ж надворі лило, як із відра; відтак промовляв різні закляття проти гарячки, та нічого не допомагало. І нараз чаклун зрозумів, що хлопчик помирає у нього на руках. Тоді, залучивши всі свої магічні сили і зовсім не дбаючи про безпеку, він послав свою душу вслід за душею хлопчика, намагаючись повернути її у світ живих. Гед покликав хлопчика:

— Іоете!

Раптом йому здалося, що внутрішнім слухом він почув ледь чутну відповідь. Тоді він ще раз повторив ім'я хлопчика і побачив, як по темному схилу якоїсь великої гори попереду нього швидко біжить малюк. Навкруги стояла непроникна тиша, над головою ряхтіли невідомі зірки, яких він досі ніколи не бачив. У цих порожніх небесах вони ніколи не рухались і не гасли. Одначе Гед якимось чином знав назви цих чужих сузір'їв: Сніп, Брама, Дерево, Стерничий...

Наздоганяючи помираючого хлопчика, Гед забіг надто далеко в потойбіччя. Усвідомивши це, він побачив, що опинився на темному схилі сам-один. Повернутися назад було важко, дуже важко. Та Гед все-таки повернувся. Неймовірним зусиллям волі він примусив себе зробити перший крок угору, потім ще один. І так крок за кроком Гед ступав, прямуючи до вершини. І кожен наступний крок був важчий від попереднього.

Непорушно світили у небі зорі. Жодного разу не знявся вітерець над запорошеним схилом. У безмежному царстві пітьми рухався тільки він один, повільно піднімаючись угору. А коли Гед вийшов на вершину гори, то побачив низеньку кам'яну стіну. А просто за нею, втупивши у нього погляд, стовбичила Тінь.

Вона не була схожою на жодну з живих істот, по суті, у неї взагалі не було певної форми. Шепочучи щось нерозбірливе, розповзаючись понад землею, Тінь намагалася дотягнутися до Геда. І була вона з того боку, де вирувало життя, а він стояв за межею смерті. Це означало, що тепер йому належить або зійти з вершини гори до пустельного підніжжя, у темні міста мертвих, або ж, переступивши через стіну, повернутися до життя, де на нього чигала безформна мара, породжена Злом.

Гед високо підняв чарівну патерицю, міцно тримаючи її в руках. І враз до нього повернулася сила. Коли він зважився перескочити через стіну просто на Тінь, то несподіваним білим сяйвом у цьому похмурому краї спалахнув його ціпок. Гед стрибнув, відчув, що падає, а далі в очах йому потемніло і він знепритомнів.

Печварі, його дружина і знахарка в ту мить побачили, що молодий чаклун замовк посеред заклинання. Якийсь час, тримаючи на руках дитину, він стояв непорушно. Потім обережно поклав маленького Іоета на ліжко, а тоді, міцно схопивши чарівну патерицю, випростався й тихо завмер. Відтак поривчасто підняв ціпок високо вгору — палицю охопило біле полум'я. І раптом у сяєві блискавки всі предмети, які були в хаті, немов ожили й почали жваво стрибати...

Коли люди прийшли до тями, то побачили, що молодий чаклун лежить долілиць на підлозі біля ліжка, на якому вже упокоївся хлопчик. Печварі спершу навіть подумав, що чаклун також помер, тож не міг промовити й слова. Його дружина тихо заплакала. Але знахарка дещо знала про справжню магію і чула про ті таємничі краї, у яких можуть подорожувати істинні чаклуни, тож вона подбала про те, щоб Геда, котрий лежав холодний, не виказуючи жодних ознак життя, не вважали небіжчиком. Чаклуна віднесли додому, і стара відьма залишилася біля нього, щоб доглянути за юнаком і з'ясувати, чи заснув він навічно, чи все-таки згодом очуняє.

Маленький отек сховався десь на горищі — як завжди, коли в домі були чужі. Там він і сидів, допоки злива періщила по даху та по стінах. А в будинку поволі згасло вогнище і в кімнату тихцем заповзла ніч. Знахарка задрімала. І тоді зі свого сховку виліз отек, пробрався до Геда, котрий тихо й нерухомо лежав на ліжку. Звірок почав довго і терпляче вилизувати долоні та пальці господаря своїм сухим, схожим на коричневий листок, язичком. Далі отек підповз до Гедової голови — лизнув скроню, пошрамовану щоку, торкнувся до заплющених очей. І від цих ніжних дотиків Гед почав поволі приходити до тями.

Він прокинувся, не знаючи, де побував і де знаходиться, не розуміючи, що то за невиразне сіре світло мерехтить перед очима. То сходило холодне осіннє сонце. Отек, як завжди, згорнувся біля Гедового плеча і заснув. Пізніше, коли хлопець згадував події тієї ночі, то зрозумів, що якби хтось живий не доторкнувся до його тіла, що втратило душу, і не покликав назад у цей світ, то він цілком міг би залишитись у потойбіччі назавжди. І тільки сліпа інстинктивна мудрість змусила отека вилизувати рани. І саме в цій інстинктивній мудрості тварини Гед відчув щось схоже на власну чудодійну силу, яка брала початок від Одвічних Сил Землі. Відтоді він назавжди повірив у те, що по-справжньому мудра людина ніколи не відокремлює себе від інших живих створінь — байдуже, чи то люди, чи безмовні істоти. І згодом, під час своїх мандрів та пошуків, він доклав чимало зусиль для того, щоби

навчитися розуміти те, про що можуть розповісти очі тварини, політ птаха, неквапливо величні жести дерев.

Тепер Гед уперше зробив той перехід через межу і назад, який із розкритими очима може здійснити лише справжній маг. Та навіть наймогутніший маг при цьому завжди наражається на страшну небезпеку. Однак у цей світ Гед повернувся назустріч горю і страхові. Горе прийшло до його друга Печварі, а страх — до нього самого. Тепер Гед розумів, чому Архімаг боявся посилати його далеко від острова Роук, і що чаїлося у його майбутньому, яке навіть Ґеншер не зміг розгледіти. Бо то сама пітьма полювала на нього — потвора без імені та назви; істота, яка не належала цьому світові; Тінь, яку він звільнив або й несамохіть породив. Вона довгі роки чигала на Геда на межі життя і смерті. І ось нарешті дочекалася його. Тепер вона до скону переслідуватиме його, намагаючись підступитися якомога ближче, щоби забрати силу, висмоктати життя й заволодіти його тілом.

Тінь знову почала йому снитись у подобі химерного ведмедя без голови і без очей. Гед не бачив подібних снів ще відтоді, як зарубцювалися рани, отримані під час нічного двобою з потворою. Тепер він щоразу прокидався мокрим від поту та вкрай знесиленим, а давні шрами на обличчі і плечах пекли, ніби свіжі рани. Йому здавалося, що Тінь снує навколо будинку, намагаючись навпомацки увійти всередину. Починалася лиха година.

Коли Тінь снилася йому, чи коли він думав про неї, то завжди відчував холодний жах. Сила та розум покидали його, а він почувався дурним і збентеженим. Гед відчував злість на себе через страх перед Тінню, але він не міг із ним нічого вдіяти. Хлопець потребував допомоги, але хто би міг її надати? Адже потвора, що переслідувала його, не належала ні до світу живих, ні до світу мертвих, не мала ні душі, ні плоті. Вона була нічим, навіть власного імені не мала. Єдине, чим він її наділив, так це жахливою силою, яка не корилася жодним законам земного світу. Все, що Гед тепер знав про Тінь, — це тільки те, що вона й надалі прагнутиме заволодіти ним. І тоді вже вершитиме свою волю

через нього, водночас будучи його витвором. Але в якій подобі вона з'явиться у цей світ, не маючи власної форми, як і коли знайде його — цього він не відав.

Свій будинок і острів Гед оточив найсильнішими магічними оберегами, на які лише був здатний. Однак їх потрібно було постійно оновлювати, і невдовзі він зрозумів, що якщо витратить свою силу на утримання оберегів, то мешканцям Лоу-Торнінґа не буде з нього пожитку. Особливо, якщо з острова Пендор таки прилетить дракон.

Якось Гедові знову наснився сон. Йому здалося, що Тінь проникла в дім і ворушиться біля дверей, крізь пітьму тягнеться до нього, нашіптуючи нерозбірливі слова. Він прокинувся, пойнятий жахом, і чарівним вогником освітив кожен куточок, щоби пересвідчитись, що в будинку нікого немає. Тоді підкинув у вогнище дрова і вмостився біля нього, прислухаючись, як осінній вітер шарудить у солом'яній стрісі, стугонить поміж голого гілля високих дерев. Він довго сидів у задумі, а тоді у його серці прокинувся колишній гнів. Досить! Він не буде безпорадно чекати, залишаючись в'язнем невеличкого острова та бурмочучи марні закляття!

Але Гед не міг порушити угоду, укладену з жителями островів, і просто покинути їх на поталу драконам. Тому в нього залишався єдиний шлях. Наступного ранку Гед поплив човном вниз до головної пристані Лоу-Торнінґа, розшукав старійшину острівної громади і сказав йому:

— Я мушу покинути ваш край. Мені загрожує небезпека, і через мене ви також можете потрапити в біду. Дозвольте мені вирушити на острів Пендор і знищити драконів. Лише тоді я з чистою совістю зможу поїхати звідси. Адже якщо мені судилося зазнати поразки, то це може статись і тут. Тож давайте вирішимо цю проблему раз і назавжди.

Приголомшений старійшина витріщився на Геда.

— Пане Яструбе, — мовив він, — адже там дев'ять драконів!

— Кажуть, що вісім із них ще молоді.

— Зате старий...

— Кажу вам, я повинен поїхати звідси. І прошу вашого дозволу зустрітись із драконом, щоби спробувати звільнити острови від страшної загрози. Сподіваюся, мені пощастить...

— Як собі знаєте, шановний, — сухо відповів старійшина.

Усі, хто чув цю розмову, подумали, що молодий чаклун або чваниться, або, не дай Боже, з глузду з'їхав. Похмурими поглядами проводили Геда острів'яни, не сподіваючись побачити його знову. Дехто навіть натякав, що чаклун просто хоче втекти від них, обминувши острів Хоск, вийти у Потаємне море, залишивши людей у біді. Але більшість (у тому числі й Печварі) вважали, що Гед утратив розум і шукає смерті.

Ось уже чотири покоління острів'ян прокладали курс своїх кораблів так, щоби триматися якомога далі від острова Пендор. Та й раніше біля його берегів не було морських шляхів, тому що колись островом володіли пірати і работорговці — безжальні войовничі люди, яких ненавиділи всі мешканці південно-східного Земномор'я. Саме тому ніхто навіть не пробував помститися за загибель володаря острова, якого дракон заскочив під час гучного бенкету в одній із веж замку і за одну мить перетворив на попіл разом з усіма, хто там був. А решту городян, незважаючи на їхні жалібні волання, дракон загнав у море і потопив. Отак острів Пендор, завалений трупами його мешканців, зруйнований і невідомщений, перейшов під владу дракона. І він жив собі у тамтешніх руїнах, охороняючи награбовані скарби, які колись належали не одному поколінню принців із островів Пальн і Хоск. Жоден маг досі не наважувався кинути виклик драконові. Гед знав про це, бо відколи

прибув на Лоу-Торнінґ, постійно згадував усе, що знав про драконів, обмірковуючи свої дії.

Тепер хлопець проводив свого невеличкого човна на захід, не користуючись ні веслами, ні тими мореплавними навиками, яких навчився від Печварі — Гед напинав вітрила чарівним вітром і тримав правильний курс, вдаючись до магії. Уважно вдивляючись у море, він, зрештою, побачив мертвий острів, що височів над холодними хвилями. Йому кортіло швидше зустрітися з неминучим, і тому він застосував чарівний вітер. Адже те, що залишилося позаду, жахало його більше, ніж те, що чекало попереду. І вже під кінець першого дня його зачаєний страх змінився якимось радісним шаленством. Гед мчав на захід, вітрило його човника аж бриніло від чарівного вітру. Нарешті він за власним бажанням прямував назустріч небезпеці, і що ближчою вона ставала, тим сильніше зростало в ньому відчуття свободи. Морем котилися хвилі з білими баранцями, а по небу гнав сірі хмари північний вітер. Незабаром перед ним забовваніли скелі острова Пендор, німі вулиці міста і зруйновані замкові вежі. Тінь не наважувалась іти слідом за ним у пащу дракона.

Біля входу до вигнутої серпом неглибокої гавані Гед зупинив човна, що завмер, тихо погойдуючись на хвилях, а тоді голосно вигукнув:

— Драконе Пендорський, виходь! Захищай свої скарби!

Його голос потонув у шумі хвиль, що розбивались об білий, немов притрушений попелом берег. Але у драконів гострий слух. І от один із них, схожий на величезного чорного кажана, вилетів із якогось напівзруйнованого будинку. Махаючи широкими складчастими крилами, він, купаючись у потоках північного вітру, облетів навколо міста і почав приземлятись до того місця, де зупинився Гед. У хлопця аж мороз пішов по шкірі, коли він побачив живу істоту, яка немовби щойно вийшла із давніх легенд. Проте він лише засміявся і закричав:

— Гей, ти, летючий хробаче! Поклич старого дракона!

Гед зрозумів, що то був один із молодих драконів, які вилупилися зі шкірястих яєць, відкладених драконихою із Західних широт серед залитих сонцем зруйнованих палаців та веж. Коли малюки-дракони, як звичайнісінькі ящірки, повилуплювалися, самиця полетіла геть, залишивши доглядати за потомством старого дракона. Так-бо вже в них здавна ведеться.

Молодий дракон нічого не сказав Гедові. Він, власне, ще не був справді велетенським — завдовжки приблизно, як сорокавесельна галера. А широченні перетинчасті крила лише підкреслювали його незмужніле хирляве тіло. По суті, він був іще підлітком і не мав ані жахливого голосу, ані хитрості, притаманної дорослим драконам. Роззявивши свою довгу зубату пащеку, він стрілою кинувся на Геда, який стояв у човні біля входу до бухти. Тож чаклунові залишилося тільки коротким закляттям зв'язати драконові крила, і той, наче камінна брила, шубовснув у море. Сірі хвилі вмить зімкнулися над ним.

Услід за першим ще два дракони злетіли вгору від підніжжя найвищої міської вежі. І точнісінько так само, як і перший, вони напали на Геда. Тож і їх він зв'язав простим закляттям, а тоді потопив. Що ж, досі йому щастило — чаклун ще навіть жодного разу не застосував свого чарівного ціпка.

Через деякий час ще троє драконів налетіли на нього з острова. Один із них був набагато більший від інших, з його пащі виривалися язики полум'я. Двоє менших, залопотівши крилами, атакували чаклуна спереду, а більший, описавши в повітрі стрімке коло, обійшов Геда ззаду, щоби спалити разом із човном. Жодне закляття не змогло би подіяти одразу на трьох, тому дракони вирішили скористатися чисельною перевагою і налетіли з різних боків: двоє — з півночі, а ще один — з півдня. Усвідомивши це, Гед одразу промовив закляття Перетворення і тієї ж миті драконом шугонув у небо.

Розправивши широкі крила і випустивши гострі кігті, він полетів назустріч двом драконам, що атакували його з півночі, і обпалив їх своїм вогненним подихом. Потім розвернувся до третього, який був більшим, і так само, як і Гед, міг дихати полум'ям. У потоках вітру над сірими хвилями вони кинулись один на одного і почали двобій, зчепившись у клубок, охоплений вогнем і димом. Раптом Гед стрімко шугонув у небо; дракон, переслідуючи його, відстав. Гед знявся дуже високо, склав крила і, наче яструб, кинувся вниз, виставивши гострі кігті. Такого дракон не сподівався — чаклун увігнав смертоносні пазурі в шию та бік ворога. Чорні крила дракона затріпотіли, а його чорна кров задзюркотіла у море. Ледве вирвавшись із Гедових лабет, дракон важко полетів до острова, щоби сховатися у якомусь колодязі або в зруйнованій вежі.

Гед негайно повернув собі людську подобу і повернувся у човен, адже довго залишатися у драконовій подобі — дуже небезпечно. Його руки і голову обпекла отруйна драконяча кров, проте юнак не звертав на це уваги. Перевівши подих, він знову закричав:

— Я бачив шістьох, п'ятьох убив, а кажуть, що вас дев'ятеро! Нумо, вилазьте, хробаки!

На острові нічого не змінилося, не пролунало ані звуку, лише хвилі важко накочувались на берег. І тільки тоді Гед побачив, що найвища вежа міста, видовжуючись то в один бік, то в інший, змінює обриси, немов розправляючи величезні руки. У цю мить він боявся древньої магії, якою володіють лише дракони. Вони — могутні та підступні чаклуни, а їхня магія зовсім не схожа на магію людей. Та раптом Гед зрозумів, що побачене ним — не магія і не ілюзія, створена драконом, а реальність. Те, що він спочатку прийняв за частину вежі, було плечем пендорського дракона, який повільно розправляв свої крила, важко зводячись із землі.

Коли він випростався над містом, його луската голова, увінчана гострими шипами, з роззявленою пащею і висолопленим розтроєним язиком, височіла над найвищою вежею, а передні лапи із страхітливими

кігтями сперлися на руїни будинків, як на дрібну жорству. Сталево-сіра луска дракона вилискувала на сонці, як дзеркало. А сам він був здоровенний, немов гора, і жилавий, зграбний, наче хорт. Гед із жахом дивився на дракона і розумів, що жоден героїчний епос, жодна казка не можуть належно передати відчуття людини, яка споглядає отаку бестію. Він уже бачив очі дракона, мало не зазирнув у них, і це могло б його погубити, адже не можна зустрічатися поглядом із драконом. Гед ледве відвернувся від масних зелених зіниць, що уважно стежили за ним, і підняв перед собою чарівну патерицю, яка тепер здавалася жалюгідною.

— У мене було восьмеро синів, маленький чаклуне, — проревів дракон. — П'ятеро загинуло, один конає. Годі! Хоч ти й убив їх, та до моїх скарбів тобі зась!

— Мені не потрібні твої скарби.

З драконових ніздрів із сичанням вирвався жовтий дим. Власне, отак він сміявся.

— То, може, вийдеш на берег і бодай подивишся на них, недолугий чародію? Мої скарби варті того, щоб на них подивитись!

— Ні, драконе.

Вітер і вогонь — природні соратники драконів, а от над водою вони не люблять вступати в бій. Тож, залишаючись у човні, Гед мав. невелику перевагу, а тому й не наближався до берега. Щоправда, вузька смуга води між його човном і величезними сірими кігтями дракона не додавала Гедові особливої впевненості у власних силах. Важко було не дивитися і в зелені очі дракона, що пильно стежили за Гедом.

— Ти ще дуже молодий, чаклуне, — сказав дракон. — Я й не думав, що такі молоді вже мають силу.

Він так само, як і Гед, говорив Прамовою, що й досі залишилася мовою драконів. Розмовляючи Прамовою, людина змушена говорити тільки правду. А от драконів це правило не стосується, бо Прамова є для них рідною. Тож вони можуть брехати і змінювати зміст істинних слів, заводячи недосвідчених співрозмовників у такі лабіринти, де існують тільки віддзеркалення справжніх слів. Ці слова нібито означають правду, але насправді є цілковитою нісенітницею. Гед знав про це давно, тому слухав дракона з недовірою, піддаючи сумніву кожне слово, хоча все сказане досі видавалося йому простим і зрозумілим.

— Може, ти прийшов до мене по допомогу, парубче?

— Ні, драконе.

— А все ж я міг би тобі допомогти, тому що незабаром тобі знадобиться поміч, щоби здолати потвору, яка полює на тебе у пітьмі. Назви мені її ім'я!

Хлопець завагався.

— Якби я міг його назвати... — почав Гед, і лише силою волі примусив себе змовкнути.

Жовтий дим клубочився над довгою драконовою головою, вириваючись із ніздрів, що були схожі на круглі отвори в печі, крізь які жевріло полум'я.

— Якби ти міг його назвати, то, може, зміг би й підкорити оту поторочу, чи не так? Що ж, можливо, і я міг би назвати тобі її ім'я, якби придивився до неї ближче. Але для цього треба, щоби Тінь прийшла по тебе. І це неодмінно станеться, якщо ти трохи зачекаєш біля мого острова. Потвора знайде тебе скрізь, куди б ти не подався. Тобі доведеться постійно втікати від неї. То що, ти хотів би знати її ім'я?

Гед отетерів. Звідки драконові відомо про Тінь, яку він визволив? Як він може знати її ім'я? Навіть Архімаг казав, що Тінь не має імені! Проте дракони наділені особливою мудрістю, вони живуть набагато довше, ніж люди. Тільки деякі смертні знаються на таємницях драконів. Таких людей називають Повелителями драконів. Але зараз Гед розумів лише одне: якщо дракон каже правду і справді може назвати ім'я потвори, то все це однаково тільки заради його власної вигоди.

— Рідко трапляється, — озвався нарешті юнак, — щоби дракони пропонували людям свої послуги.

— Зате ти, мабуть, не раз бачив, як кіт перед тим, як з'їсти мишу, грається з нею, — відповів дракон.

— Однак я прийшов сюди не для того, щоби в кота-мишки бавитися. Я хочу укласти з тобою угоду.

Гострий, наче меч, але вп'ятеро довший від будь-якого меча, кінець драконового хвоста, немов здоровенне жало скорпіона, здійнявся над лускатою спиною та над вежами міста. Дракон сухо промовив:

— Я не укладаю угод. Я просто беру те, що мені потрібно. А що ти можеш запропонувати мені? Що з того, чого я не можу взяти сам?

— Безпеку. Твою безпеку. Заприсягнися, що ти ніколи не літатимеш до островів, розташованих на схід від Пендора, і, слово честі, я ніколи не заподію тобі шкоди.

Немов далекий гуркіт гірської лавини, жахливий звук вирвався з горлянки дракона. І полум'я затанцювало у його пащі та на трьох розділених язиках. Він, здіймаючись над руїнами міста, випростався на повен зріст:

— То ти насмілюєшся говорити про мою безпеку? Ти погрожуєш мені? Але чим?

— Твоїм ім'ям, Евуде.

Коли Гед вимовив ім'я дракона, у нього ледь затремтів голос, одначе фраза пролунала чітко та голосно. Почувши своє ім'я, старий дракон принишк, наче миша. Пройшла хвилина, потім друга, і Гед, котрий стояв у своєму маленькому човнику, посміхнувся. Щойно він поставив на кін своє життя, адже у нього був лише непевний здогад про справжнє ім'я дракона. Гед тільки припустив, що перед ним — саме той дракон, який за часів Ельфаран і Мореда спустошив західні береги острова Оскіль. Потім його вигнав з острова чаклун Елт, котрий був неперевершеним знавцем Істинних імен. І от цей здогад виявився правильним.

— Ми рівні з тобою, Евуде. Ти маєш могутню силу, а я знаю твоє справжнє ім'я. То що, укладемо угоду?

Дракон продовжував мовчати. Упродовж багатьох літ був він володарем острова, походжаючи серед вкритих пилом руїн, людських кісток і розкиданих золотих нагрудних пластин, оздоблених смарагдами. Тут він тішився, спостерігаючи за іграми своїх, схожих на ящірок, дітей, тут вони вчилися літати, ширяючи з високих веж, тут він досхочу грівся на осонні, і жоден людський голос, жоден корабель у далекому морі не тривожив його спокій. На цьому острові він зустрів старість, і тепер йому було важко, скинувши тягар літ, зійтися віч-на-віч із цим непоказним противником, молодим магом, чарівна патериця якого змусила страшного дракона Евуда зіщулитися від жаху.

— У моїй скарбниці ти можеш вибрати дев'ять самоцвітів, — просичав врешті дракон, видихаючи клуби диму. — Тільки вибери найкращі. А тоді йди собі!

— Мені не потрібні твої самоцвіти, Евуде.

— Куди поділася людська жадоба? У давнину люди з півночі любили яскраві камінці... Чаклуне, я знаю, що тобі потрібне насправді. Адже я також можу запропонувати тобі безпеку, бо знаю те єдине, що захистить і врятує тебе. За тобою слідом іде жах, а я можу назвати його ім'я.

Серце ледве не вискочило з Гедових грудей і він міцніше стиснув чарівну патерицю. Так само, як перед тим дракон, він завмер на місці, борючись із несподіваною спокусою. Але він укладав угоду не заради власного життя. Тільки один раз він міг стати Повелителем дракона й отримати владу над ним. Тому Гед відкинув надію на власний порятунок.

— Я тебе прошу зовсім про інше, Евуде.

Коли Гед вимовляв ім'я дракона, йому здавалося, що він тримає величезну істоту на тоненькій шворці, яка зашморгом стягувала шию чудовиська. Здавалося, що в непорушних очах дракона зосередилися все прадавнє зло і достеменне знання людської натури. Гед бачив язики полум'я, що виривалися з пащі дракона, жахливі сталеві кігті, кожен з яких був завдовжки як рука людини... Одначе невидимий ретязь дедалі тісніше стискав шию дракона.

І Гед знову промовив:

— Евуде! Присягнися своїм ім'ям, що ти і твої нащадки ніколи не з'являться біля островів Архіпелагу.

І нараз, видихнувши сніп полум'я, дракон проревів:

— Присягаюся своїм ім'ям!

Над островом запанувала тиша, і Евуд схилив свою величезну голову.

Коли він знову розплющив очі, чаклуна вже не було поблизу, лише на обрії білою стрічкою майоріло вітрило його човна, прямуючи на схід, до багатих скарбами островів Внутрішнього моря. І тоді розлючений Дракон піднявся у повітря, знищивши при цьому найвищу вежу, а його широкі крила накрили зруйноване місто. Але клятва, яку він дав Гедові, назавжди зв'язувала його, тож він більше ніколи не літав до островів Архіпелагу.

У ПОШУКАХ ПРИТУЛКУ

Острів Пендор зник за обрієм. Гед, котрий пильно дивився на схід, знову відчув, як страх перед тінню проникає у його серце. Зрозуміле і природне відчуття небезпеки, яке охопило його перед битвою з драконами, тепер заступив невиразний, розпачливий жах перед Тінню. Йому закортіло перепочити. Тому він зупинив чарівний вітер і поплив далі, ловлячи тихий бриз, який заспокоював душу. Гед навіть не уявляв, що робитиме далі. Знав лише одне — треба тікати. Те саме казав йому і дракон. Але куди? "На Роук, — подумав хлопець. — Там принаймні буде безпечно і завжди можна скористатися порадою мудрих Майстрів".

Та спершу він вирішив повернутися на Лоу-Торнінґ і розповісти острів'янам про укладену з драконом угоду.

Коли люди дізналися про це, що після п'яти днів, проведених у морі, Яструб повернувся додому, старійшина громади і щонайменше половина жителів оточили його будинок і, не зводячи з чаклуна захоплених очей, уважно вислухали його розповідь. Гед розказав їм усе, нічого не приховуючи. А коли він замовк, хтось із натовпу несподівано вигукнув:

— А хто бачив убитих драконів?.. А хто чув, як вони присягались?.. А що, коли він...

— Ану цить! — урвав старійшина недовірливого крикуна.

Старий, як і більшість острів'ян, знав, що коли вже чаклун про щось говорить, то це достеменна правда, навіть якщо деколи він приховує істину від сторонніх. Бо саме у цьому й полягає сутність його мистецтва. Тож люди слухали і дивувалися. І поволі страх перед драконом відступав, і радість наповнила їхні серця. Вони обступили молодого чародія, щоб іще раз послухати розповідь про все, що сталося. І щоразу, коли надходили інші острів'яни, Гед знову і знову мусив переповідати все спочатку. Зрештою, опівночі він міг би вже й відпочити — слава про його пригоду облетіла весь Архіпелаг. А місцеві музики навіть наспівували щойно складену "Пісню про Яструба", звеличуючи його перемогу над драконами.

Навколо островів Лоу-Торнінґа, далеко на південь і на схід, палали багаття. Рибалки перегукувалися з човнів, повідомляючи одне одному, що зло переможене і дракони з острова Пендор назавжди дали людям спокій. За останній час то була єдина ніч, яка подарувала Гедові радість. Зусібіч його оточували веселі люди, які сміялись і танцювали, прославляючи у піснях свого рятівника. Осінній вітер відносив полум'яні іскри смолоскипів далеко у відкрите море. Жодна тінь не змогла би підкрастися до нього при світлі всіх цих вогнів, запалених на честь свята.

Наступного дня Гед зустрів Печварі, і той сказав йому:

— Я й не знав, що ти такий могутній, мій пане.

Промовляючи ці слова, човняр відчував ледь помітний страх, бо ж раніше він насмілювався вважати Геда своїм другом. Проте щось схоже і на докір також промайнуло у його голосі. Адже молодий чаклун зміг подолати дракона, але не врятував малої дитини. Після цієї зустрічі Геда знову пойняла тривога. І вона змушувала його покинути Лоу-Торнінґ так само нетерпляче, як раніше виряджала на острів Пендор. Тож наступного дня, незважаючи на те, що острів'яни ладні були носити його на руках до кінця життя, Гед покинув дім на горі, не взявши з

собою нічого, крім книжок, чарівної патериці й отека, який звично сидів у нього на плечі.

З Лоу-Торнінґа Геда повезли на човні двоє рибалок, які дуже пишалися тим, що їм доручили таку почесну місію. Слава про подвиг молодого чаклуна летіла попереду їхнього суденця, що маневрувало між кораблями, які тіснилися у східних каналах Дев'яноста островів. Де б вони не з'явилися, скрізь їм услід насвистували "Пісню про Яструба" та навперебій пропонували заночувати, щоб із перших уст почути розповідь про перемогу над драконами. Навіть проходячи під балконами будинків, які нависали над морем, повз людні пристані Неша та грузькі пасовища Дромґана, попри смердючі олійні Ґеата, вони скрізь почувалися бажаними гостями.

Але нарешті Гед добрався до острова Серд. І шкіпер, якого він попросив доставити його на острів Роук, вклонившись, відповів:

— Це велика честь для мене і моєї команди, пане!

Ось так Гед залишив Дев'яносто островів.

Та щойно корабель вийшов у море і підняв вітрила, як зі сходу на нього раптом налетів штормовий вітер. Це було неабиякою дивиною, бо зранку зимове небо здавалося погідним і безхмарним. Острів Роук був недалеко, якихось тридцять миль від Серда, тож вони не змінювали курс навіть тоді, коли вітер подужчав. Як і більшість торгових кораблів у Потаємному морі, це суденце ходило під високим трикутним вітрилом, що легко змінювало напрям своєї осі, коли потрібно було впіймати попутний вітер. Змінюючи галс то на південь, то на північ, вони намагалися іти на схід. Шкіпер, бувалий моряк, знався на своїй справі. Однак вітер продовжував скаженіти. Невдовзі почався дощ, буря кидала судно з одного боку в інший, загрожуючи перекинути його.

— Пане! — звернувся капітан до Геда, котрий, як і належить шанованому гостеві, знаходився поруч із ним на містку. Хоч не така-то вже велика честь — стояти під дощем, мокрому, як хлющ, — пане Яструбе, чи не могли би ви якимось слівцем укоськати цей вітер?

— А чи далеко ще до Роука?

— Ми подолали вже половину дороги. Але за останню годину не пройшли й милі!

Гед промовив закляття. Вітер трохи вщух. І якийсь час вони досить гарно йшли на схід. А тоді раптом зірвався сильний південний вітер і знову відкинув корабель на захід. Хмари шалено вирували у грозовому небі. Розлючений капітан несамовито заволав:

— Цей клятий вітер дме одночасно з усіх боків! Либонь, тільки магія проведе нас крізь бурю.

Гед зрозумів, що корабель і команда опинились у небезпеці через нього, тому він ще раз застосував свою магічну силу, наповнюючи вітрила чарівним вітром. Легке суденце, долаючи шторм, помчало на схід, і шкіпер знову повеселішав. Однак за якусь мить ходовий вітер почав слабшати, аж доки зовсім не втратив силу. Посеред шаленого штормового моря корабель несподівано зупинився. Вгорі загуркотів грім, і судно, наче тріска, закрутилося. Тепер його зносило у північному напрямку.

Коли корабель ледь не перевернувся, Гед, ухопившись за щоглу, закричав:

— Капітане, повертайте назад!

Шкіпер подумки вилаявся, а вголос незадоволено буркнув:

— У мене на борту знаменитий чаклун, я — найкращий моряк у тутешніх водах, а цей корабель — найліпший серед тих, якими коли-небудь доводилося керувати… Про відступ не може бути й мови!

Та коли корабель знову закрутився так, немов якесь неймовірне чудовисько з морського дна тягнуло його кіль донизу, а сам шкіпер ухопився за ахтерштевень, щоби не впасти у море, Гед промовив:

— Залиште мене на Серді — і пливіть куди хочете. Цей вітер бореться зі мною.

— Із Вами, справжнім чаклуном із острова Роук?

— Капітане, невже ви ніколи не чули про вітер, що дме біля берегів Роука?

— Звичайно, чув! Він не дозволяє злим силам наблизитися до Острова Мудреців! Та що йому до вас, Повелителя Драконів?

— Це стосується мене і моєї Тіні, — коротко відповів Гед, не вдаючись до подробиць, як і личить чаклунові.

Відтак буря вгамувалася і попутний вітер допоміг їм швидко повернутися у Серд.

З важким тягарем на серці Гед крокував тихими вуличками Серда подалі від гавані. Почалася зима, дні ставали коротшими, тому сутеніло рано. Коли вже остаточно смерклося, Гедова тривога зросла до краю. Йому здавалося, що за кожним рогом на нього чигає небезпека. Тільки неймовірним зусиллям волі він змушував себе не озиратись і не дивитися, чи не йде хтось за ним услід. Невдовзі він відшукав будинок для подорожан, який утримувала сердська Морська громада. Тут купці та прості мандрівники завжди могли заночувати у продовгуватому

охайному приміщенні. Подорожніх на багатьох островах Потаємного моря здавна зустрічали вельми гостинно.

Повечерявши, Гед не доїв шматочок м'яса, а згодом, відпочиваючи біля вогнища, він витягнув із каптура отека — той ховався там цілий день — і дав йому поїсти, погладжуючи та примовляючи:

— Хойґу, Хойґу, моя ти мовчазна тваринко...

Проте отек не захотів їсти і знову заліз у свій прихисток. Дивна поведінка звірятка, відчуття власної безпорадності та страхітлива пітьма у темних кутках великої зали вказували, що Тінь була близько.

Ніхто з-поміж цих подорожан, що прибули з різних островів, ніколи не чув "Пісні про Яструба" і не знав Геда. Жоден із них навіть не заговорив до нього. Хлопець зручно вмостився біля вікна і з розплющеними очима пролежав цілу ніч серед незнайомих людей. Він намагався передбачити майбутнє, міркував, куди податися, що робити далі. Проте всі його наміри та плани перекреслювала безпорадна приреченість. Куди б він не пішов зараз, скрізь на нього чигала Тінь. Тільки на Роуку він був би у безпеці. Та як туди потрапити крізь непроникні чари, що захищають острів від зла? Тепер він чітко усвідомлював, що вітер, який не пускав його на Роук, свідчив про те, що Тінь уже надто близько від нього.

Потвора була виплодом світу темряви і вічної порожнечі. Вона ніколи не бачила сонця. І тепер ця бестія, долаючи великі відстані, шукала Геда по морях та суходолах земного світу, під яскравим сонячним світлом. Одначе прибрати видиму форму Тінь могла лише у сутінках та снах. Лише тоді він бачив її. Бо вона не мала тіла, до якого можна було би доторкнутися. Ось як про це розповідається у баладі "Подвиги Ховда":

"На обрії небо торкається пліч,

Світлішає день на землі,

А тіні смертей відпливають у ніч,

До вічного царства Пітьми".

Однак, упіймавши Геда, Тінь могла би забрати у нього життя, висотати всі його сили та заволодіти волею. Гед усвідомлював, що коли це станеться — він помре, тому-то тінь ввижалася йому скрізь. Юнак розумів, що вона вдаватиметься до будь-яких підступів, щоб урешті-решт знищити його. Повсякчас, невідступно слідуючи за ним, Тінь набиралася снаги, і тепер вона заввиграшки могла підкорити собі будь-яку темну силу чи дух лихої людини. Приміром, вона б могла подати йому хибний знак або заговорити з ним, прибравши подобу поневоленої нею людини. Зараз Гед відчував, що страхітлива потвора, не зводячи з нього очей, зачаїлася десь поблизу, і вичікує слушну нагоду, щоби скористатися його слабкістю, невпевненістю та страхом. Швидше за все Тінь знайшла притулок у підлій душі котрогось із подорожніх, котрі сплять у цій величезній залі.

Гед не міг більше чекати. Він вирішив довіритися долі. Нехай вона сама веде його своїм тернистим шляхом. Тож із першими променями вранішнього сонця чаклун піднявся і під згасаючими зорями швидким кроком рушив до гавані. Гед твердо намірився сісти на будь-який корабель, що першим відчалить від острова. На якусь галеру вантажили бочки з риб'ячим жиром. Удосвіта судно вирушало на острів Хавнор. Гед попросив капітана взяти його на борт. Чаклунська патериця часто-густо слугує на кораблях і перепусткою, і платнею, тому капітан радо погодився. А вже за годину судно відчалило від берега. Коли під звук барабана, що задавав гребцям ритм, сорок весел одночасно спінили воду за бортом, Гед збадьорився духом і звеселів.

І все ж він ще не знав, що робитиме на Хавнорі чи деінде. Йому було байдуже куди плисти. Гед народився на півночі — можливо, який-

небудь корабель доправить його з Хавнору на Ґонт, і тоді він зустрінеться з Оґіоном. А, можливо, йому поталанить сісти на корабель, який пливе у Закрайні Широти, і тоді Тінь загубить його слід. Одне слово, про своє майбутнє Гед не міг сказати нічого певного. Наразі він не бачив виходу з глухого кута, у який потрапив тієї фатальної ночі. Тепер він просто мусив утікати...

Наступного дня завдяки силі та вправності сорока веслярів галера прибула в порт Оримі на східному узбережжі великого острова Хоск. Зазвичай торгові галери у Потаємному морі не відходять далеко від берегів, щоби мати можливість перебути ніч у найближчій бухті. Ще не стемніло, тож Гед зійшов на берег і подався навмання блукати стрімкими вуличками, що зусібіч оточували порт.

Оримі — старовинне місто. Його міцні кам'яниці ховаються за високими мурами — тутешні мешканці мусять боронитися від нападів диких племен, що живуть у центральній частині острова. Відтак і товарні склади в порту схожі на фортеці, а будинки купців — на неприступні фортеці. Але Гедові ті могутні укріплення здавалися лише ширмою, за якою ховається порожнеча, а заклопотані буденними справами люди, котрі проходили повз нього, скидалися на безмовних примар. Коли сонце почало ховатися за обрій, Гед рушив назад у порт. І все ж, навіть там, незважаючи на свіжий вітерець, що гнав до берега багряні хвилі, море та земля здавалися йому такими ж похмурими та безмовними, як і в місті.

— Куди поспішаєте, шановний чаклуне? — раптом пролунав незнайомий голос.

Гед озирнувся і побачив чоловіка в сірому вбранні, з важкою, хоча й не чарівною, палицею в руці. Незнайомець ховав обличчя під каптуром, однак Гед відчував, що чоловік пильно стежить за ним. Відсахнувшись, хлопець підняв свою патерицю, приготувавшись дати відсіч чужинцеві.

— Чого ви боїтеся? — скрадливо запитав чоловік.

— Того, що мене переслідує.

— Он воно що!.. Але ж я не ваша Тінь.

Гед мовчав. Він розумів, що ким би не був незнайомець, це не тінь, не мара, не перевертень. Землю огорнула м'яка пітьма, навколо стояла тиша, але голос чоловіка лунав ясно та чітко, а обриси його постаті залишалися виразними. Незнайомець відкинув каптура, відкривши плескатий голомозий череп і негарне зморшкувате обличчя. Він скидався на старого дідугана, хоч голос мав молодий.

— Я вас не знаю, — сказав чужинець, — проте, гадаю, що зустрілися ми не випадково. Колись мені розказували про юнака з понівеченим обличчям, котрий зумів здолати Пітьму й отримав ключі від таємниці буття. Не знаю, чи ця історія стосується вас, але мушу сказати, що Тінь можна перемогти магічним мечем, який зберігається у замку Теренон. Рушайте туди. Тисовий ціпок не допоможе у двобої з Тінню...

Надія та недовіра боролися в душі Геда, коли він слухав незнайомця. Адже чаклун хутко звикає до думки, що будь-яка зустріч не є випадковою, незалежно від того, що вона віщує — добро чи зло.

— І де ж мені шукати цей теренонський замок?

— На острові Оскіль.

Почувши про Оскіль, Гед згадав чорного крука, що походжав по зеленій траві у дворі Обителі Мудреців і скоса поглядав на нього блискучими, як самоцвіти, очима, промовляючи дивні слова. Але слова ті вже давно вивітрилися з пам'яті.

— Здається, той острів зажив лихої слави, — промовив Гед, не зводячи погляду з незнайомця.

Щось невловне виказувало в ньому людину, котра знається на горах. І Гед напружено намагався зрозуміти, хто перед ним стоїть. Хоча чоловік старався поводитися з гідністю, проте виглядав доволі жалюгідно, так неначе був слугою чи рабом.

— Ви навчались на острові Роук, — відповів незнайомець. — А там звикли вважати темними всі чари, крім власних...

— А хто ви, власне, такий?

— Звичайний подорожній, торговий агент із острова Оскіль. Я тут у справах, — відповів незнайомець у сірому.

Гед ні про що більше не розпитував, і старий, тихенько побажавши йому доброї ночі, пішов геть вузенькою звивистою вуличкою, що спиналася вгору від узбережжя.

Не знаючи ще, чи вірити словам незнайомця, Гед повернувся у порт. Поринувши у роздуми, він раз у раз позирав на північ. Червоне сонце швидко заходило за обрій, кидаючи останні промені на неспокійне море. Сірі сутінки густішали, а відтак не забарилася й ніч.

І Гед, зрештою, зважився прийняти виклик долі. Побачивши рибалку, який складав у човен свій нехитрий реманент, чаклун швидко підійшов до нього і запитав:

— Може, знаєте, хто сьогодні відпливає на північ — на Семель або до Ґирлищ?

— Он той довгий корабель — з острова Оскіль, напевно, він зайде і на Ґирлища.

Майже бігцем Гед рушив до великого судна, на яке вказав йому рибалка. То був міцний, довжелезний, немов змія, шістдесяти весельний корабель. Мав високий різьблений ніс, оздоблений мозаїкою з черепашок. Отвори для весел були червоними, а на кожному з бортів чорною фарбою була виведена руна "Стифл". Корабель виглядав досить похмуро, а проте це було швидкохідне судно. Команда вже готувалася до відплиття. Гед відшукав капітана і попросив узяти його пасажиром до Оскіля.

— Маєш чим заплатити?

— Я вмію заклинати вітри.

— Я й сам це вмію. А гроші маєш?

На Лоу-Торнінґу острів'яни віддячили Гедові, заплативши тамтешньою готівкою — монетами зі слонової кості. Він узяв лише десять монет, незважаючи на те, що старійшини наполягали, щоби переможець дракона взяв більше. Гед запропонував слонову кість шкіперу, але той тільки похитав головою.

— У нас це не гроші. Якщо не маєш чим заплатити, то нам нема про що говорити.

— Може, вам потрібен весляр? Мені доводилося гребти на галері.

— Так, нам якраз бракує двох чоловік. Що ж, тоді берися до роботи! — сказав капітан і більше не звертав на Геда уваги.

Отак, поклавши чарівну патерицю і торбу з книжками під лаву, Гед на десять важких зимових днів став гребцем на оскільській галері. Удосвіта вони вийшли з Оримі, і цілісінький день Гед думав тільки про те, щоб упоратися з веслом. Через давні рани завдавала клопоту ліва рука, а його вміння гребти, яке Гед набув, плаваючи вузькими

протоками між островами Лоу-Торнінґа, для галери не годилося — він ледве дихав від утоми, налягаючи на довге важке весло під монотонний стукіт барабана. Зміна веслярів відбувалася через кожних дві-три години. Але цього перепочинку Гедові вистачало тільки для того, щоб остаточно задубіли всі його м'язи. А тоді він знову мусив братися до роботи. На другий день було ще важче, а потім він призвичаївся і вже не зважав на постійну втому і біль у м'язах.

Між членами цієї команди не було таких доброзичливих стосунків, які панували на борту "Тіні", коли Гед подорожував із Ґонту на Роук. Утім, у цьому не було нічого дивного, адже андрадських і гонтійських моряків зазвичай об'єднувало торгове партнерство, тому вони трудилися задля спільної справи. Натомість оскільські купці на своїх кораблях використовували рабів та найманців, з якими розплачувалися дрібними золотими монетами. Золото неабияк цінується на острові Оскіль. Але воно не породжує добрих взаємин між людьми, так само, як і поміж драконами, які також схиблені на золоті.

Принаймні половину веслярів складали раби, котрі працювали задарма. Тож корабельні старшини мимоволі перетворилися на жорстоких наглядачів. Звісно, їхні нагаї ніколи не опускалися на спини найманих гребців. Одначе, хіба можуть бути дружніми стосунки, якщо твого сусіда час від часу шмагають канчуком? Гребці майже не спілкувалися між собою, а з Гедом — і поготів. Серед них переважали оскіляни, котрі розмовляли своєю говіркою, а не ґардійською мовою Архіпелагу. Це були суворі, світлошкірі люди з довгими темними вусами та прямим довгим волоссям. Геда вони називали Келюбом, тобто "червоношкірим". Знаючи, що він чародій, зловтішні оскіляни нишком кепкували з нього. Але Гедові було байдуже — йому зовсім не кортіло шукати між ними друзів. Навіть у загальному могутньому ритмі греблі, серед шістдесяти інших веслярів на кораблі, що мчав сірими хвилями океану, він почувався беззахисним вигнанцем.

Коли надвечір вони заходили до чергового порту, втомлений важкою працею Гед накривався плащем і відразу засинав. Але сон його був

тривожним і неспокійним, він часто прокидався — Геда мучили зловісні сни, яких він згодом не міг пригадати. Йому здавалося, що примари із цих снів нависли над кораблем і командою. Тож Тед не довіряв нікому.

Зазвичай кожен вільний оскілянин носив на поясі довгий ніж. Якось, коли Гедова зміна обідала за одним столом, один із веслярів запитав:

— Келюбе, ти раб чи клятвопорушник?

— Ні те, ні інше.

— Чому ж ти тоді без ножа? Боїшся битися? — насмішкувато продовжував чоловік на ймення Скіорх.

— Ні.

— Може, за тебе заступається твій песик?

— Це не песик, а отек, — зауважив інший весляр, котрий дослухався до їхньої розмови.

І оскільською говіркою додав щось таке, від чого Скіорх спохмурнів і відвернувся. Проте Гед встиг зауважити, як дивно змінилося його обличчя: воно раптом ніби перекосилося, риси розпливлись і стали невиразними, щось невидиме заволоділо ним і тепер крадькома спостерігало за Гедом, ховаючись у непроникних очах. Але за якусь мить Скіорх знову виглядав так, ніби нічого й не сталося. І Гед подумав, що то лише його власний страх відбивається у чужих очах. А вночі, коли вони кинули якір біля Езена, Геда знову мучили жахливі сни, і марився йому Скіорх. Відтак аж до кінця подорожі вони не перекинулися жодним словом. Гед тримався подалі від Скіорха, а той, здається, також уникав його.

Залишилися на півдні оповиті першими зимовими туманами снігові вершини острова Хавнор. Потім вони на веслах увійшли через вузьку протоку до Ейського моря, де колись втопилася прекрасна Ельфаран, минули острови Ґирлищ, два дні простояли в порту Берили — білокам'яної столиці Енлада, оспіваної у легендах. У всіх портах, у які заходила галера, команду тримали на борту, на берег не пускали нікого. Але, зрештою, осяяні промінням вранішнього сонця, долаючи спротив північно-східних вітрів, які хазяйнують у пустельних Північних широтах, вони вийшли до Оскільського моря. І наступного дня, незважаючи на сильний шторм, доставили вантаж цілим і неушкодженим у порт Нешум, торговий центр східного Оскіля.

Десь далеко звідси, за обрієм, залишилися сонячні береги Потаємного моря. А тут перед очима Геда стелився низький берег, а далі — за кам'яними хвилерізами, які захищали гавань, причаїлося сіре місто. А на обрії під важкими сніговими хмарами височіли безлісі гори.

На борт галери піднялися портові вантажники, щоби звільнити трюми від дорогих товарів, привезених із Півдня: золота, срібла, самоцвітів, дорогих шовків та яскравих гобеленів — усього того, що так полюбляють оскільські вельможі. Тепер наймані веслярі могли зійти на берег. Досі Гед нікому не розповідав, хто він і що шукає на острові Оскіль. Та зараз він залишився сам-один у чужому краю, і треба було бодай дізнатися, де розташований замок Теренон. Чоловік, якого він спробував розпитати про це, сказав, що навіть не чув про такий замок, і поспіхом рушив геть. Але раптом обізвався Скіорх, котрий чув їхню розмову:

— Замок Теренон? Це поблизу кексемтійського торфовища. До речі, я саме йду в той бік.

За інших обставин Гед нізащо б не погодився кудись іти зі Скіорхом, але зараз у нього не було вибору: він не знав ні дороги, ні мови. "До того ж, — подумав Гед, — усі мої пересторогі марні, адже я тут не з власної волі". На Оскіль його пригнала якась таємнича сила. Тож він накинув на

голову каптур, узяв чарівну патерицю і торбу, та й пішов слідом за оскілянином вулицями міста, а далі вгору по дорозі, що звивалася серед засніжених пагорбів. Маленький отек не захотів сидіти на плечі, а заховався у кишені смушкової куртки, як він зазвичай робив у холодну погоду. Навколо них стелилися безмежні пустельні торфовища. Гед і Скіорх йшли мовчки. Здавалося, що зима назавжди скувала землю закляттям тиші.

— Ще далеко? — запитав Гед, коли вони пройшли кілька миль, не зустрівши на шляху жодного селища чи бодай ферми. Саме зараз він подумав, що у них зовсім немає з собою їжі.

Скіорх, поправивши каптур, повернувся до хлопця і сказав:

— Ні, недалеко.

Гед побачив його потворне обличчя — бліде, жорстоке і грубе. Але тепер він не боявся людей. Зараз його могли налякати хіба що ті нетрі, у які могла завести людина з таким обличчям. Тож Гед ствердно кивнув головою і вони пішли далі. Дорога тоненькою цівкою бігла через пустище і звивалася між голими кущами, припорошеними першим снігом. Деколи вона перетиналася з іншими стежками, що галузилися серед пагорбів.

Коли надвечір дим з нешумських коминів розвіявся за обрієм, Гед уже не міг достеменно сказати, скільки вони пройшли, і не знав, чи далеко ще до мети. Смерклося, пронизливий східний вітер проймав аж до кісток. Вони йшли вже кілька годин, і Гедові здалося, що далеко попереду в небі над північно-східними горбами промайнуло щось біле, схоже на зуб. Але світло короткого зимового дня згасало, і на стрімкому повороті дороги він зміг розгледіти у тій білій плямі чи то вежу, чи дерево, яке невиразно бовваніло вдалині.

— Ми йдемо туди? — запитав він, показуючи рукою.

Скіорх промовчав, але продовжував уперто підніматись угору, закутавшись у повстяний плащ із гостроверхим каптуром, обшитим хутром. Гед почувався виснаженим дорогою і десятьма днями морської подорожі. Його пильність і воля притупилися. Він брів, як у нескінченному сні, що веде у порожнечу. Зараз йому здавалося, що він уже цілу вічність іде по цій безмовній похмурій пустелі разом із цим мовчазним чоловіком.

У кишені прокинувся і заворушився отек, і разом з ним у свідомості Геда прокинувся невиразний страх. Хлопець примусив себе сказати:

— Сніжить, та й ніч настає... Нам ще далеко, Скіорху?

Той навіть не озирнувся, а трохи згодом відповів:

— Недалеко.

Його голос звучав якось дивно — не по-людськи, а по-звірячому хрипко, немовби вириваючись з утроби. Навколо у пізніх сутінках стелилися пустельні пагорби. А в повітрі, падаючи на землю, кружляли легкі сніжинки.

Гед зупинився.

— Скіорху! — вигукнув він.

Той зупинився і повернувся до нього. Під гостроверхим каптуром обличчя не було.

Гед не встиг вимовити жодного слова, жодного закляття, бо перевертень раптом хрипко проревів його ім'я:

— Гед!

Роззброєний зненацька магічною силою свого імені, Гед беззахисно стояв перед перевертнем. Годі було кликати когось на допомогу в цій чужій землі, де він нікого не знав. Хлопець стояв віч-на-віч перед смертельним ворогом, а єдиною його зброєю була тисова палиця, яку він тримав у правиці.

Потвора, яка поглинула душу Скіорха, заволоділа і його тілом. Вона не мала власної плоті, це був лише дух у людській подобі, примарна оболонка, у якій зачаїлася справжня Тінь. Перевертень рушив до Геда, простягнувши руки перед собою, наче обмацував порожнечу. Лють і жах охопили Геда, він щосили замахнувся палицею і рубонув нею просто посеред каптура, що приховував обличчя Тіні. Від сильного удару плащ розпластався на снігу — так ніби всередині нього була порожнеча. Та враз, химерно звиваючись і набрякаючи темрявою, потвора знову звелася на повен зріст. Здригаючись і заточуючись, наче од вітру, Тінь, простягнувши руки, сунула на Геда, намагаючись учепитися в нього так само, як тоді, на роукському пагорбі. Якби їй це вдалося, вона би покинула тіло Скіорха й увійшла у Геда, поглинувши його єство й отримавши необмежену владу над ним. Гед удруге вдарив її важким ціпком, який після першого удару почав диміти. Тінь відсахнулась і знову посунула на нього. Гед ударив її втретє. Палиця спалахнула, обпікаючи хлопцеві руку. Кинувши її додолу, Гед зробив крок назад, а тоді різко повернувся і почав тікати.

Він біг щодуху і, наступаючи йому на п'яти, за ним мчав перевертень. Гед не озирався назад. Він біг і біг у сутінках безмежної долини, і сховатись йому було ніде. Перевертень ще раз хрипко покликав Геда по імені, та це хоча й забрало у хлопця магічну силу, проте не давало влади над його тілом. Тож Гед продовжував бігти.

Темна ніч зусібіч щільно огортала мисливця та його здобич. Сніг, неначе серпанком, застеляв стежку, і Гед не бачив її. Серце заходилося у грудях, у горлі пекло вогнем. Гед уже ледве пересував ноги. А все ж невгамовний переслідувач ніяк не міг наздогнати його. Примара щось шепотіла і бурмотіла, відтак голосно покликала Геда по імені, і він

зрозумів, що все життя цей ледь чутний шепіт переслідував його, чигав на нього на межі слуху. Та тепер він зміг виразно почути його, тому мусив здатися, поступитися, зупинитися. Проте хлопець не зважав на моторошний голос і продовжував бігти вгору по довгому, темному схилу. Йому здавалося, що попереду жевріє бліде світло, і хтось кличе його, підганяючи: "Біжи! Біжи!"

Гед спробував відгукнутися, але не зміг вимовити й слова. Яскравішим ставало тьмяне світло, що пробивалося крізь зяючий отвір попереду. Стін він не бачив, але брама була просто перед ними. Коли Гед зупинився перед нею, перевертень миттю вхопив його за плащ, намагаючись дотягнутися до нього й міцно стиснути у смертельних обіймах. Зібравши останні сили, Гед кинувся до брами. Він ще хотів обернутися, щоби зачинити ворота перед потворою, та ноги вже не тримали його. Він спіткнувся, хапаючи руками повітря, а тоді в його очах спалахнуло і попливло світло. Гед відчув, що падає, і, непритомніючи, зрозумів, що хтось його підхопив. Вкрай виснажений, він поринув у забуття.

ПОЛІТ ЯСТРУБА

Прийшовши до тями, Гед зрадів, що прокинувся живим. Для нього було щастям знову побачити світло, звичайне сонячне світло, що заливало все навколо нього. Йому здавалося, що він пливе у тихих хвилях цього світла, погойдуючись у спокої, наче у човні. Невдовзі Гед побачив, що лежить на розкішному ліжку — на такому він ще зроду не спав. Величезні шовкові перини були набиті пухом. Ліжко стояло на чотирьох високих різьблених ніжках. А над ним висіла важка червона запона, що захищала від протягів. Із двох боків вона була закинута догори, і Гед побачив просторі покої з кам'яними стінами та підлогою. Через високі різьблені вікна виднілися осяяні тьмяним зимовим сонцем торфові поля — голі, бурі, вкриті плямами снігу. Кімната знаходилася високо над землею, тому з вікон було видно доволі далеченько.

Оксамитова пухова ковдра легко сковзнула на підлогу. Гед сів у ліжку. Він був зодягнений у тонку шовкову сорочку, обшиту срібною парчею. Поруч на стільці лежали наготовлені для нього чоботи з м'якої, як рукавичка, шкіри і плащ, облямований хутром пелаві. Приголомшений несподіваною гостинністю, Гед трохи посидів мовчки, потім встав і почав шукати свою чарівну патерицю. Але її ніде не було. Долоня та пальці його правої руки були обпечені, але рану вже хтось перев'язав і намастив цілющою маззю. Тільки тепер хлопець відчув, як болять рани і скніє від утоми все тіло.

Деякий час Гед стояв нерухомо, а потім, майже не сподіваючись, що отек озветься, тихенько прошепотів:

— Хойґу... Хойґу...

Але маленького безстрашного звірятка ніде не було видно. Беззастережно віддане Гедові безмовне створіння, яке колись повернуло його до життя з потойбічного світу, кудись зникло. Чи був отек із Гедом минулої ночі, коли він утікав від тіні? Та й коли це було? Можливо, не вчора, а багато ночей тому? Хтозна, хтозна... Все в його голові було непевним і тьмяним: перевертень, обвуглена палиця, втеча, шепіт, брама... Жодного чіткого спогаду. Навіть тепер усе в його свідомості розпадалося на безладні образи. Гед ще раз прошепотів ім'я отека, вже ні на що не сподіваючись, і на очі йому навернулися сльози. Десь далеко задзеленчав дзвіночок. У сусідній кімнаті йому ніжно відповів інший. У Геда за спиною відчинилися двері і до покою зайшла незнайома жінка.

— Добридень, Яструбе, — мовила вона, посміхаючись.

Молода й висока, вона була вбрана у білу сукню, оздоблену сріблом. Волосся, що спадало до пояса чорним водоспадом, увінчувала срібна сітка.

Гед незграбно вклонився.

— Напевно, ви мене не пам'ятаєте?

— Не пам'ятаю, пані?

Він ще ніколи не бачив такої прекрасної жінки. Вбрання лише підкреслювало її вроду. З нею могла зрівнятись хіба що краса Володарки острова Оу, яка колись разом зі своїм чоловіком відвідала свято Сонцестояння на острові Роук. Але та жінка нагадувала яскраве полум'я свічки, а ця була як холодне місячне проміння.

— Я так і думала, що ви не згадаєте мене, — сказала вона, посміхнувшись. — Та незважаючи на вашу забудькуватість, ви для нас завжди бажаний гість.

— Але де я перебуваю? — запитав Гед, ледве ворушачи язиком.

Йому було не тільки важко говорити з нею, а й відвести від неї погляд. Гед почував себе доволі скуто у вишуканих княжих шатах. Крім того, йому взагалі було не надто затишно — кам'яні плити підлоги здавалися холодними і ворожими, навіть повітря, яким він дихав, також було чужим. Та й він сам не був собою, принаймні таким, як раніше.

— Цей замок називається Теренон. Тут знаходиться найдорожчий у світі камінь Теренон. Мій чоловік, якого звати Бендереск, є володарем цих земель, що тягнуться від кексемтійських торфовищ до озьких гір. А мене тут, на Оскілі, звуть Серет, що тутешньою мовою означає "срібна". А вас, як мені відомо, деколи називають Яструбом, і в Обителі Мудреців ви отримали звання мага.

Гед подивився на свою обпечену руку і, подумавши, сказав:

— Не знаю, хто я тепер. Колись у мене була магічна сила. Але, мабуть, я вже втратив її.

— Ні, ви не втратили силу, але навіть якщо це й так, то тут вона відновиться устократ. Тут вам нічого не загрожує. У цього замку міцні мури, причому, вони — не лише з каменю. Ви зможете добре відпочити і поновити сили. А також здобути велику могутність і нову чарівну палицю, яка не перетвориться на попіл у ваших руках. Зрештою, деколи навіть зло приводить до доброї мети. А тепер ходіть зі мною, я хочу показати вам наші володіння.

Вона говорила так ніжно і солодко, що Гед навіть не розрізняв її слів, а чув у її голосі лише тиху, майже невловиму звабу. Тож він повільно пішов за господинею замку.

Його кімната справді знаходилась у високій вежі, що гостроверхим зубом стриміла на вершечку гори. Разом із Серет вони спускалися по кручених сходах, що вели вниз. Потім пройшли через розкішні покої та зали, повз високі вікна, що виходили на всі чотири сторони світу. За склом було видно невисокі горби, що тягнулися назустріч сонячному зимовому небу. Далеко на півночі бовваніли гостроверхі білі гори, а на півдні Гед спостеріг мерехтливі полиски моря.

Слуги відчиняли перед ними двері і відступали вбік, пропускаючи свою господиню та її гостя. Усі вони були похмурими білошкірими оскілянами. У Серет також була світла шкіра, проте, на відміну від решти острів'ян, вона чудово розмовляла ґардійською мовою. Гедові навіть здалося, що у її вимові помітний ґонтський акцент. Увечері жінка познайомила його зі своїм чоловіком Бендереском, володарем Теренона. Утричі старший за неї, сивий, наче молоко, і худий, ніби тріска, він із холодною люб'язністю привітав молодого чаклуна, запросивши залишатись у замку стільки, скільки йому заманеться. Бендереск був небагатослівним і не розпитував Геда ні про подорожі, ні про пригоди, ні про ворога, що його переслідував. Навіть не обмовилася про це і повелителька Серет.

А втім, то було чи не найменше з тих див, якими був наповнений Теренон. Принаймні ще більшою таємницею здавалося Гедові його перебування у цьому місці. За непроникними мурами Теренона він опинився випадково, проте все, що з ним сталося, аж ніяк не було випадковим. Можливо, він потрапив сюди, бо таким було його підсвідоме бажання, і обставини склалися так, що воно збулося. Адже невідома сила вела його на північ. Незнайомець в Оримі порадив прямувати до замку Теренон. Як навмисне, у порту на нього чекав оскільський корабель, та й Скіорх привів саме до цього палацу. Гед не міг сказати напевне, яку з цих випадковостей підлаштувала Тінь, що полювала на нього. А може, якась інша сила заманювала його сюди разом із Тінню? А Скіорх був лише знаряддям у цій потаємній грі, про яку навіть не здогадувався? Мабуть, так воно й було, бо, як казала Серет, Тінь не може проникнути за високі стіни замку. Відколи Гед прокинувся у Тереноні, він не відчував ніякої загрози, жодних ознак незримої присутності потвори. Але що ж тоді привело його сюди? Звісно, все це було аж ніяк не випадково. Навіть ще не зовсім одужавши після двобою з Тінню, Гед розумів це. Жоден чужинець не зміг би безперешкодно пройти через браму замку. Адже Теренон розташований далеко від Нешума і стоїть осторонь від усіх доріг, що ведуть до міста. Ніхто не приходив до замку, ніхто не покидав його. За вікнами Теренона стелилися лише безлюдні торфовища.

Залишаючись наодинці, Гед цілими днями дивився у вікно — його огортала туга, в душі панувало сум'яття. У замку завжди було холодно, незважаючи на килими, гобелени, портьєри, багаті хутряні шати та широкі мармурові каміни майже у кожному покої. Цей холод проникав скрізь, пронизував до кісток, і неможливо було від нього сховатися. Лише від згадки про поразку у двобої з хижою Тінню почуття сорому і крижаної безвиході охоплювали Гедове серце, і хлопець ніяк не міг звільнитися від них. Подумки він розмовляв з усіма Майстрами Школи Роука. В його уяві поставали постаті похмурого Архімага Ґеншера, Немерле, Оґіона; якось приходила навіть тітка-ворожка, котра навчила його перших заклинань. Усі вони дивилися на Геда з осудом, і він розумів, що не виправдав їхніх сподівань. Йому хотілося попросити у

всіх пробачення, подумки звертаючись до них: "Якби я не побіг від Тіні, то став би її заручником, бо вона вже заволоділа Скіорхом і часткою моєї сили. Вона дізналася моє ім'я. Я не міг її здолати. Адже чаклун-перевертень — це завжди жахлива, зловісна і руйнівна сила. Я мусив утікати". Але Майстри лише суворо дивились на нього і мовчали. Згодом марева зникали і Гед знову дивився, як падає довічний легкий сніг, вкриваючи безмежні простори, що тяглися за вікном. У такі моменти у хлопцевій душі залягав важкий тупий холод, а відтак Гедові здавалося, що у нього вже не залишилося жодних відчуттів, окрім нездоланної втоми.

Охоплений невимовною тугою, чимало днів провів Гед наодинці із собою. У цьому пишному, величному палаці він знову почувався козопасом, котрий лише недавно покинув рідне селище, а при зустрічі з прекрасною господинею замку в нього починало важко калатати серце і паморочилось у голові.

Утім, Гед залишався на самоті стільки, скільки йому хотілось. Та коли похмурі думки доводили до безтями, коли набридало дивитися на засніжені краєвиди за вікном, Серет зустрічалася з Гедом в одній із світлиць замку. Вони розмовляли там, сидячи біля вогнища в овальній, оздобленій гобеленами залі. Здавалося, що володарці палацу бракує веселості, вона ніколи не сміялася, хоча доволі часто була усміхненою. Проте навіть однієї її посмішки було досить для того, щоби Гедові полегшало на душі. Тоді він забував і про власну незграбність, і про свій сором. Згодом вони зустрічалися майже щодня, щоб поговорити, вмостившись біля каміна чи під вікнами одного з покоїв замку. Там вони проводили тихі неквапні розмови — про все і ні про що, подалі від прислуги, що постійно перебувала біля Серет.

Старий Бендереск здебільшого не виходив зі своїх покоїв. Лише щоранку прогулювався по засніженому внутрішньому дворі замку, немов старий чаклун, змучений безсонням, котрий цілу ніч тільки те й робив, що сплітав нові чари. За вечерею, поряд із Гедом і Серет, він сидів тихо, час від часу ласо поглядаючи на дружину. І тоді вона здавалася Гедові

маленьким білим оленятком, ув'язненим у клітці, білою пташкою, якій підрізали крила і прикували до срібної каблучки на пальці в старого дідугана. Дружина була для Бендереска просто коштовною річчю, окрасою його скарбниці і не більше. Коли Гед залишався із Серет на самоті, то намагався розважити її так само, як і вона його.

— А що то за камінь, на честь якого названо ваш замок? — якось запитав її Гед, коли вони в мерехтливому світлі свічок вечеряли у величезній, наче печера, залі.

— А ви хіба не чули про нього? Це знаменитий камінь.

— Ні, не чув. Мені відомо лише, що повелителі Оскіля володіють неймовірними скарбами.

— Але той камінь затьмарює будь-яке багатство. То ти хотів би його побачити?

Вона посміхнулась, її погляд став насмішкуватим і зухвалим — здавалося, ніби через мить вона вже пожалкувала, що запропонувала йому це. Відтак вони рушили вузькими коридорами та сходами вниз у підземелля. За кілька хвилин Серет зупинилася перед зачиненими дверима, яких Гед раніше не помічав, відімкнула їх срібним ключем і посміхнулась до юнака, ніби запрошуючи його увійти. За третіми дверима був невеличкий коридор і другі двері, які вона відімкнула золотим ключем, за другими — треті, які відчинилися за допомогою Великого Закляття. За дверима при тьмяному світлі свічки Гед побачив маленьку порожню кімнату, схожу на підземну темницю, підлога, стіни і стеля якої були вимурувані з грубого каменю.

— Ви бачите його? — запитала Серет.

Кімната знаходилась у центрі замку. Тут було холодно, страшенно холодно. Здавалося, ці суворі мури були приречені на довічний холод.

Гед огледівся навколо і небавом його погляд упав на один із каменів, вмурованих у підлогу. Зовні він нічим не відрізнявся від інших — важка неотесана каменюка та й годі! Проте Гед одразу відчув його чарівну силу — так ніби Камінь заговорив уголос. На мить Гедові перехопило подих і він відчув слабкість. Адже тут, посеред неприступних мурів, у цьому кам'яному мішку був ув'язнений прадавній і жахливий дух. Гед, не промовивши й слова, завмер на місці, як укопаний. А Серет, метнувши на нього швидкий допитливий погляд, швидким рухом правиці показала на Камінь.

— Ось, це і є Теренон! До речі, вас не дивує, чому ми тримаємо його під сімома замками, у найпотаємнішій темниці?

Гед знову нічого їй не відповів, залишаючись мовчазним і настороженим. Можливо, Серет намагалася перевірити його чаклунський хист. Однак Гед чомусь подумав, що жінка не має повного уявлення про природу Каменя, коли говорить про нього так легковажно. І сили Теренона вона не боялася тільки тому, що надто мало знала про неї.

— Розкажи мені про Камінь, — зрештою промовив Гед.

— Теренон був створений ще до того, як Сеґой підняв із дна моря острови Земномор'я. Камінь постав із небуття разом із нашим світом, тому й помре разом із ним. Час для нього — пусте. Якщо хочеш, поклади руку на Камінь і запитай про те, що тебе цікавить — він відповість тобі, дослухаючись до магічної сили, якою ти володієш. Теренон може говорити, якщо ти зумієш його почути. Він розкаже про те, що було, є і буде. Між іншим, камінь повідомив про твою появу задовго до того, як ти з'явився тут. То як, запитаєш у нього щось?

— Ні.

— Він тобі відповість.

— Я не маю запитання, на яке би хотів отримати відповідь.

— Він міг би тобі розказати, — скрадливо мовила Серет, — про те, як подолати твого ворога.

Гед мовчав.

— Ти боїшся його? — запитала вона, вдаючи здивування.

Гед відповів:

— Так.

У крижаній мертвій тиші підземелля, відгородженого кам'яними та магічними мурами від світу, Серет укотре поглянула на нього і очі її дивно блиснули у тьмяному мерехтінні одинокої свічки.

— Яструбе, — мовила жінка, — ти не боїшся?

— Але я не хочу розмовляти з цим духом, — відповів Гед, дивлячись їй просто у вічі, й рішуче додав: — Моя пані, дух, що криється у Камені, замкнений забороннми закляттями, ув'язнений замикаючими чарами і назавжди похований у цьому підземеллі, що відгороджене непроникними замковими мурами, не тому, що він коштовний, а тому, що здатний на велике зло. Не знаю, що про нього говорили, коли ви приїхали до замку. Та вам, молодій, добросердній, ніколи не слід доторкатися до нього, навіть дивитися на нього. Бо він обплутає вас злими чарами.

— Але я вже доторкалася до нього, говорила з ним і слухала його голос. І ніякої шкоди він мені не заподіяв.

Серет обернулася, і вони пішли назад, замикаючи двері, минаючи проходи, доки не вийшли на широкі замкові сходи, освітлені смолоскипами. Там вона погасила свічку. Вони розпрощалися і подалися кожен до своїх покоїв.

Гед майже не спав тієї ночі. Та цього разу зовсім не Тінь була причиною його роздумів. Він розмірковував про зловісну силу жахливої брили, яка стала наріжним каменем замку Теренон. Занурюючись у безсонне марення, Гед щоразу пригадував загадкові очі Серет, якими вона дивилася на нього у підземеллі. Знову і знову він відчував на собі її погляд, намагаючись зрозуміти, чого було більше в очах Серет у ту мить, коли він відмовився доторкнутися до Каменя — розчарування чи болю? Коли ж він нарешті ліг у ліжко, то шовкові простирадла були холодними, наче лід, а сон — тривожним:

Гед повсякчас прокидався, зворохоблений постійною думкою про Камінь і про дивний погляд Серет...

Наступного дня Гед знайшов господиню Теренона у сірій мармуровій залі, на стінах якої танцювали промені призахідного сонця. Тут Серет любила після обіду грати у пізнавальні ігри із служницями або невтомно ткала гобелени.

— Пані, — звернувся він до неї, — я був неґречним із вами. Прошу вас вибачити мені...

— Ні, — відповіла вона замислено, і за мить повторила відлунням: — Ні...

Відтак Серет наказала служницям залишити її наодинці з Гедом, і коли ті пішли, вона пильно поглянула йому в очі, збираючись сказати щось дуже важливе.

— Друже мій і гостю! — зрештою мовила жінка. — Багато що ви бачите наскрізь, а проте не можете розгледіти простих речей. На Ґонті та Роуку майбутніх чаклунів навчають мистецтва Високої Магії. Але це Оскіль, країна круків. Тут не розмовляють ґардійською мовою Архіпелагу. Тут не керують маги. І взагалі, вони майже нічого не знають про цей край. Тут трапляються речі, про які навіть не чули у Південних широтах. А Істинні імена деяких створінь, що вподобали Оскіль, не знайдеш навіть у найґрунтовніших реєстрах. Зазвичай людей жахає невідоме. Ви б також його боялися, якби були слабким. Але ви від народження наділені могутньою силою, яка здатна приборкати ту невідому стихію, що ув'язнена у зачарованому підземеллі. Я знаю це. І саме тому ви зараз перебуваєте тут.

— Я не розумію.

— Це тому, що мій чоловік Бендереск не був цілком відвертим із вами. Я ж буду щирою. Підійдіть, сядьте поруч!

Трохи розгубившись, Гед сів на широке підвіконня, застелене килимом. За вікном дотлівало холодне зимове сонце. На вкритих снігом пустельних торфовищах невиразно бовваніли довгі присмеркові тіні.

Серет говорила тихо і лагідно.

— Бендереск, володар замку Теренон, не може підпорядкувати Камінь своїй волі. Мені це також не під силу — ні самій, ні разом з чоловіком. У нас немає належної майстерності та сили. Натомість все це є у вас!

— Звідки ви знаєте?

— Від самого Каменя! Адже він провістив вашу появу. Теренон очікував на ваше прибуття. Він чекав на вас ще задовго до вашого народження. Ви — єдиний, хто може панувати над ним, хто змусить

відповідати на будь-які запитання і підкорятися. Ви наділені тією силою, яка здатна здолати будь-якого ворога, навіть безсмертного із світу тіней. Завдяки Каменю Теренона ви зможете здобути знання, багатство, владу і навіть підкорити волю самого Архімага Земномор'я! Ви отримаєте все, що забажаєте! Варто лише захотіти — і все стане вашим!

Серет знову подивилася на нього своїми дивними ясними очима, той погляд пронизав Геда до живого і він затремтів, наче від холоду. Проте в рисах її обличчя хлопець помітив зачаєний страх. Йому раптом здалося, що жінка потребує допомоги, але надто горда, щоби зізнатися в цьому. Гед розгубився, а Серет поклала свою руку на його долоню. І він відчув легкий дотик її тендітної руки, яка на тлі його темної дужої правиці виглядала надто блідою. Тоді Гед промовив, неначе виправдовуючись:

— Серет, я не маю такої сили, як раніше, я давно її втратив і нічим не зможу вам допомогти. Та мені достеменно відомо, що Давні Сили Землі — не для людей! Ці сили ніколи не належали людям, у їхніх руках вони можуть бути лише руйнівним знаряддям. Зло завжди породжує зло. А в замок Теренон мене привели лиха доля і та сила, яка прагне заволодіти мною...

— Іноді в того, хто вважає себе виснаженим, з'являється сила ще могутніша, ніж була, — сказала Серет, посміхаючись так, ніби її сумніви остаточно розвіялися. — Можливо, я знаю щось важливе про ту силу, яка привела вас сюди. Пригадуєте незнайомця, котрий перестрів вас на вулицях Оримі? То був наш посланець, один зі слуг замку Теренон. Колись і він був чаклуном, однак відмовився від свого звання, щоби служити силі набагато могутнішій. Саме він спрямував вас на Оскіль. Згодом на торфовищах ви намагалися захищатися від Тіні, відбиваючись дерев'яним ціпком. І ми ледве врятували вас, бо ваш ворог виявився дуже хитрим і зумів висотати з вас чимало сил... Однак тільки Тінь може здолати Тінь. І лише пітьма здолає морок. Слухайте, Яструбе, що вам потрібно для того, щоби перемогти Тінь, яка нипає під стінами замку?

— Мені потрібно те, чого я не знаю. Її справжнє ім'я.

— Камінь замку Теренон тримає у своїй пам'яті всі народження і смерті, всі Істинні імена живих і мертвих, ненароджених і безсмертних, на землі і у світі пітьми. Він назве вам ім'я вашого ворога.

— А що я маю віддати за це?

— Нічого. Він підкориться вам, стане вашим рабом.

Приголомшений Гед нічого не відповів. Тепер жінка зазирала йому в обличчя, тримаючи його руку у своїх долонях. Сонце сховалось у тумани за небосхилом, землю вкрили сутінки, натомість обличчя Серет проясніло від переможної радості. Вона зрозуміла, що її слова змусили Геда вагатися. Жінка пошепки промовила:

— Ви будете могутнішим за всіх, царем серед смертних. Ви будете повелителем людства. І я владарюватиму разом з вами...

У цю мить Гед притьмом зіскочив із підвіконня, відступив на крок від вікна і його розум прояснів. За одвірком він раптом помітив володаря Теренона, котрий, усміхаючись, потайки дослухався до їхньої бесіди. Гед відразу все зрозумів. Він ще раз поглянув на Серет.

— Темряву перемагає світло, — сказав він, затинаючись. — Тільки світло.

Сказавши це, Гед чітко усвідомив, що саме ці слова остаточно пролили світло на ті дивні події, які відбувалися з ним останнім часом. Він зрозумів, що ці люди заманили його до замку, сподіваючись використати його страх для здійснення власних задумів. Вони справді врятували Геда від Тіні, бо не хотіли, щоб вона заволоділа ним раніше, ніж це зробить Камінь Теренон. І лише тоді, як Гед став би рабом Каменя, вони впустили б у замок Тінь: адже перевертень — набагато

кращий раб, ніж людина. Тож якби Гед бодай заговорив із Каменем, він би назавжди втратив себе. Та все ж так само як Тінь не могла наздогнати молодого мага, так і Теренон поки що не мав сили заволодіти його душею. У підземеллі Гед мало не піддався чарам Каменя, але все ж таки не скорився. Навіть злу не так легко здобути владу над тими душами, що пручаються у його крижаних обіймах...

Гед стояв між Бендереском і Серет: так, вони свого часу виявили слабкість і піддалися волі Каменя — це вже не викликало жодного сумніву!

Бендереск підійшов до Геда.

— Казав я тобі, Серет, — сухим голосом озвався господар замку, — що він вислизне від тебе в останню мить. Чаклуни з Ґонту не такі вже й телепні. А от ти — безголова жінка, хоч і народилася на Ґонті. Хотіла обдурити його і мене, сподіваючись своєю вродою спокусити нас і використати Камінь Теренон для власних забаганок. Але тільки я — єдиний Повелитель Каменя, і ось що я зроблю з підступною дружиною: "Екаврое ай оельвантар..."

То було закляття Перевтілення, і Бендереск уже підняв свої руки, щоби перетворити налякану жінку на бридку потвору — свиню, собаку чи огидну поторочу. Гед зробив крок уперед і, ляснувши правицею по руках Бендерекса, вимовив одне-єдине слово. І хоч у нього не було чарівної патериці і в цьому царстві зла і темних сил він почувався чужинцем, проте його магія однаково була сильнішою від зловісних чар старого чаклуна. Бендереск раптом скам'янів, немов незграбна статуя, і його ненависний погляд зупинився на Серет.

— Швидше, — промовила жінка тремтячим голосом. — Яструбе, тікаймо швидше, поки він не покликав Слуг Каменя...

Нараз під склепінням вежі забриніло хиже шемрання: то обізвалися кам'яні підвалини замку, і стіни вторували їм нерозбірливим уривчастим гомоном — здавалося, ніби то стогнала сама земля. Ухопивши Геда за руку, Серет потягла його залами і переходами, збігаючи вниз довгими крученими сходами. Вони стрімголов вилетіли у двір.

Останні промені сонця тихо згасали у брудному втоптаному снігу. Троє похмурих челядинців кинулись назустріч, вочевидь, намагаючись зупинити втікачів.

— Сутеніє, пані! — сказав один із них, а другий додав: — Зараз ви все одно не вийдете на вулицю...

— Геть з дороги, мерзото! — лайнулася Серет і просичала крізь зуби ще якусь фразу на оскілянському діалекті.

Слуги відсахнулися від неї і, звиваючись у корчах, попадали на землю. Один із них голосно заволав, як від нестерпного болю.

— Нам доведеться пройти крізь браму. Іншого виходу немає. Ти бачиш вихід? Ти зможеш знайти його, Яструбе?

Вона смикала Геда за рукав, намагаючись зазирнути йому у вічі.

— Що ти зробила зі слугами?

— Я залила їм у кістки гарячий свинець. Невдовзі вони сконають. Нам треба негайно тікати, доки Бендереск не звільнив Слуг Каменя! Але я сама не можу знайти браму. Вона зачарована прадавнім закляттям. Ну ж бо, Яструбе, роби щось!

Гед не розумів, про що вона говорить, бо він бачив зачаровану браму так само чітко, як і кам'яні арки у внутрішньому дворі, під якими стелилася дорога до виходу із замку. Тож за мить вони вже швидкою

ходою прямували до брами. Відтак Гед промовив магічні слова, що відчиняють будь-які двері, і вони опинилися потойбіч неприступних мурів Теренона.

А поза тим, щойно сріблясті сутінки замку залишилися позаду, як краса Серет разюче змінилась — тепер у рисах її обличчя з'явилося щось невловно зловісне, майже відьомське. І зненацька Гед упізнав її! Так, то була вона, донька володаря Ре-Альбі та чарівниці з Оскіля! Ще дівчиськом, багато-багато літ тому, вона кепкувала з нього на зелених галявинах, що оточували Оґіонову хатину. Це вона змусила його промовити закляття, яке звільнило Тінь! Але зараз усе це майже не мало значення. Гед готувався дати відсіч найголовнішому своєму ворогові — він не сумнівався, що Тінь і досі чигає на нього під стінами зачарованого замку. Хтозна, можливо, вона знову прибрала подобу Скіорха, або й зачаїлася у густих сутінках між деревами, щоб нарешті діждати слушної миті й заволодіти тілом Геда. Чаклун відчував, що Тінь — десь поруч, але ще не бачив її. Огледівшись довкола, він раптом зауважив за кілька кроків від брами маленьку темну грудку, припорошену снігом. Гед нахилився, розгрібаючи замет, і сльози набігли йому на очі — перед ним лежало скривавлене тільце мертвого отека...

— Перетворись! Перетворись мерщій у що-небудь, вони йдуть! — закричала Серет, ухопивши Геда за руку і вказуючи на вежу, що, немов величезний зуб, здіймалася в сутемрявому небі. Із вікон, розташованих високо, вилітали чорні потвори, розмахуючи довгими крилами. Долаючи опір зустрічного вітру, вони мчали до підніжжя пагорба, біля якого беззахисно стояли Гед і Серет. Моторошний шепіт кам'яних стін замку Теренон тепер перетворився на зловісний гуркіт, що доносився із надр. Земля стугоніла під ногами втікачів.

Геда охопила нестримна лють. У цю мить він ненавидів і цих смертоносних потвор, і підступних людей, що обманом заманили його в пастку, а зараз полювали на нього, як на загнаного звіра.

— Перетворись! — знову крикнула Серет і, вимовивши закляття, обернулася чайкою. За мить вона щезла у піднебессі. Гед, навпаки, нахилився додолу і висмикнув суху бадилинку, що стирчала з-під снігу на тому місці, де нерухомо лежав мертвий отек. Коли хлопець заговорив до неї Прамовою, билинка почала наливатися життям, рости і міцнішати, тож незабаром Гед уже тримав у руках справжню магічну патерицю. А коли крилаті чорні потвори з-під хмар шугонули на Геда, його палиця засвітилася білим чарівним вогнем, який відганяє пітьму та морок.

Зробивши коло у повітрі, потвори знову кинулися до Геда. Незграбні, вайлуваті істоти, вони походили з тих прадавніх часів, коли на землі ще не було ні птахів, ні драконів, ні людей. Світ уже давно не бачив таких створінь, і лише зловісна могутність Каменя Теренона могла повернути їх до життя. Напади бестій ставали дедалі небезпечнішими. Просто над головою Гед бачив їхні гострі, мов коси, кігті. Його нудило від могильного смороду, яким відгонили їхні потворні тіла. Хлопець несамовито відбивався від них, вимахуючи чарівною патерицею, створеною із мертвої билинки силою його розпачу і гніву. І раптом усі потвори, наче зграя наляканих круків, яких відігнали від мертвого тіла, крилатою хмарою повернули у той бік, куди чайкою полетіла Серет. І хоча здавалося, що вони рухаються ніби спроквола, проте з кожним дужим помахом широких крил бестії долали чималеньку відстань. Напевно, жодна чайка не змогла б утекти від такого стрімкого переслідування.

Гед миттю перетворився на хижого птаха, але не на яструба, як колись на Роуку, а на справжнього сокола, що летить, наче стріла, випереджаючи думку. Здійнявшись у повітря, він помчав за своїми переслідувачами, щодуху махаючи дужими крилами. Стемніло, і за хмарами засяяли яскраві зірки. Невдовзі Гед побачив попереду чорну стрипіхату зграю, що навально ринула вниз, наздоганяючи маленьку беззахисну чайку. Внизу скаженіли сіро-сталеві хвилі океану, які ще де-не-де розцвічувало останніми попелястими променями призахідне сонце. Гед-сокіл каменем влетів у гущавину хижої зграї, розкидавши бестій урізнобіч, немов бризки від брили, що шубовснула у воду. Але

було вже пізно — вони вже вполювали свою здобич. В однієї потвори з дзьоба капала свіжа кров, до кігтів іншої пристало біле пір'я, а мертве тіло чайки, на яку перетворилася Серет, поглинули холодні морські хвилі...

А тим часом Слуги Каменя знову готувалися кинутися на Геда, загрозливо роззявляючи страхітливі пащеки. Але Гед стрімко злетів угору, а тоді озвався гучним переможним криком сокола — і полетів геть, ширяючи над низькими берегами острова Оскіль і морськими бурунами.

Крилаті потвори, моторошно клацаючи дзьобами, ще трохи покружляли над морем, а потім одна за одною неквапно рушили назад, до своїх торфовищ. Давні Сили не здатні перелетіти через море, вони прив'язані до свого осідку — певного острова, печери, каменя, джерела. Чорні тіні поверталися до замку Теренон, де на них чекав володар Бендереск. А Гед і далі летів на схід над Оскільським морем, залишаючи край, де вічно дмуть зимові вітри і панує ніч. Він летів, змахуючи дужими крилами, сп'янівши від польоту, немов стріла, яка не знає меж, наче думка, що сягає мудрості.

* * *

Цього року Оґіон Мовчазний після своїх осінніх мандрів повернувся на Ре-Альбі доволі пізно. Із плином літ він став ще незворушніший і самотніший. Новий володар Ґонту, який жив на узбережжі, не почув від нього жодного слова, коли особисто завітав у будинок мага просити допомоги напередодні піратського нальоту на Андрадські острови. Оґіон, котрий часто розмовляв із павуками, що заплутались у власних тенетах, вітався з деревами, нічого не сказав володареві острова. Той повернувся додому ні з чим. А загалом Оґіон останнім часом відчував якусь непевну тривогу — можливо, саме тому він і провів усе літо й осінь в горах, далеко від людей. Лише перед святом Сонцестояння старий чаклун повернувся до своєї хатини.

Наступного ранку після повернення він прокинувся пізно, а відтак йому закортіло напитися відвару з шелестунки. Тож Оґіон пішов униз від будинку до джерела біля підніжжя пагорба. Невеличка загата, що оточувала джерело, по краях уже покрилася тонким льодом, а сухі кущики моху між камінням срібно помережала перша паморозь. Сонце вже давно зійшло, та воно ще протягом години мало ховатися за горою Ґонт, тому вся західна частина острова — від узбережжя аж до верхогір'я — безмовно лежала у сутінках зимового ранку. Маг зупинився біля джерела і поглянув на порослі чагарями крутосхили, на бухту внизу, на сіру морську широчінь. Раптом над його головою залопотіли крила великого птаха. Оґіон, трохи затуливши обличчя долонею, подивився угору. І тоді просто на руку чаклуна, б'ючи крильми, злетів дужий молодий сокіл. І хоча він скидався на ловчого птаха, проте на ньому не було ані обірваного ретязя, ні шворки чи дзвіночка. Кігті сокола міцно стискали зап'ясток мага. Гладеньке пір'я куйовдилося на вітрі, а золотаві очиці байдуже дивилися довкола.

— Ти — посланець? Приніс мені листа? — лагідно запитав Оґіон у сокола. — Що ж, ходімо зі мною...

Почувши голос мага, сокіл тривожно вдарив крильми і пильно подивився на Оґіона. Маг зупинився, трохи помовчав і промовив:

— Здається, я колись дав тобі ім'я... — і рушив до будинку, тримаючи птаха на руці.

Він посадив сокола на гарячу полицю, нагріту вогнищем, і дав йому води. Але птах не захотів пити. Тоді Оґіон почав дуже тихо вишіптувати закляття, виплітаючи руками магічні тенета. Промовивши слова закляття, маг пошепки покликав сокола, намагаючись не дивитися на нього:

— Гед.

Оґіон ще якусь мить постояв непорушно, потім повернувся і підійшов до хлопця, котрий хапав дрижаки, роззявивши рота і безтямно дивлячись у вогонь.

Гед був у розкішному заморському вбранні — хутрах і шовках, гаптованих сріблом. Тільки від того пишного одягу тепер залишилося саме лахміття, сіре від морської солі. Сам же хлопець ніяк не міг прийти до тями, він розгублено стояв посеред кімнати і довге пряме волосся спадало йому на понівечене обличчя. Оґіон зняв із Геда пошарпаного плаща, обережно довів його до ніші, де хлопець колись уже спав, допоміг лягти і, наклавши на гостя сонні чари, залишив його відпочивати. Старий маг не став нічого розпитувати Геда — той зараз однаково не зрозумів би жодного людського слова.

У дитинстві Оґіон, як і всі хлопчаки, думав, що немає кращої забавки, як гра у перевтілення: чи то в людину, чи у звіра, а, може, в дерево чи хмаринку... Адже так цікаво бути одночасно тисячею істот! Але згодом, ставши чаклуном, він пізнав справжню ціну цієї гри, у якій завжди чаїлася прихована загроза втратити своє істинне "я". І чим довше людина перебуває в чужій подобі, тим небезпечнішим стає таке перевтілення. Кожен учень на Роуку знає історію про чаклуна Борджера Вейського, котрий дуже любив перетворюватися на ведмедя: він обертався клишоногим дедалі частіше, аж поки ведмеже єство не заволоділо ним остаточно і не знищило його сутність. Борджер став ведмедем і одного разу роздер у лісі власного сина. Після цього нещастя на нього було влаштовано полювання, мисливці оточили його і вбили. Крім того, нікому достеменно не відомо, скільки дельфінів, що бавляться у теплих водах Потаємного моря, колись були людьми, вельми мудрими людьми, які, зрештою, забули свою мудрість і свої Істинні імена заради безтурботних розваг на неозорих морських просторах.

Гед став соколом з відчаю, коли намагався утекти з острова Оскіль. Він думав лише про те, як урятуватися від Слуг Каменя, від Тіні, що переслідувала його, і прагнув повернутися додому. Властиві соколам гнів і жорстокість немовби поєдналися з його власними почуттями, а

нестримний політ гордого птаха подарував Гедові відчуття свободи. У подобі сокола молодий чаклун минув Нелад, приземлившись лише для того, щоби напитися з озерця у гущавині лісу. Відтак він перелетів широку морську протоку, так звані Щелепи Гирлищ, і полинув далі, на південний схід, залишаючи праворуч гори Оранеї, а ліворуч — гори Андрада. Невдовзі перед ним розкинулося безмежне море. Одначе Гед продовжував свій політ, аж доки на обрії не з'явилася величезна хвиля, яка поступово більшала, — то виринав із туману поораний ярами і горами острів Ґонт. Кілька днів і ночей він невтомно махав соколиними крилами, дивлячись на світ соколиними очима. Зрештою, і людські думки перетворилися на думки сокола — він відчував лише те, що відчуває сокіл: голод, вітер і безмежну жагу польоту.

Проте Гед не збився з вірного шляху. На острові Роук у нього було декілька безпечних місцин, де він знову міг перетворитися на людину, а на Ґонті — лише одне. Тож тепер, щойно прокинувшись у людській подобі, Гед був мовчазний і насторожений. Оґіон не чіпав його, лише дав м'яса та води. Гед, наїжачившись, вмостився біля вогнища і довго сидів на одному місці, немов величезний стомлений сокіл. Потім знову настала ніч, і він заснув. Минув ще один день, і нарешті третього ранку він підійшов до Оґіона, котрий мовчки спостерігав за полум'ям, що танцювало в печі.

Гед промовив:

— Учителю...

— Здоров був, хлопче, — озвався Оґіон.

— Я повернувся до вас, Учителю, таким самим, як і пішов звідси. Дурним і самовпевненим! — тихо сказав Гед.

Маг ледь посміхнувся і запропонував хлопцеві сісти навпроти, ближче до вогню. І почав готувати чай. Надворі сніжило — на Ґонті

починалася справжня зима. Сніг м'яко стелився скелястими схилами гір. Вікна в будинку Оґіона були щільно зачинені віконницями, однак всередині було добре чутно, як рипить під вагою мокрого снігу дерев'яний дах. А втім, це зовсім не заважало старому чаклунові і його учневі. Вони просиділи біля вогнища не одну годину, і Гед розповів Оґіонові про все, що з ним сталося відтоді, як він залишив Ґонт, зійшовши на борт "Тіні". Оґіон не перебивав хлопця, і коли Гед замовк, старий ще довго сидів мовчки, тихо думаючи про щось своє. Потім важко підвівся, поклав на стіл хліб, сир і вино, і вони разом повечеряли. Відтак, прибравши зі столу, Оґіон озвався, наче продовжуючи незакінчену бесіду:

— Так, рубці у тебе страшні, хлопче...

— Я більше не маю сили боротись із тією потворою, — відповів Гед.

На те Оґіон лише похитав головою. А тоді сказав:

— Дивно... На Оскілі тобі вистачило сили перемогти чаклуна у його власному маєтку. Тобі не забракло снаги дати відсіч Одвічним Силам і відбити напад Слуг Каменя Теренон. А на Пендорі ти зміг здолати дракона...

— На Оскілі мені просто поталанило, сила тут ні до чого, — відповів Гед і вкотре здригнувся від жаху, пригадавши смертельний холод замку Теренон. — З драконом теж усе було нескладно, адже я знав його справжнє ім'я. Але в тієї лиховісної потвори, що мене переслідує, немає імені.

— Усі речі мають імена, — заперечив Оґіон так упевнено, що Гед не наважився повторити перед ним слова Архімага Ґеншера про те, що сили, подібні до потвори, яку він звільнив, не мають імен. Але, зрештою, пендорський Дракон також пропонував йому назвати ім'я Тіні... Щоправда, він майже не вірив у щирість драконових слів. Так само, як

не повірив обіцянкам Серет про те, що Камінь розкаже йому все, що він захоче.

— Якщо Тінь і має ім'я, — сказав він нарешті, — то вона мені його не скаже...

— Певна річ! — мовив Оґіон. — Але ж і ти не називав їй свого імені. А проте вона його знає. На оскільських торфовищах Тінь покликала тебе Істинним ім'ям, яке дав тобі я. Це дуже дивно...

Він знову задумався, але Гед продовжував:

— Я прийшов до тебе за порадою, вчителю, і не хочу тут ховатися — боюся принадити Тінь, яка летить за мною слідом. Адже незабаром вона може навідатися сюди! Колись ви вже виганяли її зі свого дому...

— Ні, то була тільки провісниця біди, тінь від Тіні. Але тепер я вже не зможу прогнати її. Це до снаги тільки тобі одному...

— Та ж я безсилий перед нею! Невже ніде немає місця... — голос Геда затремтів, і хлопець замовк, не закінчивши фразу.

— Такого місця немає, — м'яко промовив Оґіон. — Тільки більше не перетворюйся ні на кого. Тінь намагається знищити твою сутність. І вона майже домоглася свого, коли ти надто довго пробув у подобі сокола. Я не знаю, куди тобі податися, але скажу, що належить зробити. Хоча це й дуже важко...

Гед мовчав, однак він жадав правди, якою б вона не була, і Оґіон врешті сказав:

— Ти повинен іти в інший бік.

— В інший бік?

— Якщо ти й надалі тікатимеш від свого ворога, то все одно, куди б ти не потрапив, усюди наражатимешся на небезпеку і зло! Тому, що тебе жене Тінь, це вона керує твоєю долею. Але ти мусиш сам обрати свою дорогу. Тобі треба вийти назустріч злу, що полює на тебе. І ти сам маєш розпочати полювання на свого мисливця!

Гед мовчав.

— Біля витоків річки Ар я дав тобі ім'я, — промовив маг, — на берегах потоку, що пробивається з-під землі високо в горах і вперто прямує до моря. Людині також потрібно знати мету, до якої вона прагне. Однак вона може визначити її лише тоді, коли озирнеться і повернеться до власних витоків. Якщо людина не хоче бути безпорадною тріскою, яку полонила свавільна течія стрімкої ріки, то вона сама мусить бути річкою і пройти свій шлях від витоків до моря. Геде, ти повернувся на Ґонт, щоб запитати у мене поради! Тож озирнися назад і знайди свої витоки, з яких ти черпаєш силу. Лише там ти зможеш віднайти надію на порятунок...

— Там, Учителю? — перепитав Гед, і страх забринів у його голосі. — Але де саме?

Оґіон не відповів.

— Якщо я поверну назад, — озвався Гед через деякий час, — якщо шукатиму зустрічі з Тінню, то навряд чи це полювання триватиме довго. Адже потвора тільки й прагне зустрітися зі мною віч-на-віч. Вона вже двічі перемагала мене.

— Третій раз — чарівний, — сказав Оґіон.

Міряючи кроками кімнату, Гед задумливо походжав між вогнищем і дверима.

— Але якщо Тінь цілком заволодіє мною, то вона здобуде мою силу, мої знання, — відповів він, звертаючись чи то до Оґіона, чи до самого себе. — Вона неодмінно скористається ними. Поки що Тінь загрожує лише мені одному, але коли вона увійде в моє тіло і заволодіє моєю душею, я стану знаряддям великого зла.

— Це правда. Але тільки тоді, якщо Тінь переможе тебе.

— Та коли навіть я знову почну втікати, вона однаково знайде мене... До того ж, і сил у мене майже не залишилось... — Гед продовжував ходити по кімнаті, а тоді різко повернувся і став навколішки перед магом. — Я зустрічав великих магів і жив поряд з ними в Обителі Мудреців, проте саме ви, пане Оґіоне, — мій справжній учитель.

У його голосі звучали любов і якась похмура радість.

— Добре, — промовив Оґіон, — що ти це зрозумів. Краще пізно, ніж ніколи. Але прийде час, коли ти станеш моїм учителем...

Старий маг підвівся, підкинув хмизу в багаття. Коли полум'я стало дужим, він повісив над ним чайник з водою. Потім накинув на плечі смушковий кожушок і сказав:

— Я подивлюся до кіз. А ти пильнуй за чайником, хлопче!

Через деякий час Оґіон повернувся до хати, запорошений снігом, і довго тупцював біля порога, обтрушуючи чоботи. У руках він тримав добрячу тисову палицю. Відтак решту недовгого зимового дня і після вечері Оґіон різьбив чарівну патерицю, заворожуючи тисовий дрючок магічними закляттями, проводячи руками по гладенькій поверхні

дерева, намацуючи подряпини і сучки. За роботою Оґіон щось наспівував. І Гед, дослухаючись до його голосу, зрештою, поринув у глибокий сон. Снилося йому, ніби він знову опинився в рідному селищі, у тітчиній хатині. Надворі падає сніг, а в хаті яскраво палає вогнище, пахне травами та димом, і йому паморочиться в голові від монотонного тихого співу про чари, закляття та подвиги героїв, які боролись із темними силами у сиву давнину...

— Ось, — промовив Оґіон, подаючи Гедові готову патерицю. — Архімаг вибрав для тебе тисову палицю і не помилився: тис — чудове дерево! А я хотів із цього дрючка наробити стріл для лука, але так буде ліпше. На добраніч, сину мій!..

У Геда не знайшлося слів, щоби подякувати старому магові, тож він просто повернувся і мовчки пішов до свого ліжка. Оґіон подивився йому вслід і тихо, щоб не почув Гед, сказав:

— Вдалого тобі польоту, мій соколе!

Минула ніч і настав холодний світанок. Коли Оґіон прокинувся, Геда вже не було в будинку. Хлопець пішов, не попрощавшись, а натомість залишив чарівну звістку, вирізьблену сріблястими буквами на кам'яному комині. Магічні літери вже почали зникати і Оґіон ледве встиг прочитати Гедове послання: "Я вирушив на полювання".

ПОЛЮВАННЯ

Гед залишив оселю Оґіона ще удосвіта і в зимових сутінках рушив униз до узбережжя. Опівдні він дістався до ґонтського порту. Оґіон дав йому замість розкішного оскільського вбрання міцне зимове взуття, сорочку, шкіряну камізельку і теплу білизну. Але для зимових мандрів Гед залишив собі дорогий плащ, підбитий хутром пелаві. У цьому плащі, тримаючи лише темного тисового ціпка, він підійшов до міської брами. Вартові, що стояли там, одразу збагнули, що перед ними — чаклун. Вони

без жодних запитань пропустили Геда у місто і ще довго дивилися йому вслід, доки він не зник за поворотом вулиці, що вела до порту.

На пристанях і в будинку Морської громади Гед намагався знайти корабель, який би прямував на північ або на захід — до Енлада, Андрада, Оранеї. Але скрізь йому відповідали, що жодне судно аж до свята зимового Сонцестояння не вийде із тихої гавані Ґонтського порту. За такої непевної погоди навіть рибалки не ризикують виходити у море. У будинку Морської громади Геда нагодували простим обідом — чаклунам майже ніколи не доводиться платити за їжу. Він трохи посидів у товаристві портових вантажників, матросів і заклиначів погоди, насолоджуючись їхніми розважливими небагатослівними розмовами і тихим жебонінням ґонтської говірки.

Нараз Гедові захотілося назавжди залишитися тут, на до щему в серці рідних землях Ґонту, і зажити поруч із цими людьми простим невибагливим життям. Якби він тільки міг забути про свою магічну силу, що принесла йому стільки злигоднів, і позбутися страху, що й досі невідступно слідував за ним! Але то були лише його мрії. Мета у Геда була іншою. Він не став довго затримуватись у порту, дізнавшись, що жоден корабель не вийде в море, — пішов берегом уздовж протоки на північ від міста. І незабаром добрався до невеликого рибальського селища, де виявилося не так уже й складно напитати човен на продаж.

Суденце продавав старий моряк, котрий до того ж був добрячим пройдою. Посудина завдовжки дванадцять ліктів була наскрізь побита шашелем і подірявлена щілинами, крізь які сочилась вода. У такому човні було небезпечно виходити у море. Та ще й рибалка зажадав надто велику плату, вимагаючи накласти закляття від морської погибелі на нього та його сина. Та це й не дивно, адже рибалки Ґонту не бояться нічого, крім моря.

А втім, правду кажучи, навіть ці закляття, що так цінувалися на берегах північного Архіпелагу, нікого не рятували від штормових вітрів та високих бурунів. Одначе коли закляття накладав досвідчений

чарівник, який знався на морській науці, то його чари все ж таки на певний час захищали моряків від небезпек. Накладаючи чари, Гед постарався на совість. Він чаклував цілу ніч і день, працював упевнено і терпляче, не пропускаючи жодної дрібниці. Щоправда, його думки у цей час блукали далекими стежками царства темряви, де причаїлася невловима Тінь. Тож після того, як Гед наклав і закріпив закляття, то відчув страшенну втому. Він переночував у рибальській халупі, лежачи в гамаку, сплетеному з китової шкіри, — вранці від нього тхнуло в'яленою рибою.

На світанку Гед вирушив до бухти біля Північного мису, де старий тримав купленого хлопцем човна. Чаклун штовхнув суденце від берега, і відразу ж крізь щілини у днищі човен почав наповнюватися водою. М'яко та легко, мов кіт, Гед заплигнув у човен і почав за допомогою магічних чар і пари рук вирівнювати покручені дошки та дерев'яні цвяхи, як це колись, бувало, він робив разом із Печварі на Лоу-Торнінґу. Поступово на березі зібрався гурт острів'ян, які зоддалік мовчки спостерігали за його вправними рухами. Вряди-годи до них доносилося тихе бурмотіння мага. Зрештою, Гед зробив усе ретельно і надійно, терпляче припасовуючи кожну дощечку та затикаючи кожну щілинку. Наклавши закляття, Гед поставив замість щогли тисову палицю, яку йому подарував Оґіон. Відтак примоцував до неї дерев'яну рею завдовжки три лікті і напнув виткане з вітру та магічних слів квадратне вітрило — біле, наче сніг на вершині гори Ґонт. Жінки не зводили очей, пильнуючи за його зграбними рухами, і тільки заздрісно зітхали.

Ставши під щоглою, Гед надув чарівним леготом своє вітрило, і човен, легко ковзаючи по морському плесі, вийшов із бухти і взяв курс на Сторожові скелі.

Коли рибалки на березі побачили, як переродився старий дірявий човен, що тепер, немовби чайка, стрімко летів під білосніжним вітрилом, вони радісно закричали, засміялися і почали розмахувати руками, вигуками вітаючи Геда. Озирнувшись на мить, хлопець побачив, як приязно вони проводять його поглядами, з'юрмившись у тіні

велетенських Північних Скель, над якими спинаються, сягаючи хмар, засніжені вершини Ґонту.

Гед минув бухту і Сторожові скелі і вийшов у Ґонтійське море, спрямувавши човен на північний захід. Він сподівався пройти повз північні береги острова Оранеї, прямуючи тим самим шляхом, яким прилетів на Ґонт, прибравши подобу сокола. У Геда не було жодного плану, він просто плив назад. Адже, переслідуючи сокола, що день і ніч мчав наперекір усім вітрам, Тінь могла заблукати. І тепер марно намагалася віднайти сліди своєї жертви. Бо й до свого примарного світу вона вже не могла повернутися, не здолавши молодого чаклуна, котрий тепер відкрито плив їй назустріч.

Якщо вже Гедові судилося зустріти Тінь, то він волів, щоб це сталося серед морських просторів. Утім, хлопець достеменно не розумів, чому саме він так боїться зустрітися з Тінню, стоячи на твердій землі. Можливо, цей страх пояснювався усвідомленням того, що морські безодні хоча й породжують бурі та різних чудовиськ, проте не мають нічого спільного зі злом, що зароджується лише на землі. Там, у царстві Пітьми, де колись побував Гед, немає ні морів, ні швидкоплинних річок, ні дзвінких джерел. Смерть не знає води, вона уособлює пустелю. І хоча взимку море також могло бути небезпечним, проте зараз саме його мінливість і непостійність здавалися Гедові тією рятівною соломинкою, яка допоможе йому в смертельному двобої. Навіть якщо він зустріне Тінь тут, думав Гед, то зможе схопити її, і вагою власного тіла потягне потвору в безодню морських глибин, не випускаючи її зі смертельних обіймів. Звідти вона вже ніколи не підніметься нагору. І тоді ціною власного життя він покладе край злу, яке колись випустив у світ живих.

Гед продовжував пливти буремними хвилями, над якими похмуро клубочилися пошарпані хмари. Тепер він обходився без магії і цілком поклався на долю, спіймавши у вітрило свіжий північно-західний вітер. Утім, без магії було доволі важко тримати обраний курс серед розбурханого моря. Але хлопець на це не зважав, пильно вдивляючись у морську далечінь. Дружина рибалки дала йому на дорогу хлібину і

дзбанок води, тож, порівнявшись із Камеберською Скелею, єдиним островом між Ґонтом та Оранеєю, він пообідав, подумки подякувавши мовчазній ґонтійці, котра потурбувалася про нього. Усе далі на захід відпливав Гед від крихітного острівця. З неба мжичив дрібний дощик упереміш із мокрим снігом. Навколо не було ані суденця, ані птаха над безмежним морем. Скрізь панувала тиша — її порушували лише рипіння човна та сичання хвиль, що билися об борт. Нічого не змінювалося навколо, лише хвилі невтомно набігали одна на одну і хмари сунули кудись за обрій. Так само, як і тоді, коли він соколом летів, утікаючи з Оскіля. Але того разу він прямував на схід, а зараз тим самим шляхом повертався на захід...

На горизонті й досі було порожньо. Вкрай виснажений Гед намагався хоч щось розгледіти у цій холодній порожнечі.

— Ну ж бо, давай, потворо, — пробурмотів він, — нападай, чого ти чекаєш?

Відповіді не було, серед темного мороку нічого навіть не ворухнулося. Проте хлопець чітко усвідомлював, що потвора десь поряд і намагається навпомацки натрапити на його холодний слід. І тоді він, раптом втративши самовладання, закричав:

— Я тут! Я — Гед-Яструб, викликаю тебе на двобій!

Засичали хвилі. Рипнув човен і тихо забриніло пружне білосніжне вітрило. Летіли миттєвості. Гед чекав, спершись рукою на тисову щоглу човна і вдивляючись у крижану мряку, що з півночі повільно насувалася на море. Минуло ще декілька хвилин, і крізь пелену дощу Гед побачив, що понад морем до нього наближається Тінь.

Тепер, переслідуючи його серед овіяних шаленими вітрами морських просторів, вона відкинула подобу оскільського весляра Скіорха, не була ані перевертнем, ані страхітливим звіром, у личині якого вперше

зчепилася з Гедом на роукському пагорбі. Тінь нарешті вже мала певну форму й тілесну оболонку, які можна було побачити навіть удень. Невідступно переслідуючи Геда, тінь висотала з нього багато сили, живлячись нею і його страхом. Тож, можливо, що тепер саме завдяки цій силі Тінь з'явилась на поклик Геда серед білого дня, не чекаючи сутінків. Тепер потвора вельми нагадувала людину, але її постать, будучи за своєю сутністю породженням темряви, тіні не відкидала. Тьмяна бестія з драглистими обрисами скрадалася над морськими хвилями, прямуючи від островів Ґирлищ у напрямку Ґонту. Їй було нелегко долати хвилі та боротися зі шквальним вітром. Холодний дощ наскрізь пронизував її нестійку оболонку.

Викликавши Тінь серед білого дня, Гед отримав перевагу над нею: світло засліплювало потвору, і вона не помітила хлопця. Він першим побачив її. Але вони одразу впізнали одне одного.

Посеред безмежної пустелі зимового моря Гед побачив істоту, яка наводила на нього такий жах. Вітер відносив човна трохи убік від неї і Гед не міг її добре розгледіти. Але Тінь поступово наближалася до нього, хоча Гед і не міг сказати, рухалася вона чи ні. Нарешті потвора побачила його. Хлопець із невимовним жахом згадував крижаний дотик її імлистого тіла і нестерпний біль від невидимих зубів, а проте продовжував чекати, не рухаючись з місця. Відтак коротким закляттям викликав чарівний вітер і, дужим потоком напинаючи вітрила, погнав човен назустріч потворі, що тьмяно мріла над сірими хвилями.

Натомість Тінь раптом захвилювалася, немов од вітру, і, не зронивши й звуку, повернулася та кинулася навтьоки. Вона мчала на північ, долаючи спротив свіжого вітру. Гед не відставав од неї. Вітер і хвилі били йому в обличчя, та він на те не зважав: надимаючи вітрила чарівним вітром, хлопець продовжував переслідувати втікачку, немов мисливець, що нацькував хортів на оточеного вовка. Вітрило його човна аж дзвеніло від вітру — звичайна парусина вже би давно подерлася. Човен, переслідуючи Тінь, летів по морю, немов легке шумовиння, яке під час шквалу наздоганяє хвилі, що біжать попереду.

Несподівано Тінь, рухаючись широким півколом, стала дещо тьмянішою і прозорішою, ніж попервах. Тепер вона менше нагадувала людину, а радше скидалася на дим або темну хмару. За мить, підхоплена буревієм, вона помчала у бік Ґонту. Гед притьмом розвернув човна, який, стрибаючи, наче дельфін, рушив навздогін Тіні, що розпливалася просто перед очима. Дощ зі снігом періщив Гедові в спину, застилаючи шлях непроникною пеленою. За сотню кроків вже нічого не було видно. Шторм зробився сильнішим і Тінь загубилася вдалині. Але, незважаючи на те, що потвора летіла над морем, Гед упевнено йшов по її сліду, немов бачив відбитки кігтів на снігу. Човен стрімко розбивав хвилі, піна навсібіч розліталася з-під його днища.

Шалена гонитва тривала вже дуже довго. Нарешті почало смеркати. Гед знав, що за ці кілька годин вони залишили далеко позаду острів Ґонт і зараз перебували десь на півдні, біля островів Співі й Торхевена. Втім, хтозна, може, і їх вони вже проминули, опинившись у Відкритих широтах... Гед не міг цього визначити, та, зрештою, йому було байдуже. Він полював, він ішов по сліду, а попереду нього летів його страх.

І раптом Гед знову побачив Тінь. Вітер на морі вщухав, а дощ і шторм відступали перед ним густим туманом. Крізь непроникну імлу Гед помітив потвору, що зачаїлася праворуч від нього. Чаклун вимовив закляття, переклав румпель[6] і кинувся навздогін. Він плив майже наосліп, тому що туман дедалі густішав, мовби закипаючи в тому місці, де його сірі пасма спліталися із чарівним вітром. Морок огортав човен блідою, сірою запоною. Проте щойно Гед промовив перші слова закляття, яке розганяє туман, як знову побачив Тінь. Вона й досі трималася праворуч від човна. Її безликі непевні обриси все ще нагадували людську голову, яку перекроював і пронизував сірий туман. Гед повернув човен, намагаючись наздогнати знесиленого ворога. І в ту ж мить Тінь зникла, розчинившись у повітрі. А човен на повній швидкості налетів на мілину і розбився на друзки, вдарившись об підводну скелю. Гед мало не вилетів за борт, але встиг схопитися за чарівну щоглу-патерицю до того, як його накрила велетенська хвиля. Оскаженіле море заввиграшки підхопило невеликого човника і жбурнуло його на

прибережні скелі — так само робить людина, намагаючись розбити тверду, вкриту водоростями мушлю.

Міцною і справді чарівною виявилася палиця, подарована Оґіоном. Вона не зламалася і тримала Геда на поверхні води, наче суха колода. Не випускаючи патериці з рук, хлопець пірнув під воду, коли хвиля відкотилася назад від берега, а відтак опинився у морі, не розбившись об скелясте узбережжя. Солона морська вода заходила йому в очі та ніздрі, але він, однак, намагався чинити опір стихії, борючись із могутніми хвилями. За скелями виднілася піщана улоговина. Гед зауважив її, коли вчетверте злетів угору на гребені штормової хвилі. Що було сили допомагаючи собі чарівною патерицею, він прагнув дістатися берега. Та хвилі не давали Гедові взяти гору над ними, море кидало ним, як тріскою, намагаючись погасити тепло його тіла у своїх крижаних обіймах. Він так знесилів, що не міг уже рухати руками і не бачив перед собою ні берега, ні скель, ні рятівної піщаної смуги. Хлопця оточував тільки хаос води, який осліплював його, душив і тягнув на дно.

І коли Гед уже майже втратив надію на порятунок, із густого туману виникла величезна хвиля, яка легко підхопила його і щосили жбурнула на піщану обмілину. Гед лежав, міцно стискаючи в руці тисову патерицю. Хвилі вряди-годи ще докочувалися до нього, намагаючись затягнути у море, але дарма. Над берегом висів густий, наче молоко, туман. Трохи згодом засіялася снігова мжичка.

Минуло багато часу, поки Гед зміг поворушитися. Ледве дихаючи, він важко відповз по піску подалі від моря. Настала непроникна ніч. Хлопець щось прошепотів, і на кінці тисової патериці спалахнув чарівний вогник. Отак освітлюючи собі дорогу, Гед помалу повз на вершечок піщаної гори. Він був настільки виснажений, що ледве пересувався по мокрому, холодному піску. Раз чи два йому навіть примарилося, що він опинився потойбіч усього світу: ревіння моря вщухло, а пісок, по якому він повз, перетворився на попіл і тьмяно мерехтів під застиглими зорями царства пітьми. Але Гедові було ніколи дослухатися до своїх марень, — він продовжував повзти по мокрому

піску. І через деякий час знову почув і своє засапане дихання, і хиже завивання вітру, і крижані цівки дощу, що пронизував його до кісток.

Урешті-решт, невтомно рухаючись, Гед трохи зігрівся, а коли заповз між дюни, де вітер уже не мав такої сили, як на відкритій місцевості, то зміг навіть звестися на ноги. Він вимовив закляття, і сяйво на кінці патериці стало яскравішим. Чорна пітьма розсіялася, і хлопець, спираючись на палицю, спотикаючись і падаючи, рушив углиб острова. Через деякий час, піднявшись на вершину пагорба, Гед знову почув шепіт моря попереду і зрозумів, що дійшов до протилежного берега. Він потрапив не на острів, а на маленький клапоть пустельної суші, піщану обмілину посеред бурхливого океану, яку обминають люди і кораблі.

Гед був надто виснажений, щоби впадати у відчай, але з його грудей вирвалося щось схоже на ридання. Він зупинився і розгублено завмер, спершись на тисовий ціпок. Потім, повернувшись назад так, щоб вітер дув йому в спину, пішов ліворуч від дюни, шукаючи видолинок, у якому можна було би серед скуйовдженої морської трави знайти бодай хоч якийсь прихисток. Коли Гед підняв чарівний ціпок і огледівся навколо, то побачив ледь помітний відблиск на межі круга світла, яке випромінював чарівний вогник. То була мокра від дощу дерев'яна стіна маленької, вросло у землю халупи.

Хатина була настільки малою і неоковирною, що здавалося, ніби її збудувала дитина. Хлопець постукав ціпком об низенький одвірок. Ніхто йому не відчинив. Тоді він штовхнув двері і ввійшов усередину. Для цього йому довелося нахилити голову мало не до пояса. А про те, щоби випростатися на повен зріст, взагалі не могло бути й мови. У вогнищі жевріло вугілля, і в його тьмяному відблиску Гед розгледів чоловіка з довгим білим волоссям, котрий перелякано забився у темний куток. З-під купи лахміття на підлозі визирала ще одна людина, але було важко сказати, чоловік це чи жінка.

— Не бійтеся! Я не скривджу вас, — тихо сказав Гед.

Люди не озивалися. Гед позирав то на одного, то на другого мешканця халупи, а вони сторожко стежили за кожним його рухом, вирячивши від жаху очі. Коли Гед поклав свій ціпок на підлогу, істота, що ховалася під купою ганчір'я, раптом тихо заплакала. Гед скинув з себе мокрий важкий плащ, роздягнувся догола і сів біля вогнища.

— Дайте мені чимось накритися, — попросив він.

Гед сильно захрип, і ледве ворушив язиком. Від холоду в нього цокотіли зуби і дрижало все тіло. Але навіть якщо мешканці халупи й зрозуміли його, то нічого не відповіли. Він простягнув руку й дістав з купи ганчір'я якусь шматину, яка колись, можливо, була козячою шкурою, але тепер її вкривали масні плями і бруд. Істота під купою лахміття закричала від страху, але Гед не звернув на це уваги. Він насухо витерся і сказав:

— Ви хоч маєте дрова? Розпаліть-но вогонь, діду. Я випадково потрапив сюди, але не заподію вам ніякого лиха.

Старий не поворухнувся, не зводячи погляду з Геда.

— Ти мене розумієш? Знаєш ґардійську мову? — Гед подумав і знову запитав: — Може, ти говориш карґадською?

Почувши карґадську говірку, старий, немов лялька-маріонетка, гойднув головою. Але на цьому розмова й урвалася, бо Гед не знав карґадської мови. Зрештою, хлопець сам знайшов дрова, складені під стіною, розпалив вогонь, а тоді жестами попросив напитися, бо наковтавшись гіркої морської води, відчував нудотну спрагу. Старий уже привітніше вказав на величезну мушлю, в якій була вода, і підсунув до вогнища ще одну мушлю, наповнену смужками в'яленої риби. Гед, схрестивши ноги перед вогнищем, напився води та втамував голод. А коли сили потроху стали повертатися до нього, спробував дізнатися, де він опинився. Навіть чарівний вітер не зміг би закинути його аж на

карґадські землі. Либонь, цей острівець знаходився десь у Відкритих широтах, східніше від Ґонту, але західніше від Кареґо-Ат. Здавалося неймовірним, що на такому всіма забутому піщаному рифі могли жити люди. Втім, хтозна, можливо, їхній корабель розбився біля цих пустельних берегів. Та зараз він був надто втомлений, щоби думати про це.

Тим часом Гед просушив над вогнем свій плащ. Спочатку висохло сріблясте хутро пелаві, а щойно нагрілася тканина, хлопець загорнувся у плащ і вмостився просто на землі біля вогнища.

— Лягайте спати, люди добрі, — сказав Гед своїм мовчазним господарям і, поклавши голову на піщану долівку, заснув.

Три доби провів молодий чаклун на безіменному острові. Коли він прокинувся першого ранку, то відчув біль у всьому тілі, його лихоманило, а м'язи судомило від утоми. Весь день і цілу ніч Гед пролежав біля вогнища, немов колода, прибита до берега. Наступного ранку він ще відчував неприємну млість у м'язах. Однак уже зрозумів, що незабаром одужає. Гед одягнув зашкарублий від морської солі одяг, бо випрати його було ніде, і вийшов надвір, щоби з'ясувати, куди саме його заманила підступна Тінь.

То була скеляста мілина, занесена піском, яка мала майже милю завширшки і, може, трохи більше, ніж милю, завдовжки. Зусібіч острівець оточували мілини та рифи. Тут не росло жодного дерева чи кущика, не було ніякої рослинності, крім притолоченої вітром трави-морячки. А в хатині між дюнами, серед безмежної пустелі моря, жили старий зі старою, забуті цілим світом. Їхня неоковирна оселя була зліплена з прибитих морем гілок і дощок. Воду, яка була дещо солонуватою на смак, старі брали із кринички, викопаної за халупою. Їли вони рибу і молюсків, збирали на березі морські водорості. В хаті були голки та рибальські гачки з кості, волосінь із висушених риб'ячих жил і палички для добування вогню. А пошарпані шкури насправді були не козячими, як спочатку подумав Гед, а тюленячими. Адже саме на таких

маленьких острівцях тюлені влаштовують свої лежбища, де підростає їхній молодняк. Мабуть, крім тюленів, на острів не запливав більше ніхто. Старі злякалися Геда не тому, що подумали, ніби він дух чи чаклун, а саме тому, що він був людиною. Вони вже давно забули, що в світі живуть інші люди.

Нездоланний жах пойняв старого, щойно Гед з'явився у хатині. І цей страх ні на мить не покидав його. Коли йому здавалося, що Гед підійшов до нього надто близько, він, шкутильгаючи, тікав геть і насторожено зиркав на хлопця, ховаючи погляд під кошлатою та брудною чуприною. Попервах варто було Геду поворухнутись, як стара, завиваючи, ховалась у купу лахміття. Але згодом, коли молодий чаклун поринав у дрімотну лихоманку, то крізь неспокійний сон не раз зауважував на собі її пильний і спостережливий погляд. Через деякий час жінка вже приносила йому воду. Коли Гед вставав, щоб напитися, вона лякалась і кидала мушлю на підлогу, розхлюпуючи воду, а тоді заходилася голосити, витираючи сльози довгим сивим волоссям.

Тепер вона спостерігала за тим, як Гед майстрував щось із уламків старого човна і прибитих морем дощок, застосовуючи свій хист човняра і промовляючи магічні закляття. Він допомагав собі кам'яним веслом, яке взяв у діда. Однак для ремонту старого човна чи для побудови нового бракувало дощок, тому магія і чари стали йому у великій пригоді. І все ж стара спостерігала не стільки за Гедовою роботою, скільки за ним самим, і вираз жаху не сходив з її обличчя. Але трохи згодом вона подалася до скель і невдовзі повернулася з гостинцем — пригорщею мідій. Гед вдячно прийняв її дарунок і з'їв молюсків сирими і вологими від морської води. Старенька, зрештою, посміливішала. Вона пішла до хатини і повернулася назад, тримаючи у руках замотаний у ганчірку пакунок. Сором'язливо, не зводячи погляду з Геда, вона розгорнула і показала йому те, що знаходилось у згортку.

То була маленька дитяча сукня із шовкової парчі, обшита перлинами, поплямлена морською сіллю і пожовкла від часу. Виріз

оздоблював візерунок із перлин, який Гед відразу впізнав, — подвійна стріла Богобратів Карґадської імперії, увінчана царською короною.

Стара жінка зі зморшкуватим, брудним обличчям, вбрана у мішкуватий одяг із тюленячої шкури, показувала пальцем на себе, а потім на дитячу сукенку, посміхаючись лагідною, щирою посмішкою маленької дівчинки. Із потаємної кишеньки під подолом сукні вона витягнула невеличкий предмет, простягнувши його Гедові. То був шматочок темного металу — можливо, уламок браслета чи половина каблучки. Гед подивився на цей уламок прикраси, але бабуся показала жестами, щоб він узяв його собі, і наполягала доти, доки він не сховав дивний подарунок у кишеню. Тоді вона задоволено кивнула головою і посміхнулася. Потім знову дбайливо загорнула сукенку в заяложену ганчірку і почвалала до хатини, щоби сховати свою реліквію.

Гедове серце наповнилося жалем. Він здогадувався, що ці двоє могли бути нащадками якогось царського роду Карґадської імперії. Можливо, тиран-імператор, не наважуючись пролити царську кров, вислав їх на пустельний острів, далеко від Kapero-Ат, де вони мали або вижити, або померти. Один із них тоді був десятирічним хлопчиком, а друга — сміливою маленькою принцесою у шовковій сукенці, обшитій перлами. І вони жили тут, на скелі посеред океану, жили самі-одні, може, років сорок, чи й п'ятдесят — принц і принцеса країни Самотності.

Гед не знав напевне, чи його здогад має ґрунт під собою. Він дізнався про це набагато пізніше, коли пошуки каблучки Ерет-Акбе привели його у Карґад, до священних Гробниць Атуану.

Третя ніч принесла Гедові полегшення. Настав тихий, блідий світанок. Починався день зимового Сонцестояння, найкоротший день року. Невеличкий човен, зроблений зі шматків дерева та скріплений магією, був готовий до відплиття. Гед намагався сказати старим, що може відвезти їх туди, де живуть люди, — наприклад, до Ґонту, Співі чи Кареґо-Ату. Звісно, якщо вони цього забажають, адже море біля Карґадських островів досить небезпечне. Та старі не захотіли покидати

свій пустельний відлюдний острів. Жінка, здавалося, не розуміла того, що Гед намагався їй пояснити жестами й тихими словами, а чоловік зрозумів, але відмовився. Адже всі його спогади про минуле та про інших людей були страхітливим дитячим сном, наповненим кров'ю, криками та воїнами-велетнями. Усе це Гед прочитав на його обличчі, коли він заперечливо похитав головою у відповідь.

Отже, на третій день Гед набрав у бурдюк із тюленячої шкіри прісної води і налаштувався в дорогу. Щоби віддячити старим за хліб та сіль, хлопець наклав чари на їхнє джерело із солонуватою водою. І враз серед пісків задзюркотіла прозора та смачна вода, немов текла вона із високих гір Ґонту. Те джерело й досі служить людям. Завдяки йому острівець навіть нанесли на карту — моряки називають його островом Джерельної води. Та вже давно немає тут ветхої хатини, а шторми позмивали всі сліди присутності двох істот, котрі провели тут своє життя і померли на самоті.

Старі сховалися в хатині і не виходили звідти, ніби боялися побачити, як Гед відпливає від піщаного берега у безмежне море. Північний вітер наповнював чарівне вітрило і човен стрімко помчав морем на південь.

Тепер погоня видавалася Гедові доволі химерною справою, адже він чудово розумів, що полює за невідомою істотою, не маючи жодного уявлення про те, в якому куточку Земномор'я її слід шукати. Йому доводилося сподіватися лише на власні відчуття і на щасливу долю. Адже він нічого не знав про Тінь (зрештою, як і вона про нього). А втім, зараз Гед усвідомлював головне: тепер він мисливець, а не здобич. Заманивши його на скелі, Тінь могла заволодіти ним тоді, коли він напівживий лежав на березі і блукав у темряві по дюнах, але вона не скористалася своєю перевагою. Тінь хоча й заманила його у пастку, але відразу втекла, не наважившись зустрітись із ним віч-на-віч. Усе це підтверджувало слушність Оґіонових слів — потвора не зможе застосувати його силу, доки Гед переслідує її. Отже, він мусить іти за нею услід, не зупиняючись ані на мить, хоча потвора, либонь, вже давно

втекла із поверхні безмежних морів. Тож тепер чаклун міг покладатися лише на попутний вітер і на свої непевні здогади та передчуття, які, зрештою, неодмінно підкажуть йому, куди належить прямувати...

У вечірніх сутінках вдалині, ліворуч по курсу, Гед невиразно побачив широку смугу суші — либонь, то був острів Кареґо-Ат, що знаходився на перехресті найжвавіших морських шляхів карґів, білошкірого варварського народу. Гед пильно вдивлявся у море, щоби завчасу помітити будь-яке велике карґадське судно і приготуватися до зустрічі з ним. У його голові майнула дитяча згадка про той багряний ранковий туман, що стелився над рідним селом, він згадав карґадських воїнів у обладунках, палаючий будинок і запах диму. Коли ці давні спогади потривожили серце, Гед несподівано зрозумів, що Тінь навмисно заманила його сюди, закинувши човен у володіння немилосердних карґів з надією на те, що ці варвари уб'ють чужинського чаклуна.

Гед плив на південний схід, і острів зник із поля зору ще до того, як настала ніч. Хлопець голосно заспівав "Зимову пісню", а потім інші наспіви з "Подвигів юного короля". Адже цих пісень завжди співалося на святі Сонцестояння. Голос Геда лунав гучно, але його відлуння майже одразу гасло у неосяжній тиші моря. Невдовзі настала ніч і небо засіялося зимовими зорями.

Цієї найдовшої у році ночі він не спав, а спостерігав, як сходять зорі, пливуть над його головою і розчиняються у далеких чорних водах. А тимчасом невгамовний зимовий вітер ніс його човник на південь по невидимих хвилях. Інколи Гед дозволяв собі на мить задрімати, однак відразу ж прокидався. Адже його суденце було дуже ненадійним — за допомогою магії Гед зліпив його зі старих дощок та корабельних уламків. І якщо постійно не підтримувати формотворчих заклять, то човен невдовзі розсиплеться на друзки. Та й вітрило, зіткане з повітря і чарів, не довго би витримало такий потужний вітер, якби Гед заснув. Воно б умить перетворилося на подих вітру. Чаклуючи над своїм човником, Гед застосовував могутню магію, та коли предмет, на який накладають закляття, є дуже ненадійним, то чари потрібно постійно

поновлювати. Тому спати було ніколи, і хлопець був напоготові протягом цілої ночі. Звичайно, якби Гед обернувся соколом чи дельфіном, йому було б набагато легше, але Оґіон попереджав його про небезпеку перетворень. А Гед уже знав ціну Оґіоновим порадам. Отож він продовжував плисти на південь під зоряним зимовим небом.

А невдовзі після того, як зійшло сонце, він побачив перед собою землю. Однак човен тепер ледве рухався, бо з початком дня на морі настав повний штиль. Гед наповнив вітрило легеньким чарівним вітром і погнав човен до берега. Коли хлопець побачив перед собою землю, його серце знову наповнилося тим самим страхом, від якого німіло тіло і який колись змушував його втікати світ за очі. Але зараз він уперто рушив назустріч своєму страху, немов мисливець, що вистежує здобич за запахом, розуміючи, що хижак будь-якої миті може напасти на нього зі своєї засідки. Гед відчував, що Тінь десь поряд.

То була досить дивна земля. Те, що здалеку видавалося непорушною стіною стрімчастих гір, насправді виявилося кількома довгими згористими скелями, між якими звивалися вузькі неглибокі протоки. Колись на Роуку, у Вежі Майстра-Істинномовця, Гед простудіював немало карт і лоцій, але всі вони давали уявлення лише про розташування остовів Архіпелагу та внутрішніх морів. А зараз він опинився у відкритих Східних широтах, а тому навіть не здогадувався і не знав, що то за острів розкинувся перед ним, що ховалося за прибережними скелями і що чигає на нього в тутешніх лісових нетрях. Усвідомлюючи все це, Гед скерував човен просто до берега.

Над островом височіли темні, увінчані лісами гори. Стрімкі урвища нависали над човником, а сам Гед за якусь мить змок до нитки — розбурхані хвилі, що билися об скелясті береги, вибухали міріадами бризок. Чарівний вітер, напинаючи вітрило, спрямував його човник між двома високими мисами у вузьку протоку, що вела углиб острова. Море, затиснуте з двох боків у цьому, створеному природою, каналі, ніколи не знало спокою і билось об скелясті береги. Стрімчасті кам'яні крутосхили

спускалися просто у темну морську воду, на поверхні якої холодними тінями відбивались їхні вершини. Тут було безвітряно і дуже тихо.

Тінь змогла заманити Геда на оскільські торфовища, тепер зуміла підступом спровадити його човен на мілину біля безлюдного острівця. Можливо, й тепер вона чигає на нього? Хтозна, яку пастку вона приготувала цього разу... Гед не мав про це й гадки. Почувався виснаженим від постійного страху, а відтак і не вагався, розуміючи, що потрібно йти вперед і продовжувати полювання, невідступно переслідуючи зло. Він плив дуже обережно, пильно стежачи за протокою, обабіч якої височіли стрімкі скелі. Світло зимового дня залишилося десь позаду. Тут панувала напівтемрява, а відкрите море біля входу до протоки тепер здавалося далекими, яскраво освітленими воротами. Похмурі замшілі скелі нависали вже над самою головою Геда, а протока дедалі вужчала. Човен опинився посеред міжгір'я, кам'яні схили якого були подірявлені печерами, а вкриті рінню пагорби поросли миршавими деревцями, коріння яких наполовину повилазило назовні. Все наче завмерло у цьому тихому, похмурому місці. Біля величезної кам'яної скелі брижилася у вузенькому, немов струмок, жолобі темна морська вода. Тут протока заходила у глухий кут, і серед цього каміння, гнилих дерев та коріння, що звисало просто зі згористих скель, човен виглядав принаймні недоладно. То була пастка, темна пастка у череві кам'яної гори. Далі дороги не було...

Гед за допомогою чарів обережно розвернув човен, допомагаючи собі веслом, щоби не наштовхнутися на підводне каміння і не заплутатися у корінні дерев. Він уже приготувався викликати чарівний вітер, щоби повернутися до моря, як раптом слова закляття застигли у нього на вустах, а серце завмерло в грудях. Гед озирнувся. У човні, у нього за спиною, стояла Тінь.

Якби Гед хоч на мить забарився, то його б уже не було серед живих. Та він був напоготові і встиг упіймати потвору, що в'юном звивалася у його дужих обіймах. Тепер він не міг уже покладатися на магію, а лише на силу власного тіла, його жагу до життя, яка протистояла небуттю. Не

сказавши й слова, Гед просто кинувся на ворога. Човен захитався й занурився під воду. Нестерпний біль обпік юнакові руки і не вщухав, наповнюючи груди крижаним холодом. Гедові на мить здалося, що він осліп, — хлопець не бачив того, що тримав у руках, це була тільки пітьма, морок, порожнеча...

Гед спіткнувся і заточився вперед. Щоби не впасти, вхопився за щоглу. Несподівано яскравий спалах світла повернув йому зір. Він знову побачив Тінь, яка, вирвавшись від нього, зібгалася в клубок завмерла у повітрі. Потім раптом розгорнулася широкою, як вітрило, стьожкою. І за мить закрутилася над головою чорними клубами диму, пошматованими вітром. А відтак, стелячись над водою, полинула просто до осяяного яскравим світлом виходу з кам'яного мішка.

Гед опустився навколішки. Його утле суденце захиталося, ледве втримавши рівновагу на неспокійних хвилях. Упавши на дно човна, хлопець заціпенів, судомно хапаючи пересохлими губами повітря. І лише холодна вода, що почала просочуватись крізь щілини у днищі човна, привела його до тями. Він звівся на ноги, спираючись на щоглу, і, зосередившись, поновив утримуючі чари. Хлопець дуже змерз і втомився. Біль пронизував руки і плечі, йому дуже кортіло лягти тут, у темному місці, де вода цілується з камінням стрімкого підніжжя гори. Лягти і надовго заснути, дослухаючись до тихого шемрання.

Він не знав, чи виникло те бажання під впливом чар, насланих Тінню, а чи воно було наслідком безсонних ночей, голоду та фізичного виснаження. Проте Гед вирішив боротися до кінця. Він примусив себе наповнити вітрило чарівним вітром і спрямував човен у відкрите море, залишаючи позаду протоку, в яку його заманив підступний ворог.

Страх перед потворою розвіявся. Але це не принесло Гедові радості. Переслідування скінчилося. Тепер юнак не був ні мисливцем, ні здобиччю. Він утретє зустрівся з Тінню віч-на-віч. І хоча й зумів схопити її голими руками, та не зміг утримати. Тож тепер між ними утворився міцний зв'язок, який нічим не можна розірвати. Відтак йому вже не

потрібно переслідувати й ловити потвору. Вони зв'язані між собою довічними узами і не можуть існувати нарізно. Їхня зустріч неминуча, і вона відбудеться там і тоді, де призначено долею.

А до того часу в цілому світі не знайдеться такого місця, де б Гедові було затишно. Він не матиме спокою ні вночі, ні вдень, ні на землі, ні на морі. Тепер він знав, і важка то була істина, що йому не треба виправляти давні помилки, а належить завершити почате.

Коли він виплив із темного міжгір'я, перед ним розкинулося море, осяяне промінням вранішнього сонця. З півночі дув легенький вітерець. Гед напився води зі шкіряного бурдюка і спрямував човен уздовж берега до західного мису. Незабаром він вийшов до широкої протоки, за якою виднівся ще один острів, розташований на відстані кількох миль. І тут він упізнав це місце, пригадавши карти Східних широт. То були два відлюдних острови, відомі, як Західне і Східне Ручища. Вони тягнули свої спотворені скелями пальці до Карґадських земель. Гед проплив між островами і продовжив свою путь. А коли у другій половині дня небо затьмарили темні штормові хмари, він пристав до берега у південній частині західного острова. Неподалік Гед побачив невеличке поселення біля гирла річки, що впадала у море. Гедові було геть байдуже, як його зустрінуть. Він мріяв тільки про те, щоби напитися води, зігрітися біля вогню і виспатися.

Мешканці селища виявилися боязкими та сором'язливими людьми — один лише вигляд чарівної патериці наводив на них священний жах. І хоча його шкіра була темнішою від їхньої, вони віддали Гедові належне, захоплюючись мужністю чужинця, котрий самотужки здолав бурхливе зимове море. Острів'яни напоїли і нагодували чаклуна. Їхня гостинність і м'яка говірка (вони, як і Гед, розмовляли ґардійською мовою) сердечним теплом зігрівали його душу. Крім того, на острові Гед нарешті зміг скупатися у гарячій воді, змивши зі свого тіла морську сіль. А потім для нього постелили м'яку постіль, і знесилений юнак поринув у глибокий сон.

ОСТРІВ ІФІШ

У селищі на острові Західне Ручище Гед провів три дні. Трохи відпочивши, він узявся лагодити човен, яким розжився в одного з тутешніх жителів. Суденце було таки нівроку — просмолене, міцне, з високою щоглою та справжнім вітрилом. Тепер можна було спокійно плисти, вкладаючись спати просто серед моря. Як і більшість човнів у цих краях, Гедів був обшитий дошками, щільно припасованими одна до одної, — завдяки цьому судно могло витримати не один шторм. Човен було зроблено на совість, але все одно Гед промовив кілька заклять, щоб убезпечити його у далекій дорозі. У човні могли поміститися принаймні троє людей, і старий, якому належало суденце, казав, що колись вони разом з братами виходили в море навіть у негоду.

На відміну від хитрого ґонтійського рибалки, дідок з поваги до чаклуна ладен був віддати човен задарма. Та Гед щедро віддячив старому, зціливши його очі від більма, яке загрожувало сліпотою.

Втішений острів'янин на прощання сказав:

— Ми називали наш човник "Струмінчиком", а ти назви його "Світозором" і намалюй очі на борту. Тоді мої зіркі очі будуть дивитися з цього незрячого дерева і берегти тебе від скель та рифів. Бо я вже майже забув, скільки світла є у цьому світі, а ти мені його повернув!

Коли до Геда повернулася сила, він охоче узявся допомагати тутешній громаді у її повсякденних справах. У селищі жили такі самі прості люди, як і його односельці з Північної Долини. Гед почувався серед них, як удома. Він добре розумів гризоти і біди цих нужденних людей. Тож без зайвого галасу зцілював хворих і калік, заворожував від моровиці, накладав чари на отари овець і кіз, щоби ті завжди були ситими та плодючими. Старовинною руною "Симн" він заворожував веретена, прядки, весла, бронзові та кам'яні знаряддя, які йому

приносили селяни. А руну "Пірр" Гед накреслював на дахах будинків, захищаючи їхніх мешканців від пожежі, буревію та безумства.

"Світозор" був готовий до походу, його вдосталь завантажили водою та сушеною рибою. Проте Гед залишився у селищі ще на один день, щоби вивчити з тутешньою молоддю балади про подвиги Мореда та Хавнорську битву. Кораблі з Архіпелагу надто рідко приставали до берегів Західного Ручища, тому пісні, які були складені кількасот літ тому, були для острів'ян новими, і вони бажали їх почути, дізнатися про долі героїв тих урочистих балад.

Якби Геда не гнала вперед невідома сила, він би залюбки залишився серед цих людей на тиждень чи й на місяць. Але у молодого чаклуна не було вибору — наступного ранку він підняв вітрило і взяв курс на південь, у Закрайні широти, бо саме туди дременула Тінь. Гед уже не потребував магії, щоби знайти її. Він знав, що тепер його нерозривно з'єднує з Тінню тонесенька струна, і байдуже, скільки миль, морів і земель їх розділяє! Тож хлопець упевнено плив уперед, довіряючи вітру, який гнав його на південь.

Так він плив цілу добу, а вранці наступного дня пристав до острова Веміш. Люди в порту з осторогою позирали на Геда, а невдовзі серед натовпу з'явився й місцевий чаклун. Він зміряв Геда важким поглядом, тоді вклонився й улесливо промовив:

— Пане Великий Маг! Пробачте мені мою нерозважливість і зробіть нам ласку, прийнявши все, що може знадобитися в дорозі, — їжу, воду, парусину, линви. Моя донька принесе вам до човна смажених курей. Звичайно, ви можете покинути наш острів, коли забажаєте, але зважте на те, що наші люди налякані. Позавчора дехто з них бачив незнайомця, який з півночі на південь переходив наш тихий острів. Але ніхто не бачив ані корабля, на якому він прибув сюди, ані судна, на якому відплив. До того ж той чоловік не відкидав тіні, а ще очевидці стверджують, що він був схожим на вас.

Почувши це, Гед ґречно вклонився чаклунові, повернувся на пристань і негайно залишив Веміш. Він не хотів лякати острів'ян і наживати собі ворога в особі тутешнього чаклуна. Мудріше було ще раз переночувати у морі, а заодно й обміркувати почуту від чаклуна новину, адже вона наводила на неабиякі роздуми.

День скінчився, а ніч минула під холодним дощем, який шепотів над морськими просторами аж до світанку. Дощ тривав до полудня, а північний вітер продовжував гнати човен уперед. Туман розвіявся, час від часу з-за хмар визирало сонце. Пополудні просто перед собою Гед побачив низькі блакитні пагорби величезного острова, над яким світило бліде зимове сонце. Дим із комінів стелився понад сірими дахами невеличкого міста, що розкинулося між горбами. Після безмежного, одноманітного моря то був доволі приємний краєвид.

Услід за рибальськими човнами Гед зайшов у гавань і пришвартувався до причалу. Піднявшись осяяними вечірнім сонцем вулицями, він навідався до таверни під назвою "Харекі", де добрий ель та смажена на вогнищі баранина зігріли йому тіло і душу. Тут було ще кілька подорожан, купців зі Східних широт. Але здебільшого у таверні розважалися міщани, котрі прийшли сюди посидіти за кухлем елю й обмінятися новинами. На відміну від боязких і неотесаних рибалок із Західного Ручища, тутешні мешканці були веселими і говіркими. Звичайно, вони відразу впізнали у Гедові чаклуна, та не обмовились про це жодним словом, хіба що шинкар, ніби між іншим, сказав (а він таки любив побалакати), що їхньому місту, Ісмаї, дуже поталанило, адже тут мешкає справжній маг, котрий здобув освіту в Роукській школі й отримав чарівну патерицю від самого Архімага. І хоч його наразі немає в місті, однак він живе саме тут, у родинному будинку. Отож, з усього сказаного виходило, що ще один майстер Високої Магії тут нікому не потрібен...

— Як то кажуть: "Дві чарівні патериці в одному місті неодмінно мають зустрітись!" Еге ж, добродію? — люб'язно усміхаючись, закінчив шинкар.

Отаким нехитрим робом він тактовно натякав Гедові на те, що мандрівному чаклунові, котрий живе з власної магії, в Ісмаї робити нічого. "Отакої!" — подумав Гед. Спочатку його ввічливо спровадили з Веміша, а тепер ще делікатніше виганяють з Ісмая! Що сталося зі знаменитою гостинністю, якою так славляться мешканці Східних широт? Адже Гед був на острові Іфіш, тут народився його друг Ветч. Однак, судячи з усього, тутешні мешканці не надто церемоняться з чужинцями...

І все ж Гед зауважив, що обличчя у людей тут справді були добрими. І раптом зрозумів, що від них його відділяє страшна прірва — її уособлювала ота потвора з пітьми, довічне прокляття, що затьмарює його душу. Він відчував себе крижаним вітром, що знадвору ввірвався в зігріту родинним вогнищем кімнату, чи зловісним чорним птахом, якого буря принесла із заморських країв. І що швидше він піде звідси геть разом зі своєю лихою долею, то краще буде для цих людей.

— Я недовго у вас гостюватиму, — сказав він шинкареві. — За день або два я виходжу в море...

Він сказав це байдужим голосом. Хазяїн таверни, поглянувши на тисову патерицю в кутку, вирішив промовчати і так щедро наповнив Гедову чашу бурштиновим елем, що аж піна полилася через вінця.

Гед розумів, що йому слід пробути в Ісмаї лише одну ніч. Ні тут, ні деінде йому не були раді. Він мусив скоритися долі. Але, нестерпно втомившись від холодної порожнечі моря, від безмежної тиші, яку не порушував жоден звук, Гед вирішив заночувати в Ісмаї, а вже вранці покинути місто. Спав він довго і прокинувся доволі пізно. За вікном падав легкий сніжок. Подавшись у місто, Гед безцільно бродив вуличками та провулками, спостерігаючи за людьми, що займалися своїми справами. Він дивився, як діти у хутряних кожушках штурмують снігові фортеці та ліплять снігових баб; дослухався до теревенів, що долинали з відчинених дверей крамниць; милувався роботою коваля, котрий махав важенним молотком, куючи бронзовий щит. Крізь вікна, в

яких відбивалося червоно-золоте сонце, він бачив жінок, котрі працювали за ткацьким верстатом, вряди-годи кидаючи усміхнений погляд на дитину або чоловіка, що сиділи поруч. Але все це було таким далеким для нього, немовби з чужого світу, де люди живуть своїми радощами, а він приречений на самотність і печаль. А проте зараз Гед не міг дозволити, щоби смуток і безнадія заволоділи його єством.

Настала ніч, а чаклун продовжував блукати вулицями, не маючи бажання повертатися до таверни. Несподівано він почув жваву розмову чоловіка і дівчини, що пройшли повз нього бруківкою міської площі. Гед озирнувся, бо впізнав цей голос. У сутінках, які де-не-де кидалися врозтіч від тьмяного світла газових ліхтарів, він наздогнав цих людей. Дівчина відсахнулась, а чоловік поглянув на нього і підняв чарівну патерицю, щоби відвернути можливу загрозу. Це було вже занадто! Голос Геда тремтів, коли він ображено промовив:

— Я гадав, що ти впізнаєш мене, Ветче.

Та все ж Ветч якусь мить вагався.

— Так, я впізнав тебе, — сказав він зрештою, опускаючи патерицю, і обійняв його за плечі. — Я справді тебе знаю! Ласкаво прошу, друже мій, ласкаво прошу! Як кепсько я тебе привітав — неначе примару, що виринула з-за рогу. А я ж чекав на тебе, я давно виглядав тебе...

— То це ти той славетний чаклун, яким не нахваляться в Ісмаї? Я думав...

— Звичайно, я тутешній чаклун. Але послухай, я розкажу тобі, чому не впізнав тебе, друже. Можливо, я надто завзято розшукував тебе. Три дні тому... А ти не був три дні тому на Іфіші?

— Я приплив сюди вчора.

— Три дні тому на вулиці сусіднього села Куора я бачив тебе. Тобто я був свідком твоєї появи... Або появи твоєї подоби... А, може, просто бачив чоловіка, схожого на тебе. Він з'явився переді мною, виходячи з міста. Але коли побачив мене, відразу ж зник за рогом. Я покликав його, та не почув відповіді, я пішов за ним, але він кудись зник. Жодного сліду! Тільки земля край дороги вкрилася памороззю. Мене це дуже здивувало... І тепер, коли я знову зустрів тебе, то спершу подумав, що то примара. Вибач, Геде...

Ветч тихо, щоби не почула дівчина, промовив істинне ім'я друга.

Гед і собі тихо назвав істинне ім'я Ветча:

— Пусте, Естаріоле. Я також радий тебе бачити...

Можливо, у його відповіді Ветч відчув щось більше, ніж звичайну радість. Ще тримаючи Геда в обіймах, він заговорив до нього Істинною Мовою:

— Ти вийшов із пітьми, але знову потрапив у біду, Геде. Але так чи інак, — ти для мене завжди радість.

А тоді ґардійською мовою з кумедним акцентом, характерним для жителів Східних широт, додав:

— Ходімо, ходімо з нами додому! Вже пізно і час сховатися під дах! До речі, познайомся: це моя сестра, наймолодша і найгарніша, але ти й сам це бачиш. Щоправда, вона ще не дуже мудра, але менше з тим! Звати її Тростинка. Тростинко, а це Яструб, мій найкращий друг!

— О, Великий Маг, — привітала його дівчина і ввічливо вклонилася на знак поваги, затуливши очі руками, як це зазвичай заведено серед жінок у Східних широтах. Втім, від Геда не сховався її зацікавлений погляд. Дівчині було приблизно років чотирнадцять, вона була

смаглявою, як і брат, і тендітною та стрункою. На рукаві її накидки сторожко блимав очима справжній дракон, щоправда, ще дуже маленький, завбільшки з долоню.

Вони пішли разом по темній вулиці. Через деякий час Гед зауважив:

— У нас на Ґонті вважають, що ґонтійки — найхоробріші жінки у світі, але я ще ніколи не бачив дівчини, яка б замість браслета носила дракона.

Тростинку це розсмішило і вона відповіла йому просто:

— Це ж тільки харекі! Невже у вас на Ґонті не водяться харекі?

— Ні, не водяться, та й драконів у нас теж немає. То що, ця істота — не справжній дракон?

— Та ні! Цей малюк живе у дубовому листі і живиться осами, хробаками та яйцями горобців. Брат часто розповідав мені про звірка, з яким ви не розлучалися. Отек, здається? А що, він і досі з вами?

— Ні, тепер уже ні...

Ветч озирнувся, ніби хотів про щось запитати у Геда. Та, либонь, вирішив залишити питання на потім. Згодом вони усамітнилися біля коминка в будинку Ветча.

Хоча Ветч і був поважним чаклуном острова Іфіш, він жив разом із молодшим братом і сестрою у маленькому містечку Ісмай, в якому й народився. Його батько був заможним купцем і залишив дітям просторий міцний будинок, наповнений розкішним домашнім начинням — тонким мереживом, керамікою, бронзовим і мідним посудом. Усе це стояло на різьблених поличках, а ще більше зберігалося в скринях. В одному кутку просторої вітальні стояла таонійська арфа, в іншому —

ткацький верстат Тростинки з високою рамою, інкрустованою слоновою кісткою. Незважаючи на скромність і простоту, якими завше вирізнявся Ветч, у рідному Ісмаї він був могутнім магом і власником багатого маєтку. У будинку також жила родина старих слуг, які доглядали за порядком у домі, а ще —молодший брат Ветча, вельми жвавий хлопчина, і Тростинка, швидка та мовчазна, наче рибка. Вона приготувала друзям вечерю і сама поїла з ними, слухаючи їхню розмову, а згодом нечутно вийшла до своєї кімнати. У будинку було затишно і спокійно. Від його міцних стін наче віяло теплом і миром. Гед, скинувши поглядом осяяну вогнищем кімнату, промовив:

— Саме так і повинна жити людина.

— Так живе лише частина людей, — озвався Ветч. — У кожного — своє життя... А зараз розкажи мені, друже, що з тобою сталось і що ти пережив за ті два роки, відколи ми востаннє бачились. І ще скажи, куди і чому ти так поспішаєш, адже я бачу, що надовго ти у нас не залишишся...

Гед розповів йому про свої поневіряння, нічого не приховуючи. Вислухавши його історію, Ветч деякий час сидів у мовчазній задумі, а тоді твердо промовив:

— Я піду з тобою, Геде.

— Ні.

— Але я мушу піти з тобою!

— Ні, Естаріоле. Це не твій справунок і не на тебе впало прокляття. Я сам випустив зло на волю, тож мушу сам загнати його назад. Я не хочу, щоб через мене постраждав хтось інший, а найменше хотів би, щоби то був ти. Адже саме ти намагався утримати мене від лихого вчинку, Естаріоле...

— Гордість завжди володіла твоїм розумом, — сказав Ветч, посміхаючись, ніби вони розмовляли про якісь дрібниці. — А тепер подумай: звичайно, це полювання — твоя справа, але якщо воно скінчиться невдало? Чи не потрібен тобі гонець, котрий принесе звістку про твою поразку на Архіпелаг? Адже тоді Тінь отримає страхітливу силу. А якщо ти переможеш потвору, то хіба не буде доречним, щоби хтось розповів про твій подвиг на всіх островах Земномор'я, оспівав його у героїчних баладах? Я, звісно, знаю, що це не моє діло, але я мушу піти з тобою.

Ветч добре сказав і Гед не міг відмовити другові, але він все ж зауважив:

— Мені не можна було лишатись у цьому місті ще на один день. Я знав це, однак залишився...

— Чаклуни не зустрічаються випадково, хлопче, — сказав Ветч. — Зрештою, як ти сам сказав, я був із тобою на початку твого шляху. Тож, можливо, я маю дійти з тобою до кінця, — він підкинув у вогонь кілька сухих полін, і якийсь час вони сиділи мовчки, спостерігаючи за полум'ям.

— Є одна людина, про яку я нічого не чув ще з тієї ночі на Роукському пагорбі... Та я й не хотів розпитувати про нього у школі! Я маю на увазі Бурштина...

— Він так і не отримав чарівної патериці. Влітку Бурштин покинув Школу і подався на острів Оу, де став придворним чаклуном. Це все, що я про нього знаю.

Друзі знову помовчали, дивлячись на вогонь і насолоджуючись теплом. Вони тримали ноги просто біля вогнища, і полум'я ледь не лизало їм п'яти, зігріваючи усе тіло.

Нарешті Гед тихо промовив:

— Є лише одна істина, Естаріоле, якої я справді боюся. І, можливо, страх мій стане ще сильнішим, якщо ти підеш зі мною. Там, біля островів Східної і Західної Ручищ, у кам'яному мішку я зустрівся з тією потворою, я схопив її і намагався утримати. Та вона була порожньою і просочилася мені крізь пальці. Я не зміг її перемогти. Вона втекла, а я кинувся за нею навздогін. Це може статися ще не раз. Я не маю над нею влади. Можливо, мій двобій ніколи не скінчиться: не буде ні поразки, ні перемоги. Така собі нескінченна пісня... Можливо, мені доведеться змарнувати власне життя, до скону ганяючись за Тінню — з острова на острів, від міста до міста...

— Годі! — перебив його Ветч, зробивши лівою рукою жест, який відвертає зло, промовлене вголос.

Побачивши це, Гед тихцем посміхнувся, адже то були дитячі витівки, чари не для справжнього чаклуна. Ветч і досі залишався милим наївним хлоп'ям, незважаючи на феноменальне вмінням чітко мислити і проникати в суть речей та явищ. І от цього разу він усе схопив на льоту:

— Я думаю, що ти міркуєш неправильно. Байдуже, що я бачив тієї ночі на роукському пагорбі, але зараз ти стоїш наприкінці свого шляху. Врешті-решт, ти з'ясуєш сутність Тіні і її природу, зрозумієш, що вона собою являє, а тоді ти знищиш цю потвору. Хоча важко сказати напевне, що воно за проява... Є одна річ, яка не дає мені спокою. Зараз Тінь ходить у твоїй подобі — вона стала твоїм двійником. Такою її бачили на Веміші, такою зустрів її і я. Як таке могло статися, і чому раніше вона не з'являлася на островах Архіпелагу, прибравши твою подобу?

— Кажуть, що у Закрайніх широтах всі закони змінюються...

— Правду кажуть! Наприклад, на Роуку я опанував низку чудових заклять, а тут вони чомусь не діють, або діють навпаки. Одначе на цих островах трапляються такі чари, про які ніколи не чули на Роуку. Кожна земля має свої власні сили. І що далі ти будеш від Внутрішніх земель, то

менше знатимеш про особливості і дію цих сил. Але мені здається, що Тінь змінилася не тільки тому, що потрапила сюди...

— Мені також так здається. Коли я перестав тікати від Тіні, повернувся до неї обличчям, то, либонь, моя воля змусила її змінитися. І тепер вона не може, як колись, висотувати з мене енергію. Усі мої вчинки відображаються в ній, адже вона породжена мною...

— На Оскілі вона назвала тебе Істинним ім'ям. Чому ж вона не зробила цього вдруге, коли ви зчепилися у кам'яному мішку?

— Не знаю. Можливо, вона черпає силу у моїй слабкості. Навіть її голос нагадує мій... Але як вона дізналась моє Істинне ім'я? Я довго розмірковував над цим, відколи залишив Ґонт, але й досі не знаю відповіді. Можливо, Тінь зовсім не має власного голосу і може говорити лише тоді, коли їй вдається полонити тіло живої істоти. Тобто вона мусить стати перевертнем, щоби спромогтися бодай на слово...

— Тоді ти маєш стерегтися зустрічі з іншим перевертнем...

— Я гадаю, — відповів Гед, нахилившись над розжареним вугіллям і відчуваючи, що його морозить, — я гадаю, що ще однієї зустрічі з перевертнем не буде. Ми тепер міцно прив'язані одне до одного. Тінь уже не може звільнитися від мене і заволодіти тілом іншої людини, як це вона зробила зі Скіорхом. Тепер вона може оволодіти лише мною, якщо мій страх візьме гору і я почну знову тікати від неї. Тоді Тінь здобуде перемогу. Одначе коли я тримав її в обіймах, вона перетворилася на хмаринку і вислизнула з моїх рук... Звісно, вона може втекти ще не раз, та я все одно її знайду, бо навічно пов'язаний із цією потворою, виплодом зла та жорстокості. Я переслідуватиму її доти, доки не дізнаюся те, що дасть мені владу над нею, — її Істинне ім'я.

— А хіба є імена у мешканців потойбічного світу? — замислено промовив Ветч.

— Архімаг Ґеншер вважав, що ні. Але мій наставник Оґіон з ним не погоджувався...

— "Суперечки великих магів не мають меж", — процитував Ветч, гірко посміхаючись.

— На острові Оскіль господиня замку присягалася, що Камінь Теренон назве мені ім'я Тіні, але я чомусь не вірю її словам. Одначе дракон з острова Пендор теж пропонував мені назвати ім'я потвори в обмін на свою безпеку. Хтозна, можливо, що все те, про що сперечаються маги, дракони знають напевне. Вони мудріші за людей.

— Мудріші, але не добріші... А що то за дракон? Ти мені не розповідав про зустріч із драконом!

Вони бесідували до пізньої ночі, і хоча щоразу поверталися до сумної теми Гедового майбутнього, однак радість від усвідомлення того, що вони знову разом, перемагала все. Їхня дружба була міцною і непорушною, витримавши випробування часом і долею.

Вранці Гед прокинувся в гостинній оселі друга, насолоджуючись блаженним відчуттям спокою та затишку. Цілий день його огортав цей легкий ранковий спокій, і Гед сприймав його радше не як добрий знак, а як великий дарунок долі. Йому здавалося, що, покинувши цей дім, він втратить свій останній прихисток...

Щоб залагодити деякі справи перед від'їздом із Іфіша, Ветч і його підмайстер подалися до якогось селища на півночі острова. Гед залишився вдома з Тростинкою і середульшим братом Ветча, якого звали Муре. То був простий добросердий хлопець, котрий не володів магічним даром і ніколи не залишав рідного острова. Його життя було легким і безтурботним. Гед навіть трохи заздрив Муре, а той точнісінько так само ставився до Геда. Кожному з них здавалося, що вони занадто різні, незважаючи на те, що були однолітками і мали по дев'ятнадцять

років. Гед подумки дивувався: як це людина, що прожила дев'ятнадцять років, може бути такою безтурботною?! Але йому подобалася легка привітна вдача Муре, хоча із ним Гед почувався незграбним і похмурим. Навіть не здогадуючись, що Муре заздрив шрамам, які спотворювали обличчя Геда, вважаючи їх слідами кігтів дракона, чарівною руною та відзнакою справжнього героя.

Так чи інак, але вони соромились одне одного. Натомість Тростинка доволі швидко позбулася святобливої стриманості і поводилася з Гедом пристойно і впевнено, як і личить господині. Молодий чаклун щиро заприязнився з дівчиною, котра, до речі, раз у раз закидувала його питаннями, на які, за її словами, ніколи не відповідав старший брат. Два дні вона збирала для Геда і Ветча харчі — пекла пшеничні коржі, готувала в'ялену рибу, м'ясо та інші смаколики, доки чаклун не пояснив їй, що вони не збираються мандрувати без перепочинку аж до самого острова Селідор.

— А де саме цей Селідор?

— Дуже далеко, в Західних широтах... Дракони там живуть так, як у нас миші!

— Ха! Ото дивина! Зате у нас водяться дракони завбільшки з мишеня. Ось, беріть м'ясо. Ви певні, що їжі вистачить? Послухайте, я не розумію. Адже ви з моїм братом — могутні чаклуни! Для чого вам голодувати? Коли захочеться їсти, чому комусь із вас б не сказати: "Пиріжок із м'ясом!" — і перекусити, застосувавши свої чари?

— Магія — не всесильна... Але недарма кажуть, що словами ситий не будеш. Скільки не повторюй "Пиріжок із м'ясом!" — все одно це будуть лише слова... Ми, звичайно, можемо вичаклувати пиріжок і навіть зробити його духмяним і апетитним з вигляду, та все одно це буде тільки ілюзія. Такий пиріжок, може, й обдурить голодний шлунок, але сил не додасть...

— Звісно ж, чаклуни — не кухарі, — кинув Муре, котрий сидів біля вогнища навпроти Геда, майструючи з дерева декоративну скриньку. Хлопець любив столярувати, щоправда, поки що був не надто вправним різьбярем.

— А кухарі, на жаль, не чарівники, — зауважила Тростинка, стоячи навколішки біля вогню і пильнуючи за тим, чи не підрум'янилися коржі, що пеклися просто на гарячих цеглинах. — Але все-таки я не розумію тебе, Яструбе. Я ж бачила, як промовивши одне лише слово, брат чи навіть його підмайстер запалювали світло серед пітьми! І воно було яскравим і живим — справжнім світлом, а не ілюзією!

— Звичайно, — погодився Гед, — світло є силою. Великою силою і джерелом життя. Воно не залежить від наших потреб, а існує само по собі. Світло сонця та зірок разом зливаються у часі, а час випромінює світло. По суті, життя — це Сонце, рух якого по небосхилу суголосний із плином часу. А там, де панує пітьма, чаклун може викликати світло, назвавши його Істинне ім'я. Та зазвичай, коли ти бачиш, як чаклун намагається викликати якусь річ, щоб вона виникла перед ним, то це не має нічого спільного із тим світлом, яке існує насправді. У такому разі маг звертається до сил, могутніших за природні. Щоби викликати щось надзвичайне, потрібно назвати його Істинним ім'ям, а це таке мистецтво, яким легковажити не можна... Ой, Тростинко, поглянь, твій дракончик поцупив коржа!

Дівчина, не зводячи очей з Геда, так уважно слухала, що навіть не помітила, як харекі, котрий грівся, сидячи над вогнищем на жердині для чайника, тихцем поцупив пшеничного коржа. Той був більшим за самого злодюжку. Тож Тростинка посадила ящірку собі на коліна і почала годувати її крихтами, міркуючи над словами молодого чаклуна.

— Отже, ви не будете вичакловувати справжній пиріжок, щоб не порушити того, про що вічно говорить мій брат... Як же воно... — дівчина наморщила чоло.

— Рівновага, — підказав Гед.

— Так, так, щоб не порушити Рівновагу! Але ж тоді, коли ви налетіли на риф, то зуміли повернутися до людей на човні, зробленому із заклять і чарів. Ви казали, що він не пропускав води. То невже це також було ілюзією?

— Це тільки почасти ілюзія: мені було не дуже приємно бачити крізь діри у човні море, тому я і з'єднав уламки дощок в ціле. Проте міцність човна не була оманливою чи викликаною з іншого світу. Я скористався зовсім іншими чарами. Завдяки їм я зв'язав дошки докупи, створивши цілий предмет. А човен якраз і є предметом, що не пропускає воду...

— Ще й як пропускає! Адже що я, по-вашому, вічно вичерпую з тих човнів? — пробурчав Муре.

— Мій також пропускав, коли я забував поновити закляття, — Гед нахилився, схопив щойно спеченого коржа і заховав його у рукав. — Ось і я поцупив коржа!

— Що, либонь, обпеклися? От коли зголоднієте посеред безмежного моря, то ще згадаєте цього коржа і заволаєте: "О, якби я не вкрав тоді коржа, то з'їв би його зараз! Як прикро!" Тому зараз я, мабуть, з'їм і братів корж, щоб ви голодували разом.

— Ось так і досягається Рівновага, — зауважив Гед, коли дівчина взялася жувати гарячий корж, давлячись від сміху.

Потім Тростинка знову посерйознішала і сказала:

— Я б так хотіла зрозуміти все, про що ви мені розповідали, та, мабуть, не моїм розумом збагнути це.

— Сестричко, — промовив Гед, — просто я не можу пояснити тобі все, як слід. Якби в нас було більше часу...

— У нас буде час, — відповіла Тростинка. — Коли ви з братом повернетеся зі своїх мандрів, ти ще погостюєш у нас хоч кілька днів?

— Якщо зможу, — м'яко сказав Гед.

Трохи помовчавши, Тростинка, спостерігаючи за харекі, що намагався забратися назад на своє місце над вогнищем, запитала:

— Якщо це не таємниця, скажіть, які ще бувають сили, крім світла?

— Будь-яка сила має лише одну причину й одну мету. Відстані та роки, зорі та свічі, вода та вітер, магія та мистецтво, мудрість, що таїться в корінні дерев, — все це має одні витоки. Так само й наші імена, й Істинні імена сонця, джерела чи ще ненародженої дитини, — все це лише склади одного вічного слова, яке повільно промовляють сяючі зорі. Іншої енергії не існує. Й іншого імені також.

— А як же смерть? — запитав Муре, відірвавши погляд від свого тонкого різьблення.

— Щоби почути слово, — повільно мовив Гед, — потрібна тиша. До слова і після нього...

Нараз він підвівся і сказав: — Я не маю права говорити про це. Я неправильно вимовив те, що вимовив. Ліпше мені помовчати. Можливо, пітьма і є єдиною справжньою силою.

Він накинув на плечі плащ і вийшов із теплої кухні на вулицю під холодний зимовий дощ.

— Здається, на ньому лежить якесь прокляття, — боязко озираючись, сказав Муре після того, як Гед вийшов.

— Хтозна, чим завершаться його мандри, — задумливо промовила дівчина. — Він хоча й боїться, проте не зупиняється.

Тростинка підвела голову — так наче би крізь червоне полум'я побачила самотній човен, який, минаючи зимові моря, випливає на широчінь океанських просторів. Очі дівчинки затуманилися слізьми, та вона не сказала більше нічого.

Ветч повернувся додому наступного дня і відразу ж попросив у старійшин дозволу залишити острів. Одначе вони не хотіли відпускати свого чаклуна у смертельно небезпечну гонитву невідомо за чим. Утім, ані умовляння, ні нарікання не могли змусити Ветча відмовитися від своїх намірів. Зрештою, втомившись від бурчання старійшин, чаклун сказав:

— Звичайно, я — вальмач. І, певна річ, знаю свої обов'язки перед громадою. Але хоча я й служу вам, проте я — не раб. Зробивши свою справу, я повернуся за першої ж нагоди. А поки що — прощавайте!

Наступного дня, коли досвітнє небо вже почало сіріти на обрії, Гед із Ветчем вийшли з гавані Ісмаї, піднявши цупке брунатне вітрило назустріч північному вітру. На пристані стояла Тростинка і дивилася їм услід — так само, як це роблять дружини та сестри моряків на будь-якому із островів Земномор'я. Проводжаючи чоловіків у море, вони не плачуть, не махають руками, а просто мовчки стоять, закутавшись у просторі темні плащі з каптурами...

ВІДКРИТЕ МОРЕ

Невдовзі гавань Ісмаї зникла за горизонтом, і сумовиті очі, намальовані на бортах Гедового човна, дивилися тільки вперед, широко

розплющивши свої важкі повіки. За дві доби побратими, незважаючи на негоду, подолали кількасот миль і прибули у Содерс. Вони ненадовго зупинилися у цьому портовому місті, щоби наповнити водою бурдюки та купити просмоленої парусини, якою мандрівці сподівалися накрити від негоди свої пожитки. Раніше вони обходилися без усього, адже зазвичай маги вирішують подібні проблеми, вдаючись до кількох найпростіших заклять. Наприклад, без зайвого клопоту, лише промовивши кілька чарівних слів, можна із солоної води зробити прісну, щоб не возити з собою незручні бурдюки. Однак Гед не хотів застосовувати своє мистецтво у цих водах. Він також був проти того, щоби до магії вдавався Ветч. Гед сказав другові: "Краще не треба", і Ветч не сперечався з ним, і ні про що не розпитував. Крім того, щойно вітер напнув вітрило, як обох чарівників охопило важке холодне передчуття. Гавань, спокій і безпека — усе це залишилося далеко позаду. Тепер вони прямували на край світу. А там навіть найменше закляття могло порушити гармонію, вплинути на долю та закони провидіння, адже чарівники намагалися дістатися до самісінького центру Рівноваги, туди, де сходяться світло і темрява. У тому місці всі події набувають лиховісного значення, а кожен вчинок неодмінно щось означає. Люди, котрі зважилися податися в такі мандри, не можуть кидати слова на вітер...

Піднявши вітрило, друзі залишили позаду острів Содерс. Засніжені білі поля ховалися за туманами, що стелилися над узгір'ям. Відтак Гед знову повернув човен на південь, і невдовзі мандрівці опинилися серед пустельних вод Закрайніх морів, куди ніколи не запливали великі торгові кораблі Архіпелагу. Втім, Ветч навіть не розпитував, куди саме вони пливуть, розуміючи, що наразі його молодший друг керується лише велінням долі. Коли береги Содерсу розтанули у них за спиною, а попереду розкинулася безмежна сіра рівнина моря, Гед запитав:

— А які ще острови лежать перед нами?

— На південь від Содерсу взагалі ніхто не живе. Далеко на південному сході тягнеться низка дрібних острівців: Пелімер, Корнай,

Госк і Аставель, який інакше ще називають Крайземеллям. А за ними — Відкрите море...

— А що знаходиться на південному заході?

— Тільки Роламені, великий острів у Східних широтах, та ще кілька крихітних острівців навколо нього. А далі — лише море, і так аж до Південних широт, де розташовані острови Руд, Тум та Ійр. До речі, кажуть, що на останній з них ще взагалі не ступала нога людини...

— Ну то й що? Чому б нам із тобою туди не навідатися? — сказав Гед.

— Не знаю, чи варто ризикувати... — задумливо промовив Ветч. — Подейкують, що в тих краях коїться щось химерне та незбагненне. Моряки розповідають, що тамтешні береги всіяні людськими кістьми, а на небосхилі поблизу островів Ійр та Далекий Сор сяють зірки, яких не побачиш більше ніде. І зорі ті не мають імен...

— Так, я чув про це від одного матроса ще тоді, коли вперше плив із Ґонта на Роук. Той чоловік також розповідав про плем'я плотогонів, яких можна зустріти десь у Південних широтах. Ці люди постійно живуть на плотах посеред неозорих водних просторів, здавшись на ласку могутніх океанських течій. Кажуть, що до берега вони пристають лише раз на рік, щоби запастися довгими жердинами для своїх плотів. Хотів би я побачити їхні плавучі селища...

— А я байдужий до такої дивовижі, — посміхнувся Ветч. — Мені більше до вподоби твердий ґрунт під ногами і щире людське товариство! Адже людина — сухопутна істота...

— І ще я дуже хочу побувати в усіх містах Архіпелагу, — продовжував Гед, пильнуючи за вітрилом і вдивляючись у безмежну сіру далечінь попереду човна. — Наприклад, відвідати Хавнор, серце

Земномор'я. Чи пожити серед мешканців острова Ея, де було створено більшість наших легенд. Або ж помилуватися шепотом водограю на острові Вей... А скільки дивовижних речей та явищ іще приховують від людського ока таємничі широти Крайземелля! Було б цікаво побувати і на Драконових Пасовищах — у давнину люди вірили, що саме там ночує сонце. Або податися далеко на північ, де серед похмурих крижаних торосів ховається Хоґенова земля, яку одні вважають справжнім материком, навіть більшим за розмірами від цілого Архіпелагу, а інші — просто великим скупченням рифів та скель, що вмерзли у вічну кригу. Втім, напевне цього не знає ніхто. Я б також дуже хотів побачити китів у північних морях... Але наразі я, на жаль, не можу собі цього дозволити. Мушу прямувати шляхом, визначеним самою долею, відкинувши навіть думку про омріяні береги. Колись я занадто квапився жити і через свій легковажний поспіх накоїв багато лиха... За одну мить я втратив усе сонячне світло, всі радощі життя і всі незвідані дива світу, спокусившись окрушиною влади над примарною пітьмою, що й досі переслідує мене...

Отакими врочистими словами Гед, згідно з давнім чаклунським звичаєм, звернувся до друга, втіливши свої страхи та печалі у тужному речитативі, схожому на голосіння. Ветч відповів йому, пригадавши баладу з "Подвигів Ерет-Акбе", що закінчувалася словами:

"Чи віднайду той берег я, де юність відцвіла моя, луною заблукавши в горах, у білих горах Хавнору..."

Їхня подорож була доволі одноманітною — човен, не відхиляючись від курсу, прямував на південь, миля[7] за милею долаючи безлюдні морські простори. За увесь день увагу мандрівників привернула лише прудка зграйка сріблястих рибок панні, які промчали повз човен, наввипередки поспішаючи кудись на південь. Море видавалося безмежною холодною пустелею — хлопці не бачили тут ані грайливих дельфінів, ані галасливих чайок чи бодай самотнього альбатроса над сталево-сірими хвилями. Коли небо на обрії спалахнуло червоним полум'ям призахідного сонця, друзі взялися вечеряти. Поділивши їжу порівну і наповнивши чаші хмільним пивом, Ветч виголосив тост:

— Це останній кухоль елю. Я п'ю його за ту добру душу, котра подбала про двох спраглих мандрівників, поклавши діжечку з цим славним питвом у човен, аби ми могли зігрітися в негоду... За здоров'я моєї любої сестрички Тростинки!

Відірвавшись від своїх невеселих думок, Гед у цю мить також згадав Тростинку. Хтозна, можливо, він думав про неї навіть із більшою ніжністю, ніж Ветч. Гед захоплювався природною мудрістю дівчини, а її дитяча безпосередність видавалася йому милою і зворушливою. Тростинка не була схожою на жодну з дівчат, яких він знав. Хоча, щиро кажучи, його досвід у цій царині був іще занадто куцим — хлопець визнав це, зазирнувши у кухоль з елем і насмішкувато підморгнувши власному відображенню.

— Знаєш, друже, Тростинка нагадує мені грайливу рибку, яка щойно з'явилася на світ і безтурботно бавиться у прозорому струмку, — сказав Гед. — Вона здається такою безборонною, але спробуй-но її піймати!

Ветч поглянув на нього.

— Ти справді природжений маг, — сказав він, усміхнувшись. — Адже істинне ім'я моєї сестри — Кест!

У перекладі з Істинної Мови "кест" означає "мальок" — Гед, звісно, пам'ятав це слово. Трохи помовчавши, він тихо промовив, звертаючись до Ветча:

— Можливо, ти даремно відкрив мені її ім'я...

Проте Ветч, котрий ніколи не робив необдуманих вчинків, відповів:

— У твоїй душі Істинному імені Тростинки нічого не загрожує. Зрештою, ти однаково дізнався його без моєї допомоги...

Невдовзі сонце зайшло за обрій. Навколо залягла в'язка непроникна темрява. Гед лежав на дні човна, загорнувшись у теплий плащ і намагаючись заснути. Ветч, міцно тримаючи стерно, тихо наспівував баладу з "Подвигів Енлада". У ній ішлося про те, як чарівник Моред на великому вітрильнику покинув острів Хавнор, щоби побачити у квітучих садах Солея прекрасну Ельфаран. Гед заснув, не дочекавшись кінця старовинної пісні. А втім, він і без того чудово пам'ятав сумний фінал цієї легендарної історії: могутній Моред загинув, Енлад було зруйновано, а квітучі сади Солея назавжди поглинуло бурхливе море...

Опівночі Гед прокинувся і змінив Ветча біля стерна. У суцільній темряві човен жваво мчав уперед, розтинаючи холодні хвилі. Снасті аж бриніли від дужого попутного вітру. Поступово небо почало прояснюватися. А вже майже перед самим світанком угорі з'явився щербатий місяць, застеливши морську гладінь м'яким срібним сяйвом.

— А місяць таки убуває, — хрипко зауважив Ветч, який у ту мить саме прокинувся.

Гед кинув ще один погляд на примарний серпик убутного місяця над обрієм, але не відповів нічого. Він знав, що після свята зимового Сонцестояння настає безмісячна пора, яку вважають лихою годиною для мандрівників і хворих. У цей час заборонено давати підліткам Істинні імена, також не можна співати героїчні пісні, гострити мечі і складати обітниці. Це лиховісна пора, коли будь-який необережний вчинок може накликати біду...

Минуло три дні відтоді, як за кормою "Світозора" залишилися береги Содерсу. І от нарешті, прямуючи за галасливими чайками, які несподівано з'явилися у небі, човен дістався до берегів невеличкого острівця Пелімер. Тут мандрівники вирішили поновити запаси води та провіанту, а заодно й відпочити від морської хитавиці. Попервах остров'яни зустріли їх доволі гостинно, хоча, може, й занадто галасливо. Розмовляли мешканці Пелімеру ґардійською мовою, проте вирізнялися таким незвичайним акцентом, що навіть Ветч не завжди міг їх

зрозуміти. На острові був свій чаклун, котрий, щоправда, давно збожеволів. Він раз у раз заводив мову про велетенського змія, який буцімто живе під водою біля тутешніх берегів і поступово підгризає острів знизу... "Тож незабаром Пелімер зірветься з ретязя і попливе світ за очі, щоби навіки пропасти в океанських просторах", — похмуро пророкував несамовитий чаклун. Утім, спочатку він також зустрів гостей вельми привітно, але щойно згадав про змія, як почав дивитися на них із підозрою. А згодом і взагалі з'їхав з глузду — ходив за хлопцями по вулицях, всіляко шпетячи їх і обзиваючи "підступними пахолками морської потвори". Поступово й інші остров'яни також почали дивитися на чужинців скоса, усім своїм виглядом показуючи: ми, мовляв, хоча й не віримо у маячню божевільного чаклуна, проте... Словом, Гед і Ветч мусили рушати далі. Того ж вечора вони залишили Пелімер, тримаючи курс на південний схід...

Відколи вони подалися у мандри, Гед жодного разу навіть не згадав про Тінь і мету їхньої подорожі. А коли Ветч обережно спробував розпитати друга про те, чи впевнений він, що їм і далі належить пливти на південь, залишаючи позаду острови Земномор'я, Гед відповів запитанням:

— Чи відчуває залізо, де схований магніт?

Ветч зрозумів його натяк і більше не починав розмов на цю тему. Іноді вони бесідували про магічну майстерність і чари, до яких удавалися стародавні чаклуни, щоби дізнатись Істинні імена живих істот та речей. Принагідно хлопці згадали про те, як Нереґер Пальнський дізнався ім'я Чорного Мага, підслухавши розмову драконів, і про те, як Моред прочитав ім'я свого ворога, написане дощем на полі битви в Енладі... Вони говорили про чари, які застосовують для того, щоби знайти якийсь предмет; про запитання, відповідь на які може отримати лише Майстер-Формотворець з острова Роук. Одначе Гед майже завжди закінчував розмову, пригадуючи Оґіонові слова, сказані колись біля підніжжя гори Ґонт: "Щоби чути, потрібно мовчати". Тоді юнак затихав і поринав у роздуми, годинами вдивляючись у морську далечінь...

Крім того, у неквапливі розмови чаклунів нерідко втручалася негода — якогось дня їхній човен пройшов між островами Корнай і Госк, але хлопці за густим туманом і докучливим дощем навіть не зауважили цього. Подорожани зрозуміли, де вони опинилися, лише тоді, коли побачили перед собою скелястий острів, над яким кружляли зграї незліченного морського птаства. Намагаючись не зважати на жалібні чаїні зойки, Ветч сказав:

— Схоже, що це Аставель. Край землі. Принаймні, якщо вірити нашій карті, то поряд нема жодного іншого острова...

— І все ж, тутешні мешканці можуть щось знати про те, що ховається за обрієм... — відповів Гед.

— Що ти маєш на увазі? — здивувався Ветч, трохи збентежений тим, що в голосі його друга відчувалися глибоко затамована тривога і дивне нетерпіння.

Але Гед продовжував говорити загадками:

— Не тут, — сказав він, пильно стежачи за узбережжям Аставелю (принаймні так здавалося Ветчеві, хоч він і не мав певності щодо цього). — Все-таки не тут. Але й не на морі! Авжеж, не на морі, а на твердій землі! Десь там, за брамою дня, за межею, де губляться витоки рік і зупиняються зорі...

Гед замовк. А коли через деякий час заговорив знову, то в його голосі вже не було нічого незвичайного — так, ніби юнак звільнився від влади чарів або несподіваної мани, що затуманила розум.

Аставельський порт розташувався у гирлі ріки, оточеної високими скелями. Будинки тут виходили вікнами на північ і захід, так би мовити, "повернувшись обличчям" до далеких островів Земномор'я. Місцеві жителі зустріли чужинців із тривогою та занепокоєнням, адже досі ще

жоден корабель не наважувався дістатися берегів Аставелю такої пізньої пори, яку тут називали "сутінками року". Отож, тутешнє жіноцтво поховалося від прибульців у сплетених із верболозу хатинах. Утім, деякі молодиці, знемагаючи від цікавості, нишком визирали з-за одвірків, затуляючи полотняними подолами широких спідниць обличчя дітлахів, що горнулися до них. Проте, коли Гед і Ветч проходили повз їхні обійстя, навіть ці "одчайдухи", побоюючись пристріту, сахалися назад, у непроглядну темряву сіней...

Натомість аставельські чоловіки — струджені, худі та доволі благенько, не по-зимовому зодягнені — мовчки обступили молодих чаклунів тісним колом, міцно тримаючи в руках кам'яні сокири, ножі та гострі мушлі...

Однак незабаром, коли з'ясувалося, що чужинці не мають наміру заподіяти комусь шкоду, остров'яни зітхнули з полегшенням і почали засипати хлопців запитаннями про те, що діється у світі.

Люди на Аставелі вже давно не мали жодних новин з Архіпелагу — адже навіть кораблі з ближніх островів Содерс та Роламені нечасто навідувалися сюди. Тутешні мешканці жили дуже бідно. Вони не мали нічого такого, що можна було б обміняти на прикраси чи бронзове начиння. Ліси на скелястих урвищах Аставелю не росли, саме тому деревину остров'яни цінували, либонь, навіть вище, ніж золото. Човни тут плели з верболозу, а тоді щільно обтягували тюленячою шкірою — треба бути неабияким сміливцем, щоби наважитися вийти у відкрите море на такому суденці! На Аставелі не було ні ворожбитів, ні магів, тож чарівні патериці чужинців привертали увагу остров'ян лише тому, що були зроблені з коштовної деревини. Очолював місцеву громаду старезний дідуган, котрий пишався тим, що колись, іще підлітком, бачив людину, народжену на островах Архіпелагу. Відтак білошкірий Гед був для тутешніх мешканців справжнім дивом — подивитися на нього прийшли і старі, й молоді. А матері навіть приносили на руках немовлят, щоби малюки теж могли подивитися на чоловіка з Великих островів і запам'ятати це на все життя. Ніхто з аставельців ніколи не чув про Ґонт,

натомість вони жваво цікавилися новинами з уславлених у старовинних піснях Її та Хавнору. Між іншим, Геда остров'яни чомусь взагалі прийняли за володаря Хавнору. Тож хлопцеві хоч-не-хоч довелося відповідати на численні запитання про величне біле місто, якого він і сам ще ніколи не бачив...

Лише надвечір, коли допитливість господарів потроху почала вгамовуватися, Гед нарешті зміг запитати у них про те, що цікавило його самого. Вони бесідували, вмостившись навколо вогнища посеред хатини, задушливої від смороду кізяків та хмизу — більше на острові палити було нічим. Гед, ніби між іншим, спитав:

— А що знаходиться на схід від Аставелю?

Остров'яни принишкли: одні — вибачливо посміхаючись, інші — ховаючи очі.

— Море, — відповів сивочолий старійшина.

— Невже далі нема жодного острова?

— Тут — край землі. Далі немає нічого, крім пустельної води, що тягнеться аж до краю світу.

— Батьку, це мудрі люди, — промовив хтось із присутніх. — Вони бували у бувальцях, багато бачили... Можливо, їм доводилося чути про країни, яких ми не знаємо?

— А я, однак, від свого не відступлюся: на схід від Аставелю землі немає! — ще раз уперто повторив старий, спідлоба стежачи за Гедом, але той не сказав більше нічого...

Мандрівники провели ніч у задушливій хижі. А вдосвіта Ветча розбудив шепіт друга:

— Естаріоле, прокидайся! Нам пора вирушати в дорогу...

— Куди ти так квапишся? — запитав сонний Ветч.

— Не кваплюся, а боюся запізнитись. Досі я йшов надто повільно. Потвора встигла втекти, і тепер мені доведеться довго переслідувати її. Отож, щоби не втратити останньої надії на звільнення, я мушу знайти Тінь. Загубивши її, я загублю власну душу...

— Зрозуміло... І куди ж нам тепер?

— На схід... Вставай, друже! Я вже набрав у міхи води...

Коли вони покинули хатину, на острові всі ще спали — лише чиєсь немовля заплакало серед нічної тиші, але за мить навколо знову стало тихо. При тьмяному світлі зірок хлопці зійшли вниз до гирла річки і, відв'язавши човен від причалу, рушили на схід від Аставелю, просто у Відкрите море.

Небо над ними було ясним і безхмарним. Щоби здолати спротив зустрічного північно-східного вітру, Гед напнув вітрило, скориставшись магією — вперше відтоді, як залишив позаду острови Західного та Східного Ручищ. Тепер мандрівники прямували на схід. Піняві, осяяні сонцем буруни бились об днище човна, але "Світозор" твердо тримався визначеного курсу, йшов рівно та впевнено, як і обіцяв старий рибалка, у якого Гед колись придбав це чудове суденце.

Того ранку хлопці більше не прохопилися й словом — хіба що Гед коротким закляттям поновив силу чарівного леготу і зміцнив вітрило. А Ветч, хоч і неспокійно, але ще трохи поспав, умостившись на дні човна. Опівдні вони мовчки пообідали, розділивши порівну в'ялену рибу та сухарі. Обом було зрозуміло, що саме їх чекає, але говорити про це чомусь не хотілося. Гед порушив мовчанку лише раз:

— Як ти гадаєш, хто має рацію: ті, хто вважає, що за Закрайніми широтами — океанська пустеля, чи ті, хто вірить, що у світі є чимало невідомих земель, які ще належить відкрити?

— Поки що, — спробував пожартувати Ветч, — я погоджуюся з тими, хто думає, що поверхня землі — пласка, як дошка, і той, хто запливає занадто далеко, неодмінно гепнеться вниз, перечепившись об поріг світу.

Але Гед навіть не посміхнувся — у його душі вже давно не було радості...

Отак вони і пливли, невідступно прямуючи на схід на крилах чарівного вітру. Гед стернував цілу ніч, пильно вдивляючись у темряву. Він відчував, що сила, яка вела його за собою, у пітьмі ставала дедалі могутнішою. І це непевне відчуття ще більше виснажувало Геда — вранці його смагляве обличчя було аж сірим від утоми. Хапаючи дрижаки від холоду, хлопець передав стерно Ветчеві, а сам ліг подрімати.

— Пильнуй, щоб вітер був західним, Естаріоле, — нагадав Гед перед тим, як заснути.

Протягом дня сонце так і не вийшло з-за хмар. Море залишалося доволі спокійним, проте перед полуднем почався дошкульний зимовий дощ. Невдовзі обоє мандрівників змокли до нитки, а Гед уві сні дрібно тремтів і цокотів зубами. Ветч спробував угамувати північний вітер, який приніс із собою дощові хмари. Однак тут, посеред Відкритого моря, магія чомусь не мала влади над вітрами та бурями. У душі Ветча промайнув страх: йому раптом здалося, що незабаром у них із Гедом зовсім не залишиться магічної сили — вона вивітрюватиметься в міру того, як їхній човен віддалятиметься від землі...

Увечері Гед змінив друга біля стерна, а відтак знову цілу ніч стежив за тим, щоби не збитися з курсу. Наступного ранку пронизливий північний вітер трохи вщух і навіть визирнуло сонце.

Коли почало смеркатися, Ветч, ніяковіючи, звернувся до Геда:

— Друже мій, — тихо промовив він, — ти не сумніваєшся в тому, що ми неодмінно досягнемо землі. Я не знаю, що саме дає тобі таку певність, але хтозна, можливо, зло знову заманює нас у пастку, щоб отримати перевагу, вступивши у двобій там, де не живуть люди і де не діє навіть наймогутніша магія. Хіба ми зможемо дати собі раду посеред безмежного океану? Адже, по суті, ми є простими смертними, а Тінь, на відміну від нас, не втомлюється, не мерзне, не відчуває голоду і навіть не боїться потонути...

Хлопці сиділи поряд на вузькій дерев'яній лаві, проте Гед дивився на Ветча так, ніби й не бачив його. Виглядав хоч і стомленим, але зосередженим. Зрештою, ніби завершуючи уявну суперечку із самим собою, Гед промовив:

— Естаріоле, ми наближаємося до мети...

Ветч нараз гостро відчув, що Гед каже правду. На якусь мить йому навіть стало страшно. Але, опанувавши себе, чаклун поклав руку на Гедове плече і сказав:

— Що ж, тоді все добре, друже! Дуже добре...

Тієї ночі Гед знову не стулив очей — він просто не міг спати у темряві. Вони й далі легко мчали на схід серед безмежних морських просторів. Ветч із мовчазним захопленням стежив за Гедом, дивуючись, звідки той бере сили, щоб упродовж кількох діб підтримувати дужий чарівний вітер і боротися з підступними штормами та буревіями. Нічого не вдієш — все-таки Ветч був сухопутною людиною, відтак у морі він

завжди почувався слабким і безпорадним. До того ж, їхня подорож тривала так довго, що Ветчеві навіть почало здаватися, що вони вже залишили позаду витоки моря і незабаром, невпинно прямуючи на схід, опиняться за брамою дня...

Натомість Гед бачив океан зовсім іншими очима. Не зводячи погляду з обрію, він стежив за тим, як попереду їхнього суденця поступово виростала невиразна тьмяна пелена. Вона заступала собою все — і море, і небо, стаючи дедалі густішою та темнішою.

Зазирнувши у спохмурніле обличчя друга, Ветч раптом також зауважив той непроглядний морок, що стелився перед Гедовими очима. Але це тривало тільки єдину мить! Відтак, незважаючи на те, що, сидячи в одному човні, вони з Гедом продовжували плисти на схід, Ветчеві здалося, ніби він залишився сам-один серед безмежних просторів океану, а його друг уже подався туди, де немає ні сходу, ні заходу, ні сонця, ні зірок, — у потойбіччя, де панують вічна пітьма і смертна тиша.

Нараз Гед рвучко підвівся з лави і щось голосно промовив. Чарівний вітер вщух і хвилі почали шарпати човен у різні боки. Брунатне вітрило на щоглі обвисло, немов ганчірка. Завмер і човен, гойдаючись серед хвиль, що повільно котилися у безвість...

— Згорни вітрило, — наказав Гед, і Ветч, не ремствуючи, послухався молодшого товариша.

Тимчасом Гед уже налягав на весла, відв'язавши їх від бортів і вставивши у кочети[8]. Ветч дивився на хвилі, які раз у раз здіймалися навколо "Світозора", не розуміючи, чому Гед узявся веслувати саме тепер. Однак невдовзі вщух і морський вітер, народжений у Північних широтах, а хвилі билися об борт дедалі легше та спокійніше, аж доки зовсім не затихли. Складалося враження, що човен опинився посеред тихого плеса затишної, закритої від усіх вітрів бухти. І хоча Ветч не міг

побачити повністю те, що відкрилося очам Геда, проте навіть він помітив пітьму, що важко стелилася поміж хвилями, немов накочуючись на піщаний берег. А Гед уже досить виразно бачив посеред океану велетенський темний крутосхил і продовжував веслувати, прямуючи назустріч незнаній землі і нерухомим зорям, що не мають імен...

Повірити у реальність того, що відкрилося їхнім очам, було нелегко. Проте й з оманою цей потойбічний краєвид не мав нічого спільного — ніхто не зміг би зробити так, щоби посеред Відкритого моря раптом постала земна твердь. Намагаючись дати лад своїм тривожним думкам, приголомшений Ветч пошепки повторював слова Одкровення — молодий чаклун сподівався, що завдяки древній магії полуда спаде з його очей. Та ілюзія не зникала — він таки й справді бачив перед собою невідомий острів! А втім, хтозна... Можливо, його чари у цій частині світу просто не мали жодної сили...

Гед веслував дедалі повільніше. Роззираючись навсібіч, юнак обережно знаходив шлях між протоками, заплавами й обмілинами, які бачив лише він один. Вряди-годи човен здригався, зачепивши піщане дно вузького звивистого каналу — всупереч здоровому глузду океанські глибини раптом опинилися далеко позаду! Невдовзі Гед підняв весла, тугі кочети пронизливо заскрипіли, і цей неприємний звук моторошним відлунням озвався у мертвотній тиші, яка залягла навколо. Човен зупинився. Море за бортом перетворилося на м'яку сіру персть, схожу радше на попіл, аніж на пісок. Здавалося, ніби Всесвіт затамував подих: низьке темне небо завмерло над непорушною землею, яка далеко за обрієм розчинялася у густій пітьмі.

Гед підвівся з лави, підхопив чарівну патерицю і, не вагаючись, легко переступив через борт. Ветч, котрий зовсім не сподівався від друга такої нерозважної витівки, спершу навіть подумав, що Гед кинувся у море, якого просто не могло не бути за стіною темряви. Однак Ветчеві побоювання виявилися марними: за якусь мить Гед упевнено рушив у пітьму, залишаючи виразні сліди на пустельному березі. Чорний пісок тихо рипів під його ногами.

Небавом чарівна патериця у Гедовій руці засяяла яскравим білим світлом. Хлопець продовжував іти вперед, назустріч темряві, проте визначити напрямок його руху було неможливо, адже тут не існувало ні півночі, ні півдня, ні сходу, ні заходу.

Ветч залишався у човні, і світло на вершечку Гедової патериці здавалося йому яскравою зіркою, яка повільно рухалася крізь пітьму. А тимчасом темрява навколо Геда дедалі густішала. Однак, обережно просуваючись вглиб таємничого острова, хлопець, здавалося, був готовим до всього. І, зрештою, Гед побачив те, що й сподівався побачити: піщаним узбережжям назустріч йому рухалася Тінь...

Спочатку вона не мала певної форми. Але незабаром, наблизившись до межі, за якою починалася темрява, Тінь набула людських обрисів. Напруживши зір, Гед із подивом зауважив, що потвора якось незбагненно схожа на його батька, суворого та неговіркого коваля з острова Ґонт. Утім, ця ілюзія тривала недовго — за мить бестія неймовірним чином перетворилася на іншу примару: тепер перед очима хлопця з'явився Бурштин... Неможливо було не впізнати його сірий плащ зі срібною застібкою, статечну ходу і зверхній вираз пещеного обличчя — крізь темну імлу, яка їх розділяла, за Гедом злостиво стежив саме Бурштин. Але молодий чаклун не зупинявся, а тільки трохи сповільнив крок, піднявши вгору чарівну патерицю, яка раптом засяяла ще яскравіше... Примара судомно сіпнулася, затяглася поволокою, а відтак замість бундючної подоби Бурштина у темряві з'явилася довготелеса постать човняра Печварі. Обличчя майстра було блідим і набряклим, неначе в утопленика. Крім того, примара човняра якось дивно змахувала руками, ніби підкликаючи Геда до себе. Але це не збентежило юнака — він продовжував іти далі, незважаючи на те, що тепер Тінь зупинилася за кільканадцять кроків від нього. Нараз потвора знову перемінилася: її почало шарпати в різні боки, потім, звиваючись змією, вона розпростерлася вшир, немовби розгортаючи величезні крила, а тоді з сичанням згорнулася в тісний клубок. Щоправда, перед цим із темряви на одну-єдину мить виринула сполотніла фізіономія Скіорха, потім — його затуманені вирячені очі, а насамкінець —

перекошене жахом незнайоме обличчя з чорними вирвами зіниць, задивлених у порожнечу.

Гед високо підняв чарівну патерицю, і її сліпучо-біле сяйво стало просто нестерпним, легко розпоровши одвічну пітьму. У цьому сяйві тінь втратила будь-яку людську подобу. Спершу вона впала навколішки, а тоді, зібгавшись у драглистий чорний клубок, поповзла назустріч юнакові, хижо порпаючи пісок жахливими пазурами, якими були озброєні її чотири лапи. Навпомацки плазуючи вперед, бестія задирала вгору сліпу морду — тепер у неї не було ні губ, ні вух, ні очей. Зрештою, зупинившись навпроти Геда, якого оточувало коло яскравого чарівного світла, потвора підвелася на повний зріст, судомно випроставши своє чорне, як сажа, тіло. Людина і Тінь зійшлися віч-на-віч і завмерли...

А тоді Гед, порушуючи споконвічну тишу, голосно й чітко промовив істинне ім'я Тіні. І тієї ж миті примара, що не мала ні язика, ні губ, луною повторила за ним те саме слово: "Гед". Два голоси пролунали одночасно, злившись в єдиний звук. Відкинувши чарівну патерицю, Гед простяг руки вперед і обійняв свою Тінь, темну частину власного "я", що поривалася йому назустріч. Світло і пітьма нарешті стали єдиним цілим...

Однак Ветчеві, котрий спостерігав за двобоєм, сидячи у човні, попервах здалося, що Гед зазнав поразки. Коли яскраве світло чарівної патериці раптом почало тьмяніти, він у несамовитому відчаї кинувся за борт "Світозора" з твердим наміром допомогти другові або ж загинути разом із ним. Грузнучи у м'якому чорному піску, Ветч намагався дістатися до світлого вогника, що згасав у похмурих сутінках. Та щойно він рушив уперед, як сипучий пісок почав осідати під ногами — Ветч мало не зомлів, силкуючись вибратися з піщаного виру на потойбічний берег... Але то була марна праця: коли юнак уже майже зневірився у своїх силах, до нього повернулося відчуття реальності, обпікаючи крижаними океанськими хвилями і засліплюючи холодним промінням зимового сонця. Щоправда, перш ніж Ветч зрозумів, що його знову

оточує звичний світ, йому довелося добряче наковтатися гіркої морської води...

Неподалік на хвилях погойдувався порожній човен. Ветч плавав доволі кепсько, а тому насилу добрався до "Світозора" і з неабиякими труднощами видерся на борт. Перевівши подих і нашвидкуруч втерши мокре від води обличчя, молодий чаклун безпорадно вгледівся навколо, навіть не уявляючи, де тепер шукати друга. І раптом серед хвиль, там, де ще годину тому стелився берег потойбічного світу, Ветч побачив темну пляму. Щосили налягаючи на весла, він поплив туди і нагодився саме вчасно: ще трохи — і непритомний Гед пішов би на дно...

Либонь, зустріч із Тінню стала занадто сильним потрясінням для юного чаклуна. Широко розплющивши очі, Гед із безтямною відчуженістю дивився на світ. Ні ран, ні інших слідів боротьби на його тілі не було. Хлопець міцно стискав у руці тисову патерицю, яка тепер уже не світилася. Він так нічого й не сказав другові. Просто лежав на дні човна, обхопивши щоглу і не звертаючи уваги на Ветча, котрий підняв вітрило, намагаючись упіймати північно-східний вітер.

Невдовзі стемніло, а відтак небо осяяла місячна повня. Гед підвів очі, втупивши погляд у світило, і знову завмер. Він довго дивився на небо, а тоді звівся на ноги, тримаючи свою чарівну патерицю так, як воїн тримає бойового меча. Дивлячись другові прямо у вічі, Гед широко посміхнувся і сказав:

— Естаріоле, нарешті з Тінню покінчено! Тепер я зцілився й отримав свободу!

До цієї миті Ветч стежив за другом із тривогою та жахом, не знаючи до пуття, як завершилася сутичка на потойбічному острові. Він не мав певності у тому, що Гед залишився людиною, а тому тримав напоготові якір, налаштувавшись пробити дно і потопити човен, щоби не привезти у земноморські гавані зло, котре, як він побоювався, заволоділо тілом

друга. Але тепер, коли Ветч почув голос Геда, його сумніви розвіялися — він зрозумів, що йдеться не про поразку і не про перемогу. Гед назвав Тінь своїм Істинним ім'ям, пізнавши таким чином своє неподільне і єдине "я". Він повернув собі цілісність, став повноцінною людиною. Тепер Гед був самим собою і міг жити власним життям, не наражаючись на небезпеку стати рабом чужої волі. Відтак він уже ніколи не буде знаряддям руйнування, болю, ненависті та пітьми...

У баладі "Створення Еї", яку вважають найдавнішою піснею людства, є рядки:

Лише мовчання творить справжнє слово,

А батьківщина світла — темна тінь.

Життя — у Смерті, Смерть — у юнакові,

Що яструбом летить у височінь.

Голосно співаючи цю пісню, Ветч стояв біля стерна, прямуючи на захід наввипередки з холодним вітром Відкритого моря, що дихав їм у спину.

Мандрівники пливли вісім днів, а потім — іще вісім, аж поки перед ними не з'явилася земля. Їм не раз доводилося вдаватися до магії, щоби перетворити морську воду на прісну. Вони навіть пробували рибалити, промовляючи заклинання, однак улов був мізерним, бо риба у Відкритому морі не знає своїх Істинних імен, а тому й не зважає на чари...

На крилах чарівного вітру вони дісталися мети за три дні; натомість, щоб добратися назад, їм знадобилося шістнадцять днів.

Досі ще ніхто не повертався додому з Відкритого моря. Але двом молодим чаклунам, які на простому човні серед зими вирушили у далекий похід, надзвичайно пощастило. Їм вдалося уникнути сильних штормів; крім того, керуючись лише компасом і зіркою Тольбеґрен, вони зуміли не збитися з курсу.

Додому хлопці поверталися, обійшовши з півночі острови Аставель, Далекий Толі і Снеґ. А до берега "Світозор" уперше пристав аж на південному мисі острова Копіш — звідти до Іфішу було вже рукою подати. Тож небавом, коли земля почала занурюватися у тихі вечорові сутінки, човен з відважними мандрівниками увійшов у гавань Ісмаї.

От-от мав випасти сніг. Прив'язавши човна до причалу, друзі рушили вгору вузькою вуличкою, що спиналася до Ветчевого будинку. Їхні серця аж тьохкали, коли вони переступали через поріг затишної оселі. А коли назустріч їм вибігла Тростинка, ніхто вже навіть не намагався приховувати радісних сліз...

* * *

Якщо Естаріол Ісмайський дотримав слова і склав пісню про перший подвиг Геда, то вона, на жаль, не збереглася до наших днів. Натомість у Східних широтах побутує легенда про човен, який потрапив на мілину посеред океанської безодні. Мешканці Іфішу вірять у те, що човном керував Естаріол; остров'яни з Току вважають, що трафунок стався з двома купцями, яких штормом закинуло далеко у Відкрите море, а от на Холпі вам розкажуть про холпійського рибалку, котрий так і не зміг зрушити свого човна з невидимих пісків і досі блукає серед потойбічних дюн.

Збереглося також кілька уривків із пісні про Тінь — вони, немов ті дерев'яні уламки, носилися від одного острова до іншого, не маючи ні початку, ні кінця, доки, зрештою, не розсипалися на порох А втім, у легендарних "Подвигах Геда" ви не знайдете жодної згадки ні про

подорож на край світу, ні про зустріч Геда з Тінню — адже всі ці події сталися ще на самому початку його героїчного життя, перед славнозвісною мандрівкою на Драконові Пасовища, перед походом до Гробниць Атуану за каблучкою Ерет-Акбе і, зрештою, перед тим, як він повернувся на Роук і став Архімагом Земномор'я...

Зноски

1

Тобто: знався на бронзі.

2

Небіж — син брата або сестри; племінник.

3

Форштевень — крайня носова частина судна, носовий брус, що є продовженням кіля.

4

Ахтерштевень — нижня кормова частина судна, що є продовженням кіля.

5

Єрик — невеличка протока, що з'єднує два озера або річку.

6

Румпель — підойма для повертання терна.

7

Миля — міра довжини, що дорівнює, що дорівнює 1,609 км.

8

Кочети — пристосування на човні для прикріплення весел; гнізда для весел.